मधेशी आयोग

को

दोस्रो वार्षिक प्रतिवेदन

आ.व. २०७६/७७

मधेशी आयोग
ज्वागल, ललितपुर, नेपाल
२०७७

<u>मधेशी आयोगको दोस्रो बार्षिक प्रतिवेदन</u>

प्रकाशक - मधेशी आयोग, ज्वागल, ललितपुर, नेपाल

फोन नं. +९७७-०१-५२६११८५

फ्याक्स नं. +९७७-०१-५२६११८५

हेल्पलाईन : ११५२

टोल फ्रि : **१६६००११६१८५**

अङ्क - दोस्रो

website :www.madheshicommission.gov.np

Email: madheshicommission@gmail.com

सर्वाधिकार© मधेशी आयोग

कम्प्युटर/मुद्रण - दीपकिरण प्रिन्टिङ्ग एण्ड ट्रेडर्स, अनामनगर, काठमाडौं

नेपालको नक्सा

दार्चुला
बैतडी
डडेलधुरा
कञ्चनपुर
बझाङ
बाजुरा
डोटी
अछाम
कैलाली
हुम्ला
मुगु
जुम्ला
कालीकोट
दैलेख
जाजरकोट
डोल्पा
रुकुम पश्चिम
सुर्खेत
सल्यान
बर्दिया
बाँके
दाङ
रोल्पा
रुकुम पूर्व
प्युठान
गुल्मी
अर्घाखाँची
पाल्पा
कपिलवस्तु
रुपन्देही
नवलपरासी पश्चिम
मुस्ताङ
म्याग्दी
मनाङ
बागलुङ
कास्की
लमजुङ
गोरखा
स्याङ्जा
तनहुँ
नवलपरासी पूर्व
चितवन
मकवानपुर
धादिङ
नुवाकोट
रसुवा
सिन्धुपाल्चोक
काठमाडौं
ललितपुर
भक्तपुर
काभ्रेपलाञ्चोक
दोलखा
रामेछाप
सिन्धुली
पर्सा
बारा
रौतहट
सर्लाही
महोत्तरी
धनुषा
सिरहा
सप्तरी
सोलुखुम्बु
संखुवासभा
ताप्लेजुङ
ओखलढुंगा
खोटाङ
भोजपुर
धनकुटा
तेह्रथुम
पाँचथर
उदयपुर
इलाम
सुनसरी
मोरङ
झापा

सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यू समक्ष प्रथम वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्नुहुदै आयोगका अध्यक्ष

आयोगका पदाधिकारी

डा. विजयकुमार दत्त

अध्यक्ष

आयोगका सचिव

भुवनहरि अर्याल

सचिव

मधेशी आयोग
ज्वागल, ललितपुर

पत्र संख्या: २०७७/७८
चलानी नं. : ४७

फोन नं: ०१-५२६११८५
टोलफ्रि नं: १६६००११६१८५

मिति : २०७७ भाद्र ३

सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यू,
राष्ट्रपतिको कार्यालय,
शीतल निवास, काठमाण्डौं ।

विषय- दोस्रो वार्षिक प्रतिवेदन सम्बन्धमा ।

नेपालको संविधानको धारा २९४ एवम् मधेशी आयोग ऐन, २०७४ को दफा २२ बमोजिम मधेशी आयोगले आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा सम्पादन गरेका कामसँग सम्बन्धित दोस्रो वार्षिक प्रतिवेदन यसै पत्रसाथ पेश गरेको छु ।

भवदिय

डा. विजय कुमार दत्त
अध्यक्ष

ईमेल: madheshicommission@gmail.com

"स्वच्छ र सक्षम निजामती प्रशासन: समृद्धि र सुशासन"
आयोगको हेल्पलाईन नं. ११५२

मन्तव्य

आर्थिक, सामाजिक र साँस्कृतिक अधिकार र कर्तव्यकै आधारमा जीवनको सुनिश्चित गन्तव्यलाई मानवले प्राप्त गर्न सक्दछ र सोको आधारमा नै समाजको सन्तुलित विकास हुन्छ भन्ने तथ्य प्रमाणित भई सकेको छ । यसबाट नै मुल्य-मान्यता, समानता, न्याय, जवाफदेहिता, निष्पक्षता, पारदर्शिता, सहभागिता, समावेशिता- समानुपातिक र विविधताको व्यवहारिक अभ्यासको बाटोबाट पहुँचको गन्तव्य प्राप्त गर्न सहज हुन्छ । राज्यमा सवैको सहज पहुँचकै लागि नै मधेशी आयोग गठन भएको र यसलाई संवैधानिक स्वरूप प्रदान गरिएकोमा दुईमत छैन ।

आयोगले आफ्नो स्थापनाकाल देखि नै जनताको माझमा गई समन्वय र सहकार्यको माध्यमबाट सम्वादहीनताको अवस्थालाइ न्यूनीकरण गर्न सफल भएको छ । लोकचेतनामुलक कार्यक्रमहरूबाट मधेशी समुदायमा अति विपन्न, विपन्न, सम्पन्न र सुसम्पन्न वर्गलाई आयोगले पहिचान गरेको छ भने अर्को तर्फ लोक चेतनाको व्यापक अभाव र रूपान्तरणमा अत्यधिक कमी भएकोले मधेशी समुदायको सशक्तीकरण न्यून अवस्थामा छ । यसैले स्थानीय तहमा विपन्न र अति विपन्न वर्गको प्रभावकारी पहुँच हुन् नसकेको यथार्थता झल्किन्छ ।

विपन्न र अति विपन्न वर्गलाई राज्यको मूलधारमा ल्याउन अति आवश्यक रहेकोले उनीहरुको सहभागितामार्फत राज्यको स्रोत र साधनमा प्रभावकारी पहुँच स्थापित हुन्छ । यि कार्यहरूको लागि आयोगले पहिलो वार्षिक प्रतिवेदनमा नेपाल सरकारलाई सिफारिस गरिसकेको छ र पून: नेपाल सरकारलाई ध्यानाकर्षण गराउँदै आएको छ । आयोगले वार्षिक कार्ययोजना निर्माण गरि सो अनुसार कार्य संचालन गर्दै आइरहेको पनि छ । मधेशी समुदायको थर सुचिकरण गर्न र मधेश प्रोफाइल निर्माण गर्न प्राथमिकता दिएको छ । मधेशी आयोग ऐन, २०७४ अनुसार निर्देशित कार्यलाई आफ्नो मूलमर्म ठानेर अगाडी बढेको छ | आयोगको दायित्व अति महत्त्वपूर्ण रहेतापनि आयोगमा कार्यरत कर्मचारीहरुको सरूवा भई रहँदा काम गर्न अप्ठ्यारो महसुस भएको छ भने अर्कोतिर सरकारले आयोगलाई पूर्णता दिने तर्फ ध्यान नदिदा आयोगले अपेक्षा अनुसार आफ्ना कार्यलाई मधेशी समुदायमा पुर्याउन नसकिएको तितो सत्य नकार्न सकिदैन । आयोगलाई दिइने वार्षिक बजेट न्यून हुँदा आयोगका प्रस्तावित कार्यक्रम पनि हुन सकेको छैन । यस अवस्थामा आयोगलाई सबल र सुदृढ बनाउन संघीय सरकार र सम्बद्ध सबै पक्षको सहयोगको खाँचो छ ।

कोरोना महामारीको प्रतिकुल समयमा पनि आयोगले विभिन्न जिल्लाको अनुगमन गरेको छ र आयोगमा प्राप्त उजुरीलाई आवश्यक कारबाहीको लागि सरोकारवाला निकायहरूमा सिफारिस समेत गरेको छ । कोरोना महामारीबाट आक्रान्त मधेशी समुदायसमेतको हितका लागि आयोगले ऐनको दफा १० अनुसार "उच्चस्तरीय अनुगमन समिति" गठन गरी यस महामारीको अनुगमन, समीक्षा र मुल्यांकन जस्तो गहन कार्यलाई उच्च प्राथमिकता दिई सम्बद्ध पदाधिकारीको सिफारिशमा विज्ञप्ति समेत जारी गरेको छ । यसै सन्दर्भमा नेपाल सरकारले गर्नुपर्ने कामका लागि सम्बद्ध मन्त्रालय र निकायमा सुधारका लागि सुझाव समेत प्रस्तुत गरिएको छ ।

आयोगबाट विगतमा मधेशी युवाहरुको सशक्तीकरणलाई मुर्तरुप दिन लोक सेवा आयोगको तयारी कक्षा संचालन गरी राज्यको मूलधारमा उनीहरुलाई ल्याउने प्रयाश गरियो । सीपमुलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरी उनीहरुको आय आर्जनको अवस्था सुधार गर्न प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई सिफारिस समेत गरियो। सामाजिक रुपमा विपन्न समुदायमा पिडा कम हुने गरि आयोगले विभेदीकरण विरुद्ध अभिमुखीकरण जस्ता महत्वपूर्ण कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरियो ।

संवैधानिक आयोग भएको हुँदा आयोगलाई सुम्पेको काम, कर्तव्य र अधिकारलाई अक्षरश: पालना गर्दै मुलुकको माटोको सुगन्धलाई सुगन्धित पार्ने काम गरेको छ । दार्चुला र सुस्ताका नागरिक/अनागरिकका पिडाहरू र सिमावर्ति क्षेत्रमा बनाईएका समानान्तर बाँधका साथै कोशी सम्झौताबाट श्रृजित समस्यालाई अध्ययन र अवलोकन गरि त्यस्ता समस्याहरु द्विपक्षीय वार्तामार्फत तत्काल समाधान गर्न नेपाल सरकारलाई सुझाव समेत दिएको छ । आयोगले सबै प्रदेशका नागरिक समाजसंग नियमित सम्पर्क गरी स्थानीय समस्या पहिचान गर्न प्रयत्न गरिरहेको छ | यसले गर्दा आयोगप्रति आमजनसमुदायको सकारात्मक धारणा रहेको पाइएको छ ।

मधेशी समुदायमा विद्यमान कुरीति, अन्धविश्वास, दाईजो प्रथा तथा सबै प्रकारको शोषणको अन्त्यका लागि सचेतना कार्यक्रम मार्फत आयोगले अहोरात्र कार्य गर्दै आएको छ र त्यस्ता कुप्रथा र शोषणको न्यूनिकरणका लागि आवश्यक कदम चाल्न नेपाल सरकारलाई सिफारिस गरिएको छ । साथै मधेशी समुदायको भाषा, लिपि, संस्कृति, इतिहास, परम्परा, साहित्य र कला सहित ऐतिहासिक धरोहरका विषयलाई संरक्षण गर्न सम्बद्ध विषयका विज्ञहरू राखि कार्यदल गठन गरी आयोगलाई सुम्पेको जिम्मेवारी पुरा गर्ने सोच राखेको छ । आयोगलाई विभिन्न

कार्यदल गठन गर्दा र प्राविधिक विषयहरुमा सुझाव लिँदा आवश्यक पर्ने विशेषज्ञहरुको रोष्टर तयार गरी अद्यावधिक समेत गरिएको छ । न्यून जनशक्ति र बजेट अभावको बाबजुद पनि उल्लिखित कार्यहरु गर्न आयोग निरन्तर अगाडी बढिरहेको छ ।

अन्त्यमा, आयोगको अध्यक्षको हैसियतले मधेशी आयोगको आ.व. २०७६/७७ को दोस्रो वार्षिक प्रतिवेदन सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यूमा अर्पण गर्न पाउँदा अपार खुशी एवं आनन्दको अनुभव गरेको छु । मधेशी आयोगको कामकारवाहीलाई पूरा गर्न सहयोग गर्ने आयोगका सम्पूर्ण कर्मचारीहरुप्रति धन्यवाद व्यक्त गर्दछु । मुलुकको चौतर्फी विकासमा मधेशी आयोगले अहोरात्र कार्य गर्दै आएको छ र निरन्तर रूपमा कार्य गरिरहने विश्वास समेत दिलाउन चाँहन्छु ।

धन्यवाद ।

"जहाँ समस्या, त्यहि मधेशी आयोग"।

"वहुआयामिक समृद्धि र सुशासनको अभियान"।

"लोक चेतना, रुपान्तरण, सशक्तीकरण र पहुँचको सुप्रस्थान"।।

डा.विजयकुमार दत्त

अध्यक्ष

प्राक्कथन

मधेशी समुदायको उत्थान र विकासमा टेवा दिने उद्देश्यले अभिप्रेरित भई उनीहरुको सशक्तीकरण र राज्यको हरेक क्षेत्रमा पहुँच होस भन्ने उद्देश्यले नेपालको संविधान २०७२ को धारा २६२ बमोजिम स्वतन्त्र र सर्वाधिकार सम्पन्न संवैधानिक आयोगको रुपमा मधेशी आयोगको गठन भएको हो । आयोगको स्थापना भएपछि नेपाल सरकार र मधेशी समुदायबीच समन्वयात्मक भूमिका खेल्ने गरी आयोगले विभिन्न रचनात्मक कार्यहरु गर्दै आएको छ । मधेशी आयोग ऐन, २०७४ ले दिएको काम, कर्तव्य र अधिकारलाई आफ्नो मूलमन्त्र मानी त्यस बमोजिम मधेशी समुदायलाई राज्यले प्रत्याभूति गरेका सुविधाहरु उनीहरुको घर दैलोमा पुर्याउन आफ्नो गहन भूमिका निर्वाह गरेको छ र यसको निरन्तरता दिदै आउने अठोट गरेको छ । कार्यसम्पादनमा विधिको शासन स्थापित गर्न आयोगको ऐनलाई शिरोधार्य गरी बैठक संचालन सम्बन्धी कार्यविधि २०७५ र मधेशी आयोगको (आन्तरिक कार्यसञ्चालन तथा व्यवस्थापन) निर्देशिका २०७६ स्विकृत गरी सोही बमोजिम कार्य गर्दै आएको छ ।

मूलत: आयोगले ऐनमा उल्लेख भएका काम, कर्तव्य र अधिकार बमोजिम मधेशी समुदायको सशक्तीकरण गर्ने, मौलिक सांस्कृतिक सम्पदाको संरक्षण र विकास गर्ने, सांस्कृतिक कुरीति र अन्धविश्वासको न्यूनिकरण गर्न विभिन्न चेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गर्ने, थर सूचिकरण गरी सरकारलाई सिफारिस गर्ने, मधेशी समुदायको अधिकार उल्लंघन गर्ने विरुद्ध उजुरी लिने कार्यहरु गर्दछ । आयोगबाट प्रभावकारी रुपमा अनुगमन र मूल्याङ्कन गरी सरकारलाई सुधारात्मक पक्षमा सुधारका लागि सुझाव दिने गर्दछ । आयोगबाट आवश्यक परेमा विषय विज्ञसँग सुझाव लिने, सेवा लिने गर्दछ । मधेशी समुदायको हितका लागि कुनै लक्षित कार्यक्रम भएमा विज्ञ सम्मिलित कार्यदल गठन गरी जानकारी लिई सरकारलाई सुझाव समेत पेश गर्न सक्दछ । आ.व. २०७६/७७ को पहिलो र दोस्रो चौमासिकमा विभिन्न कार्यक्रमहरु संचालन भएता पनि तेश्रो चौमासिकको शुरुमै कोरोना (Covid-19) को असर र सरकारले गरेको लकडाउनका कारणले आयोगको महत्वपूर्ण कार्यक्रम स्थगित हुन पुग्यो, देशको सम्पूर्ण संयन्त्र नै covid-19 को संक्रमण नियन्त्रणमा लागेको बेला आयोगले मधेशी समुदायमा परेको असरलाई कसरी न्यूनिकरण गर्न सकिन्छ भन्ने हेतुले माननीय अध्यक्षज्यूको संयोजकत्वमा उच्चस्तरीय अनुगमन समिति गठन गरी कोरोना महामारीको असर र प्रभावका बारेमा र अन्य समसामयिक विषयमा छलफल गरी निष्कर्ष निकाल्न प्रयत्न गर्यो । नेपाल बार एसोसिएसन, नेपाल पत्रकार महासंघ, नेपाल मेडिकल एसोसिएसन, नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल, राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग, महिला अधिकारकर्मी, नागरिक समाजका विज्ञहरु सम्मिलित उक्त समितिबाट आ-आफ्नो क्षेत्रबाट

गरिएको योगदानका विषयमा विवरण प्रस्तुत भै छलफल भएको र तत्काल विज्ञप्ति प्रकाशन गर्नुको साथै सरकारलाई एकमुष्ट सुझाव समेत दिइसकेको छ । यसबाट आयोगले लकडाउनको समयलाई पनि पूर्ण सदुपयोग गरी देशका विद्यमान समस्यामा आयोगको योगदान रहेको विषयमा दुइमत छैन ।

मधेशी समुदायमा सामाजिक/सांस्कृतिक कुरीति विद्यमान रहनु, चुरे दोहन निरन्तर हुनाले मधेशमा बाढी, कटान र भरानको असर पर्नु र पानीको तह घट्दै जानु, सरकारले सञ्चालन गरेको स्वास्थ्य र शिक्षाको कार्यक्रमहरुबाट मधेशी समुदायले लाभ लिन नसक्नु जस्ता समस्याहरु विद्यमान भएकोले आयोगले ती समस्या समाधानका लागि प्रयत्न गरेको तथापि न्यून बजेट, जनशक्ति र श्रोतसाधनको अभावमा आयोग किंकर्तव्यविमूढ मै रहनु परेको तितो सत्य नकार्न सकिदैन ।

मुलुकको आधाभन्दा बढी जनसंख्या रहेको तराई मधेश क्षेत्रमा अन्य जातजातिको तुलनामा मधेशी समुदाय निकै विपन्न अवस्थामा रहेका छन । मुलुकमा संघीयता लागु भै सकेपछि मधेशको विकासमा थप फड्को मार्ने आशा गरिएतापनि संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारको क्रियाकलापबाट ति समुदाय अझैपनि सन्तुष्ट छैनन् ।

अन्तमा, मधेशी आयोगबाट प्रकाशनमा ल्याएको यस प्रतिवेदनबाट विगतमा आयोगले पुर्याएका कदमहरु उल्लेखित छन् । जसबाट सरोकारवाला सबैलाई जानकारीमूलक हुने विश्वास लिइएको छ । मधेशी समुदायलाई राज्यको मूलधारमा ल्याई हरेक क्षेत्रमा उनीहरुको प्रतिनिधित्व स्विकार गर्न सरकार र अन्य निकायहरु एक कदम अगाडी बढ्नु जरुरी छ । आयोगलाई थप सशक्त बनाउन सरकारले सहयोग पुर्याउन जरुरी छ । आयोगलाई पूर्णता दिई आयोगले सिफारिस गरेका विषयहरुमा सरकारले कार्यान्वयन गरिदिने हो भने भविश्यमा मधेशी समुदायको उत्थान हुने निर्विवाद छ । प्रतिवेदन तयार गर्न सहयोग पुर्याउनु हुने आयोगका सम्पूर्ण कर्मचारीहरुमा हार्दिक धन्यवाद दिनुका साथै प्रतिवेदन तयारीका लागि माननीय अध्यक्षज्यूबाट दिनुभएको निर्देशनले थप उर्जा आएको सबैले महसुस गरियो । आयोगलाई सरोकारवाला सबै व्यक्ति र निकायहरुको निरन्तर सहयोग र सल्लाहको अपेक्षा गरिएको छ ।

धन्यवाद ।

भुवनहरि अर्याल
सचिव

कार्यकारी सारांश

मधेशी समुदायको हक हितको संरक्षण, सम्बर्द्धन र मधेशी समुदायको सशक्तीकरण गर्नको लागि स्थापित यस संवैधानिक आयोगले मधेशी आयोग ऐन, २०७४ बमोजिमका कार्य सम्पादन गर्दै आइरहेको छ ।

१. हक हितको संरक्षण

(क) उजुरी

आयोगको ऐनको दफा ७ (ठ) अनुसार मधेशी समुदायको अधिकार उल्लङ्घन गर्ने व्यक्ति वा संस्थाका विरुद्ध उजुरी संकलन गरी सो उपर छानबिन तथा तहकिकात गर्न सम्बन्धित निकायमा सिफारिस गर्ने जिम्मेवारी अनुसार प्रतिवेदन अवधिमा कुल १८३ वटा उजुरीहरु आयोग समक्ष प्राप्त भएका छन ती उजुरीको आवश्यक छानबिन तथा तहककिकात गरी पिडितलाई न्याय दिलाउन आयोगले सम्बन्धित निकायमा सिफारिस गरि पठाएको छ ।

(परिच्छेद २ संग सम्बन्धित)

(ख) अनुगमन

आयोगको ऐनको दफा ७ (च) अनुसार मधेशी समुदायको हक हितको संरक्षण, सम्बर्द्धनका लागि आवश्यक अनुगमन गरि सम्बन्धित निकायमा सिफारिस गर्ने हेतुले विभिन्न जिल्लाको अनुगमन भएको थियो । अनुगमनका सिलसिलामा बाढी पहिरोले पुर्याएको क्षतिको अनुगमन, मधेशी समुदायमा देखिएको जातीय, धार्मिक तथा साम्प्रदायिक विवादको विवरण बुझ्न, नेपाल-भारत सीमामा उत्पन्न तनावले मधेशी समुदायमा पारेको प्रभाव अध्ययन गर्न, कोभिड-१९ महामारी र लकडाउनले मधेशी समुदायको जनजीवनमा पारेको प्रभावको अनुगमन गर्न र मधेशी समुदायको सशक्तीकरणको लागि चाल्नुपर्ने कदमको सुझाव लिनका लागि तत् तत् क्षेत्रमा अनुगमन गरी प्रतिवेदन लिइएको थियो । सो को आधारमा आयोगबाट आवश्यक छानबिन गरी कारबाही गर्नुपर्ने विषयमा सम्बन्धित निकायमा सिफारिस गरि पठाइएको थियो ।

(परिच्छेद २ संग सम्बन्धित)

२. सम्बर्द्धन

(क) विज्ञ सूचीकरण

आयोगको ऐनको दफा ७ (९र१०) अनुसार आयोगले सम्पादन गर्नुपर्ने काममा कानुन बमोजिम विशेषज्ञको सेवा लिनको लागि विज्ञ सूचि तयार गरी विशेषज्ञको सेवा लिने कार्य भएको छ । आयोगलाई आवश्यक पर्ने विशेषज्ञको सूची अद्यावधिक गरिएको छ, जसमा ४७ जना विज्ञले नाम दर्ता गराउनु भएको छ ।

(परिच्छेद २ संग सम्बन्धित)

(ख) थर सूचीकरण

आयोगको ऐनको दफा ७ (ड) अनुसार मधेशी समुदायको पहिचानका सम्बन्धमा अध्ययन गरी थर सूचीकरण कार्यको थालनी गरिएको छ । यसका लागि हालसम्म गरेका कार्यहरुको विवरण सम्बन्धित निकायहरुबाट माग गरिएको छ । थर सूचीकरणलाई अद्यावधिक र समयसापेक्ष बनाउन आयोगबाट विश्वविद्यालयका पदाधिकारी, केन्द्रीय तथ्यांक विभागका पदाधिकारी, संस्कृतिविद, समाजशास्त्री लगायतका विज्ञ, मानवशास्त्री, बुद्धिजीवी लगायतसँग अन्तरक्रिया गरिएको छ । अन्तरक्रियाबाट अमूल्य सुझावहरु प्राप्त भई थर सूचीकरणका लागि सहजता भएको सन्दर्भमा आगामी आ.व. मा आयोगबाट थर सूचीकरणको अन्तिम खाका तयार गरी नेपाल सरकारमा पठाउने अठोट राखेको छ । यसका लागि प्रस्तावित बजेट न्यून भएका कारण थप बजेट व्यवस्था गर्नका लागि आयोगबाट अर्थ मन्त्रालयमा अनुरोध गरिएको छ ।
थर सूचीकरणको अवस्था बुझ्ने सिलसिलामा आयोगबाट यस आ.व. मा ७७ वटै जिल्ला समन्वय समिति र ७५३ वटै स्थानीय तहसँग मधेशी समुदायको थर संकलन गरी पठाईदिन पत्राचार समेत गरिएको छ ।
(परिच्छेद २ संग सम्बन्धित)

(ग) अन्तरक्रिया कार्यक्रम

आयोगको ऐनको दफा ७ (झ) अनुसार इतिहास, भाषा, कला, संस्कृति सम्बन्धी काम गर्दै आइरहेका बुद्धिजीवीहरु, नागरिक समाज, जिल्लास्तरीय कार्यालयका प्रमुखहरु एवम् आवश्यक पर्ने अन्य सरोकारवाला संस्था र व्यक्तिसँग आयोगले अन्तरक्रिया गरी आवश्यक पृष्ठपोषण लिदै आएको छ । प्रतिवेदन अवधिमा स्थानीय नागरिक समाज द्वारा आयोजित साना ठुला गरी २४ वटा अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रम सम्पन्न भएका छन । यस्ता कार्यक्रमबाट मधेशी समुदायको हक हितको संरक्षण, सम्बर्द्धन तथा सशक्तीकरणका लागि आयोगको भूमिका महत्वपूर्ण रहेको कुरा ती समुदायहरुमा सम्प्रेषण गर्न आयोग सफल भएको छ ।
(परिच्छेद २ संग सम्बन्धित)

(घ) समीक्षा

आयोगको ऐनको दफा ७ (ङ) अनुसार मधेशी समुदायको हक हितको संरक्षण, सम्बर्द्धन र सशक्तीकरणका लागि नेपाल सरकार र अन्य संघसंस्थाहरुले ती समुदायहरुमा सञ्चालन गर्ने कार्यक्रमको उपादेयताको विषयमा समीक्षा, अनुगमन तथा मूल्यांकन गर्ने कार्यक्रमलाई मध्यनजर राख्दै आयोगबाट सुदूरपश्चिम प्रदेशको धनगढीमा २०७६/११/२१ गते वृहत समीक्षा कार्यक्रम गरिएको थियो । उक्त समीक्षा कार्यक्रममा स्थानीय तहले वर्तमान समयमा गरिरहेका मधेशी समुदाय लक्षित कार्यक्रमको सम्बन्धमा छलफल गरी आगामी दिनमा सुधार गर्दै लैजान र विपन्न र अति विपन्न वर्गको उत्थानका लागि स्थानीय तहले विशेष प्राथमिकता दिई कार्यक्रम राख्नका लागि आयोगले महत्वपूर्ण सुझाव दिएको थियो । अन्य प्रदेशमा पनि यस्तै कार्यक्रम राख्ने र स्थानीय तह र स्थानीय प्रशासन समेतलाई सहभागी गराई आयोगको कार्यक्रम सम्प्रेषण उद्देश्य राखिएको भएतापनि

कोरोना महामारी र लकडाउनका कारण उक्त कार्यक्रम सम्पन्न गर्न नसकिएको हुँदा आ.व. २०७७।७८ मा यस्ता कार्यक्रमलाई अभियानका साथ लैजाने अठोट गरिएको छ । (परिच्छेद २ संग सम्बन्धित)

(ङ) सशक्तीकरण

आयोगको ऐनको दफा ७ (ख) अनुसार मधेशी समुदायलाई सशक्तीकरण गरी विकासको मूल धारमा ल्याउने उदेश्यले मधेशी युवालाई सरकारी सेवामा प्रवेश गराउन वान्छनिय हुन्छ । यसै कुरालाई मध्यनजर राख्दै आयोगले यस आ. व. मा अधिकृतस्तरको लोक सेवा सम्बन्धी तयारी कक्षा सञ्चालन गरियो । सो तयारी कक्षामा ३९७ जना मधेशी समुदायको विद्यार्थी मध्य आयोगबाट ५० जना आवेदकलाई छनौट गरी कक्षा सञ्चालन गरिएको थियो र सो फलदायी भएको थियो । आयोगबाट यस्ता कार्यक्रम अभियानका साथ प्रदेश स्तरमा समेत लैजाने प्रतिबद्धता भएता पनि सरकारबाट प्रदान गरिएको सिमित बजेटको कारण गर्न नसकिएको हुँदा आगामी आ. व. मा यस्ता कार्यक्रम गर्नका लागि आयोगको माग बमोजिमको प्रयाप्त स्रोत र साधनको व्यवस्थापन जरुरी देखिन्छ ।
(परिच्छेद २ संग सम्बन्धित)

३. सिफारिस

(क) विभिन्न निकायमा गरिएको सिफारिस

आयोगको ऐनको विभिन्न दफा अनुसार तराई मधेशमा बाढीले पुर्याएको क्षति न्यूनीकरण गर्न र प्रभावित व्यक्तिहरुको खाना, नाना र छानाको व्यवस्थापनका लागि चाल्नुपर्ने कदम, नेपाल-भारत सीमामा देखिएको समस्यालाई द्विपक्षिय वार्ता मार्फत समाधान गर्न सरकारलाई सुझाव दिईएको र कोरोना महामारीबाट आक्रान्त मधेशी समुदायलाई परेको विभिन्न समस्या समाधान गर्न चाल्नु पर्ने उपाय सहितका सुझावहरुका साथै अन्य विषयहरुमा समेत समय समयमा सम्बद्ध निकायहरु र नेपाल सरकारलाई सुझाव तथा सिफारिस गरिएको छ । शिक्षाबाट बञ्चित लक्षित वर्गलाई शिक्षामा सहज पहुँच, कुरिति, अन्धविश्वास, दाईजो प्रथा र छुवाछुत न्यूनिकरण सम्बन्धमा समेत सिफारिश गरिएको थियो ।
(परिच्छेद ३ संग सम्बन्धित)

(ख) उच्चस्तरीय अनुगमन समितिबाट गरिएको सिफारिस

आयोगका माननीय अध्यक्षको संयोजकत्वमा गठन गरिएको उच्चस्तरीय अनुगमन समितिबाट कोरोना महामारी, बाढी पहिरो तथा अन्य समसामायिक विषयमा सरोकारवाला निकायहरुसँग गहन छलफल गरि प्राप्त सुझावका आधारमा नेपाल सरकारलाई ५० बुदे सुझाव प्रतिवेदन प्रस्तुत गरिएको छ ।

विषय–सूचि

विषय	पेज नं.
प्रतिवेदन सारांश	
परिच्छेद - १	
प्रारम्भिक	
१.१ पृष्ठभूमी	१
१.२ आयोगको उद्देश्य	१
१.३ आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार	१
१.४ संगठन	४
परिच्छेद -२	
सञ्चालित कार्यक्रम र गतिविधि	५
२.१ हक हितको संरक्षण	५
२.१.१ उजुरी	५
२.१.२ अनुगमन र स्थानीय स्तरबाट आयोजित कार्यक्रमहरू	६
२.१.३ उच्चस्तरीय अनुगमन सम्बन्धी कार्यक्रम	६
२.२ अधिकारको प्रबर्द्धन र सशक्तीकरण	७
२.२.१ प्रतिवेदन प्रकाशन	७
२.२.२ लोक सेवा तयारी सम्बन्धी कक्षा	८
२.२.३ सुदूरपश्चिम प्रदेशमा भएको समिक्षात्मक कार्यक्रम	९
२.२.४ मधेशी समुदायको थर सूचीकरण	१०

२.२.५ मधेशी आयोगको सरोकारवालाहरूसँग विमर्शात्मक बैठक	१२
२.३ आयोगका गतिविधी	१२
२.३.१ आयोगको बैठकका निर्णयहरू	१२
२.३.२ आयोगको प्रेस विज्ञप्ति	१२
२.३.३ विज्ञ सूचीकरण	१३
परिच्छेद -३	
सिफारिस तथा सुझाव	
३.१ अनुगमनबाट प्राप्त सिफारिस तथा सुझाव	१४
३.१.१ प्राकृतिक प्रकोप ब्यवस्थापन सम्बन्धी	१४
३.१.२ उच्च स्तरीय अनुगमन समितिको प्रतिवेदन	१५
३.२ आयोगको तर्फबाट प्रस्तुत गरिएको सुझाव तथा सिफारिसहरू	२०
परिच्छेद- ४	
भौतिक स्रोत साधन र उपयोगको अवस्था	२६
४.१ आयोगको भौतिक सम्पत्ति	२६
परिच्छेद -५	
उपलब्धी, चुनौती, सुझाव र भावी कदमहरू	२७
५.१ उपलब्धीहरू	२७
५.२ चुनौतिहरू	२९
५.३ आयोगको सुझाव	२९
५.४ भावी कदमहरू	३१

परिच्छेद -६	
कार्यक्रम र लागत	३३
६.१ वार्षिक कार्यक्रम र खर्च	३३
अनुसूचिहरू	
अनुसूची-१ आयोगको स्विकृत दरबन्दी चार्ट	३३
अनुसूची-२ आयोगमा हाल कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण	३४
अनुसूची-३ आयोगमा परेका उजुरीहरूको विवरण	३६
अनुसूची-४ अनुगमन तथा जनस्तरमा भएका कार्यक्रमहरू	५४
अनुसूची-५ लोक सेवा तयारी कक्षा संचालन सम्बन्धी विवरण	५५
अनुसूची-६ मधेशी आयोग र सरोकारवालावीच भएका अन्तरक्रिया कार्यक्रमको विवरण	६४
अनुसूची-७ आयोगको बैठकको निर्णयहरू	६६
अनुसूची - ८ आयोगको प्रेस विज्ञप्ति	७७
अनुसूची - ९ विज्ञहरूको नामावली	८३
अनुसूची-१० कोभिड-१९ को सन्दर्भमा अनुगमन समितिको कार्यविधि	८६
अनुसूची-११ आयोगका भौतिक सम्पति	८९
अनुसूची-१२ आयोगको आर्थिक विवरण	९०

परिच्छेद - १

प्रारम्भिक

१.१ पृष्ठभूमिः

मधेशी समुदायको जनभावनालाई मध्यनजर राखी नेपालको संविधान, २०७२ को धारा २६२ मा मधेशी आयोगको व्यवस्था गरिएको छ । मधेशी समुदायको इतिहास र संस्कृतिको पहिचान, हक हितको संरक्षण र सम्बर्द्धन तथा मधेशी समुदायको सशक्तीकरण गर्नको लागि नेपालको संविधान, २०७२ को धारा २९६ को उपधारा (१) बमोजिमको व्यवस्थापिका-संसदले मधेशी आयोग ऐन, २०७४ बनाई मिति २०७४।०६।२७ गते सम्माननीय राष्ट्रपतिबाट प्रमाणिकरण भइ विधिवत रुपमा मधेशी आयोगको गठन भएको हो । नेपाल सरकारको मिति २०७५।०७।२५ गतेको निर्णयबाट मधेशी आयोगको कार्यालय स्थापना भएको हो । यस आयोगका प्रथम अध्यक्षको रुपमा माननीय डा. विजयकुमार दत्त नियुक्ति हुनु भइ मिति २०७५।१२।०७ मा सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यू समक्ष शपथ ग्रहण पश्चात सोही दिन पदबहाली तथा कार्यप्रारम्भ गर्नु भई मधेशी आयोग मधेशी समुदायको हक हित संरक्षण र सम्बर्द्धनमा आफ्नो कार्यसम्पादन गर्दै आएको छ ।

१.२ आयोगको उद्देश्यः

नेपालको संविधान, २०७२ को धारा २६२ तथा मधेशी आयोग ऐन, २०७४ मा व्यवस्था भए बमोजिम मधेशी समुदायको इतिहास र संस्कृतिको पहिचान, हक हितको संरक्षण र सम्बर्द्धन तथा मधेशी समुदायको सशक्तीकरण गर्नु नै यस आयोगको मुख्य उद्देश्य रहेको छ ।

१.३ आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकारः

मधेशी आयोग ऐन, २०७४ (संशोधन सहित) को परिच्छेद ३ को दफा ७ मा मधेशी आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम तोकिएका छन्ः

(क) मधेशी समुदायको समग्र स्थितिको अध्ययन गरी तत्सम्बन्धमा गर्नु पर्ने नीतिगत, कानूनी र संस्थागत सुधारका विषयमा नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने,

(ख) मधेशी समुदायको हक हितको संरक्षण र सम्बर्द्धन तथा त्यस्तो समुदायको सशक्तीकरणका लागि राष्ट्रिय नीति तथा कार्यक्रमको तर्जुमा गरी कार्यान्वयनका लागि नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने,

(ग) मधेशी समुदायको हक हितको संरक्षण र सम्बर्द्धन तथा त्यस्तो समुदायको सशक्तीकरणको सम्बन्धमा भएका व्यवस्था प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन भए नभएको विषयमा अध्ययन अनुसन्धान गरी प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न चाल्नु पर्ने कदमका सम्बन्धमा नेपाल सरकारलाई सुझाव दिने,

(घ) मधेशी समुदायको हक हितको संरक्षण र सम्बर्द्धन तथा त्यस्तो समुदायको सशक्तीकरणको सम्बन्धमा भइरहेका कानूनी, नीतिगत तथा संस्थागत व्यवस्थामा गर्नु पर्ने सुधारका सम्बन्धमा नेपाल सरकारलाई सुझाव दिने,

(ङ) मधेशी समुदायसँग सम्बन्धित नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको समीक्षा, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने,

(च) आयोगले गरेका सिफारिस वा दिएका सुझाव कार्यान्वयनको सम्बन्धमा अनुगमन गर्ने वा गराउने,

(छ) मधेशी समुदायभित्र आर्थिक वा सामाजिक रूपमा पछाडि परेका व्यक्तिको विकास र सशक्तीकरणका लागि विशेष कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने,

(ज) मधेशी समुदायभित्रका विभिन्न भाषा, लिपि, संस्कृति, इतिहास, परम्परा, साहित्य, कलाको अध्ययन अनुसन्धान गरी त्यस्तो भाषा, लिपि, संस्कृति, इतिहास, परम्परा, साहित्य, कलाको संरक्षण र विकासको लागि कार्यक्रम तर्जुमा गरी नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने,

(झ) मधेशी समुदायको हक हितको संरक्षण र सम्बर्द्धन तथा त्यस्तो समुदायको सशक्तीकरणको लागि चेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,

(ञ) मधेशी समुदायमा विद्यमान कुरीति, अन्धविश्वास तथा सबै प्रकारको शोषणको अन्त्य गर्न र मधेशी समुदायको सशक्तीकरणको लागि कार्यक्रम तर्जुमा गरी नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने,

(ट) मधेशी समुदायको सम्बन्धमा नेपाल पक्ष भएको अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि सम्झौता कार्यान्वयन भए नभएको अनुगमन गरी नेपाल सरकारलाई कार्यान्वयनको लागि आवश्यक सिफारिस गर्ने वा सुझाब दिने।

(ठ) मधेशी समुदायको अधिकार उल्लङ्घन गर्ने व्यक्ति वा संस्थाका विरुद्ध उजुरी सङ्कलन गरी सो उपर छानबिन तथा तहकिकात गर्न सम्बन्धित निकायमा सिफारिस गर्ने ।

(ड) मधेशी समुदायको पहिचानका सम्बन्धमा विस्तृत अध्ययन र अनुसन्धान गरी थर सूचीकृत गर्न नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने ।

(ढ) मधेशी समुदायको हक हितको संरक्षण, सम्बर्द्धन र सशक्तीकरणका लागि नेपाल सरकार र अन्य सङ्घ संस्थाहरूले सञ्चालन गर्ने चेतनामूलक कार्यक्रमहरूको समीक्षा, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने,

(ण) आयोगका अध्यक्ष, सदस्य तथा कर्मचारीको लागि आचारसंहिता बनाई लागू गर्ने,

(त) आयोगको वार्षिक योजना र कार्यक्रम स्वीकृत गर्ने ।

यस बाहेक मधेशी आयोग ऐन, २०७४ को दफा ८,९,१० र ११ मा देहायका थप अधिकारहरु समेत रहेको छन:

(क) आयोगले आफ्नो काम कारबाहीको सम्बन्धमा अन्य संवैधानिक निकाय, सरकारी कार्यालय वा सार्वजनिक संस्थासँग समन्वय गर्न तथा परामर्श गर्न वा राय लिन सक्ने,

(ख) आयोगले मधेशी आयोग ऐन, २०७४ र प्रचलित सङ्घीय कानून बमोजिम सम्पादन गर्नु पर्ने कुनै काम आयोगमा कार्यरत जनशक्तिबाट सम्पादन हुन नसक्ने भएमा त्यसको कारण खुलाई प्रचलित सङ्घीय कानून बमोजिम विशेषज्ञको सेवा लिन सक्ने,

(ग) आयोगसँग सम्बन्धित कुनै विशेष प्रकृतिको कार्य सम्पादन गर्ने प्रयोजनको लागि आयोगले कार्यावधि तोकी कुनै समिति वा कार्यदल गठन गर्न सक्ने,

(घ) आयोगले आवश्यकता अनुसार सरकारी निकाय वा सार्वजनिक संस्थासँग आवश्यक समन्वय तथा सहकार्य गर्न सक्ने ।

१.४ संगठनः

आयोगको कार्य संचालनको लागि काठमाडौं उपत्यकामा आयोगको कार्यालय रहने कानूनी व्यवस्था रहेकोले ललितपुर जिल्लास्थित ज्वागलमा आयोगको कार्यालय स्थापना भएको छ ।

नेपालको संविधान, २०७२ को धारा २६२ को उपधारा (१) मा व्यवस्था भए बमोजिम आयोगमा १ जना अध्यक्ष र ४ जना सदस्यहरु रहने व्यवस्था छ ।

आयोगको काम कारबाही सूचारु गर्नको लागि नेपाल सरकारबाट संशोधित एवम् स्वीकृत संगठन संरचना बमोजिम रा.प. प्रथम श्रेणी (नेपाल प्रशासन सेवा) को सचिव लगायत ३० जना कर्मचारी रहने गरी दरवन्दी स्वीकृत भएको छ । संगठन संरचना अनुसूची-१ मा र आयोगमा कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण अनुसूची-२ मा दिइएको छ ।

परिच्छेद— २

आयोगबाट सञ्चालित गतिविधि र कार्यक्रम

मधेशी आयोग ऐन, २०७४ मा भएको काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी व्यवस्था अनुसार मधेशी समुदायको समग्र स्थितिको अध्ययन गरी सो सम्बन्धमा गर्नुपर्ने नीतिगत, कानूनी र संस्थागत सुधारका विषयमा आयोगबाट तपसिल बमोजिमका गतिविधिहरु सञ्चालन गरियो ।

२.१ हक हितको संरक्षण

२.१.१ उजुरी

मधेशी आयोग ऐन, २०७४ को दफा ७ मा आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकारको व्यवस्था गरिएको छ । सो दफाको उपदफा (ठ) मा मधेशी समुदायको अधिकार उल्लङ्घन गर्ने व्यक्ति वा संस्थाका विरुद्ध उजुरी संकलन गरी सो उपर छानविन तथा तहकिकात गर्न सम्बन्धित निकायमा सिफारिस गर्ने व्यवस्था रहेको छ । आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा कुल १८३ वटा उजुरीहरु प्राप्त भएका छन ।जस मध्ये पत्यक्षबाट ४८ र अप्रत्यक्ष (टेलीफोन,सामाजिक सञ्जाल,मिडिया)बाट १३५ गरि जम्मा १८३ वटा उजुरीहरु प्राप्त हुन आएका छन् । आयोगमा प्राप्त हुन आएका उजुरी विभिन्न माध्यमबाट संकलन गर्ने, आयोग समक्ष पेश गर्ने र कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित निकायमा लेखि पठाउनका लागि आयोगका सचिवको नेतृत्वमा उजुरी सम्बोधन समिति बनाई उजुरी व्यवस्थापन गर्ने कार्य भइरहेको छ । उजुरीहरु संकलन गरी सो उपर छानविन तथा तहकिकात गरी पिडितलाई न्याय दिलाउन र दोषीलाई कारबाही गर्न सम्बन्धित निकायमा सिफारिस साथ लेखी पठाइएका छन् । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण यस प्रतिवेदनको अनुसूची ३ मा उल्लेख गरिएको छ ।

आयोगमा प्राप्त उजुरी र माध्यम

उजुरी प्राप्त माध्यमहरु		
प्रत्यक्ष	अप्रत्यक्ष (टेलीफोन,सामाजिक सञ्जाल,मिडिया)	जम्मा
४८	१३५	१८३

आयोगमा प्राप्त उजुरीको फछ्र्यौटको अवस्था

प्राप्त उजुरी	फछ्र्यौट भएका	तामेलीमा रहेका
१८३	१८३	०

२.१.२ अनुगमन र स्थानीय स्तरबाट आयोजित कार्यक्रमहरु

मधेशी आयोग ऐन, २०७४ मा भएको काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी व्यवस्था अनुसार मधेशी समुदायको समग्र स्थितिको अध्ययन गरी सो सम्बन्धमा गर्नुपर्ने नीतिगत, कानूनी र संस्थागत सुधारका विषयमा नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने सम्बन्धमा आयोगबाट विभिन्न प्रदेश, जिल्ला, क्षेत्र र समुदायमा अनुगमनको कार्य गरेको थियो । आयोगबाट भएको अनुगमन सम्बन्धमा विस्तृत विवरण अनुसूची-४ मा उल्लेख गरिएको छ ।

२.१.३ उच्चस्तरीय अनुगमन सम्बन्धी समिति

Covid-१९ ले विश्व नै आक्रान्त भएको सन्दर्भमा यसको रोकथाम र नियन्त्रणका लागि नेपाल सरकारले मिति २०७६/१२/११ देखि लकडाउन गरेको थियो । यसले नेपाली जनजीवन खास गरी मधेशी समुदायमा पारेको असरको अनुगमन गरी नेपाल सरकारलाई सुझाव प्रस्तुत गर्न यस मधेशी आयोग ऐनको दफा ११ अनुसार २०७५/१२/३० को निर्णयबाट आयोगका माननीय अध्यक्षज्यूको संयोजकत्वमा आयोगका उच्च पदस्थ कर्मचारीका साथै नेपाल बार एसोसिएसनका प्रतिनिधि, नेपाल पत्रकार महासंघका अध्यक्ष, नेपाल मेडिकल एसोसिएसनका प्रतिनिधि, महिला अधिकारकर्मी, नागरिक समाजका अगुवा, नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल एवं राष्ट्रिय अनुसन्धान विभागका प्रतिनिधिहरु रहेको उच्च स्तरिय अनुगमन समिति गठन गरी ६ वटा

प्रत्यक्ष र २ वटा भर्चुयल बैठक बसी सरकारलाई पत्र तथा विज्ञप्ति मार्फत विभिन्न सुझावहरु प्रस्तुत गरिएको थियो । सो उच्च स्तरिय अनुगमन समितिले नेपाल सरकारलाई सिफारिस गरेका मुख्य बुदाँहरु परिच्छेद ३ को सिफारिश खण्डमा राखिएको छ ।

२.२ अधिकार प्रर्वद्धन तथा सशक्तीकरण

२.२.१ प्रतिवेदन प्रकाशन

यस मधेशी आयोगको मिति २०७५/०७/२५ मा स्थापना भए पश्चात आ.व. २०७५/७६ मा आयोगद्धारा संचालित विभिन्न कार्यक्रमको सम्बन्धमा आयोगले प्रथम बार्षिक प्रतिवेदन तयार गरि सम्माननीय राष्ट्रपति समक्ष पेश गरेको छ । कार्यक्रममा सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यूबाट आयोगलाई विभिन्न सुझावहरु समेत दिनुभएको थियो ।

सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यूबाट छोटो समयमा नै मधेशी आयोगले राम्रो काम गरेको र गरिएका कामहरु भन्दा अझै प्रभावकारी कार्यहरु सम्पादन होस भनि शुभकामना दिनुभएको छ साथै प्राकृतिक तथा सांस्कृतिक विविधताको देश नेपालमा १२५ भन्दा बढी जात-जाती र भाषा-भाषीहरु रहेका छन र ती जात-जातीहरु बीचको आपसी सम्बन्ध नै नेपालीहरुको आधारभूत र महत्वपूर्ण सम्पत्ति रहेको छ।एक आपसमा अझ बढि अन्तर-सम्बन्धको विकास हुनु आवश्यक छ।नेपालीहरुको मौलिकता र माटोको सुगन्धको आधारमा विकासलाई मलजल गर्नुपर्दछ। राष्ट्रिय एकताको लागि हिमाल, पहाड र तराई-मधेशमा अझ बढी अन्तर-सामाजिक र अन्तर-सांस्कृतिक सम्बन्धलाई विकास गर्नुपर्दछ। भाषा, लिपि र सांस्कृतिको बीचमा सहकार्य र सह-अस्तित्वलाई घनिभूत रुपमा बढाउदै जानुपर्दछ। धार्मिक रुपमा पनि एउटै सम्बन्ध रहेकोले मिश्रित बसोबास नै हाम्रो सम्पत्ति र पहिचान बनेको छ र अझै प्रभावकारी तवरले अगाडी बढाउँदै जानुपर्दछ। सह-कार्यको संस्कारलाई बढाउदै जानुपर्दछ। मधेशी समुदायको पहलमा नै प्राकृतिक स्रोत सु-व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ। **Global Warming** ले पर्यावरणीय समस्यालाई अझै बढाएकोले सो सम्बन्धमा एकजुट भई समाधान तिर जानुपर्दछ ।एक अर्काको समुदायको अनुहार , देवता , अनुभव सबै एउटै भएकाले अन्तर सांस्कृतिक सम्बन्धलाई प्रोत्साहन गर्नुपर्दछ। हामी नेपालीहरु एक अर्का प्रति सहिष्णु हुनुपर्दछ। महिला शिक्षालाई प्रोत्साहन गरी परिवार र समाजको विकासमा योगदान हुँदै जानेछ र भएका ठूलो खाडलहरु पूरिदैं जानेछन्। महिला, दलित, विपन्नहरुलाई

दोहोरो मारबाट बचाउँदै मुलधार तिर अग्रसर हुने वातावरण निर्माण गर्नुपर्दछ। रेमिटान्सलाई उचित ढंगले व्यवस्थापन गरि मुलुक र समाजको निर्माणमा प्रयोग गर्दै जानुपर्दछ।

त्यसैगरी आयोगले प्रथम बार्षिक प्रतिवेदन सातैवटा प्रदेशमा गई प्रदेश प्रमुख समक्ष पेश गरेको थियो ।

संविधानको धारा २९४ (२) अनुसार, मंसिर १७ गते प्रदेश २ मा, पौष ७ गते प्रदेश १ मा, पौष १९ गते बागमती प्रदेशमा, पौष २५ गते गण्डकी प्रदेशमा, पौष २८ गते प्रदेश ५ मा, माघ २ गते कर्णाली प्रदेशमा र माघ ७ गते सुदूरपश्चिम प्रदेशका माननीय प्रदेश प्रमुख समक्ष प्रतिवेदन पेश गरिएको थियो ।

२.२.२ लोक सेवा तयारी सम्बन्धी कक्षा

मधेशी आयोग ऐन, २०७४ को दफा ७ को उपदफा (झ) मा मधेशी समुदायको हक हितको संरक्षण र सम्वर्द्धन तथा त्यस्तो समुदायको सशक्तीकरणको लागि चेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गर्नुलाई यस आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार भनी व्याख्या गरिएको छ । मधेशी समुदायभित्र आर्थिक तथा सामाजिक रुपमा पछाडि परेका व्यक्तिको सशक्तीकरण गर्ने ध्येयले लोक सेवा आयोगबाट विज्ञापन भएको अप्राविधिक तर्फको नेपाल प्रशासन सेवा राजपत्राङ्कित तृतीय श्रेणी शाखा अधिकृत स्तरको प्रशासनिक अभिरुचि परीक्षण विषयक प्रथम चरणको तयारी कक्षा संचालनको लागि आयोगको स्विकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार मिति २०७६/०८/१८ मा यस आयोगबाट सूचना प्रकाशित गरिएकोमा अनुसूची ५ बमोजिमका ३९७ जनाको दरखास्त प्राप्त हुन आएकोमा आयोगबाट मिति २०७६/०८/२९ गते नमूना छनौट परीक्षा संचालन गरी सहभागी उम्मेदवारहरु मध्ये बढी अंक प्राप्त गर्ने पुरुष ३३ जना र महिला १७ जना गरी कुल ५० जनालाई छनौट गरिएको थियो । यसरी छनौट भएकाहरुलाई मिति २०७६/०९/०४ गते देखि बानेश्वर काठमाण्डौमा कक्षा संचालन गर्ने कार्य भएको थियो । यस कार्यक्रम संचालनको क्रममा सहभागीहरुबाट प्राप्त हुन आएका सुझावहरुलाई निम्नानुसार लिपिवद्ध गरिएको छ ।सहभागी हुनका लागि निवेदन दिनेको नामावली तथा सहभागीका लागि छनौट भएका व्यक्तिहरुको नामावाली अनुसूची ५ मा राखिएको छ ।

सुझावः-

१. लोक सेवा तयारी कक्षा संचालन प्रदेशगत तथा जिल्लागत रुपमा गर्दा राम्रो हुन्थ्यो ।
२. आवेदक सबैले तयारी कक्षामा सहभागी हुन पाउँदा राम्रो हुन्थ्यो ।
३. आउदो वर्षमा शाखा अधिकृतको मात्र नभई सबै पदको छुट्टाछुट्टै कक्षा संचालन गर्दा अझ प्रभावकारी हुन्थ्यो ।
४. सिमित बजेटबाट तयारी कक्षा संचालन गर्नु पर्ने अवस्थामा आर्थिक रुपले विपन्न मधेशी समुदायका विद्यार्थीलाई समावेश गर्नु उपयुक्त हुन्छ ।
५. तयारी कक्षा अत्यन्त फलदायी भएको र निरन्तरता प्रदान गर्नु पर्ने ।

२.२.३ सुदूरपश्चिम प्रदेशमा भएको समिक्षात्मक कार्यक्रम

मधेशी आयोगको मिति २०७६ फाल्गुण १२ गतेको निर्णय बमोजिम सुदूरपश्चिम प्रदेशको धनगढीमा कैलाली र कञ्चनपुर जिल्लाका स्थानीय तहमा मधेशी समुदाय लक्षित कार्यक्रमको समीक्षात्मक अन्तरक्रिया कार्यक्रम गर्ने भन्ने तय भए अनुरुप मिति २०७६ फाल्गुण २१ गते सुदूरपश्चिम प्रदेशको धनगढीमा कार्यक्रम गरिएको थियो ।

उक्त कार्यक्रममा कैलालीका १० वटा स्थानीय तह र कञ्चनपुरका ६ वटा स्थानीय तहका पदाधिकारी र कर्मचारी तथा मधेशी समुदाय लक्षित कार्यक्रम गर्ने गैरसरकारी संघ संस्थाका पदाधिकारी र सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारका सम्बन्धित विषय हेर्ने सामाजिक विकास मन्त्रालय र केही माननीय प्रदेश सभा सदस्य तथा राजनीतिक दल गरी ८१ जनाको सहभागिता भएको थियो । सो कार्यक्रममा प्रमुख अतिथिको रुपमा माननीय मुख्यमन्त्री, विशिष्ट अतिथिमा माननीय सभामुख हुनुहुन्थ्यो ।

सो कार्यक्रममा आयोगका सचिव खड्ग बहादुर कार्कीले मधेशी समुदायको संरक्षण, सम्वर्द्धन र सशक्तीकरणको लागि मधेशी आयोगको भूमिका विषयक प्रथम कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नु भएको थियो। राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगका क्षेत्रिय निर्देशक झंकरबहादुर रावलले सुदूरपश्चिम प्रदेशमा मधेशी समुदायको मानव अधिकारको अवस्था तथा कैलाली र कञ्चनपुर जिल्लामा मधेशी समुदाय लक्षित कार्यक्रमको अवस्था विषयक दुईवटा कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नु भएको थियो । ती कार्यपत्रमाथी

वरिष्ठ पत्रकार उमिद वागचन्द, गैससकर्मी खड्ग जोशी, मधेशी बुद्धिजीवी राजेन्द्र अग्रवाल र दिनेश यादवले टिप्पणी गर्नुभएको थियो ।

उक्त कार्यक्रममा धनगढी उपमहानगरपालिका, भजनी नगरपालिका र बेलौरी नगरपालिकाका प्रतिनिधीहरुले आ आफ्नो स्थानीय तहमा मधेशी समुदाय लक्षित कार्यक्रमबारे जानकारी गराएका थिए । सो कार्यक्रमका विशिष्ट अतिथि प्रदेश सभा सभामुख माननीय अर्जुनबहादुर थापाले हाम्रो मुलुक मूलत: शिक्षाको कमीको कारण पछाडी परेको; त्यसमा पनि मधेश र सुदूरपश्चिममा शैक्षिक चेतनाको कमी भएका कारण मधेशी आयोगले मधेशी समुदायको शैक्षिक चेतनाको स्तर उकास्नका लागि उपयुक्त कार्यक्रम तयार पारी नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्नुपर्ने कुरा बताउनुभएको थियो। त्यसै गरि उक्त कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि सुदूरपश्चिम प्रदेशका मुख्यमन्त्री माननीय त्रिलोचन भट्टले नेपालको वर्तमान संविधानले विविधतालाई स्वीकार गरेको, सबैलाई बराबरी हक अधिकार प्रदान गरेता पनि कार्यान्वयनको कमजोरीले कुनै भुभागले बढि र कुनै क्षेत्रले कम प्राथमिकता पाइरहेकोले मधेशी समुदायको हक अधिकारका खातिर मधेशी आयोगले पहरेदारको भूमिका निभाउनुपर्ने कुरा व्यक्त गर्दै आयोगको क्रियाशिलताको सराहना समेत गर्नुभएको थियो ।

अन्तमा, आयोगका माननीय अध्यक्ष डा. विजयकुमार दत्तले उपस्थित प्रमुख अतिथि लगायत सबै सहभागीहरुलाई धन्यवाद व्यक्त गर्दै सिमित स्रोत साधन, कर्मचारीको अस्थिरताको बाबजुत पनि आयोग देशका सबै प्रदेशमा पुगी मधेशी समुदायको हक, अधिकारको संरक्षण र सम्वर्द्धनका लागि क्रियाशिल रहेको र प्रदेश सरकार लगायत स्थानीय तहहरुले समेत मधेशी समुदाय लक्षित विशेष कार्यक्रम ल्याउनुपर्ने कुरा सबै समक्ष अनुरोध गर्नुभएको थियो ।

२.२.४ मधेशी समुदायको थर सूचीकरण

मधेशी आयोग ऐन, २०७४ को दफा ७(ड) मा आयोगलाई मधेशी समुदायको पहिचानका सम्बन्धमा विस्तृत अध्ययन र अनुसन्धान गरी थर सूचीकृत गर्न नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने कार्य तोकिएकोमा सो व्यवस्थाको कार्यान्वयनका लागि आयोगले विभिन्न सरोकारवाला निकायसँग अन्तरक्रिया तथा छलफल र पत्राचारको कार्यक्रम गरेको छ । यसका लागि अन्तरक्रिया तथा छलफलको कार्यक्रमबाट प्राप्त सुझावका आधारमा २०७६ चैत्र १५ गते देखि स्थलगत तथ्यांक संकलनका लागि टोली बनाई खटाउने कार्यक्रम तय गरिएको भएतापनि

विश्वव्यापी कोरोना महामारीले सृजित परिस्थितिले गर्दा उक्त कार्यक्रम सम्पन्न हुन सकेन । थर सूचीकरणका सम्बन्धमा गरिएका क्रियाकलापलाई तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

सि.नं.	गरिएका क्रियाकलापको विवरण	उपलब्धी
१	गृह मन्त्रालयमा मधेशी समुदायको थर सूचीकरण सम्बन्धी विगतमा भएका काम कारवाहीको विवरण माग गरिएको	हालसम्म जवाफ प्राप्त नभएको हुँदा ताकेता गरिएको ।
२	मिति २०७६।०९।०२ गते विभिन्न निकायहरुमा मधेशी समुदाय अन्तर्गत पर्ने थरहरुको सूची माग गरेको	निकायहरुबाट पत्र प्राप्त भइरहेको र आउने क्रम जारी रहेको ।
३	मिति २०७६।०९।०७ गते मधेशी समुदायका थर संकलन गरी पठाईदिनहुन ७७ वटै जिल्ला समन्वय समितिमा पत्राचार	जि.स.स.ले सबै पालिकालाई सो सम्बन्धी पत्राचार गरेको बोधार्थ जानकारी प्राप्त भइरहेको ।
४	मिति **२०७६।१०।०२** मा केन्द्रीय तथ्यांक विभागका पदाधिकारीहरुसँग अन्तरक्रिया र छलफल	आउदो जनगणनामा मधेशी समुदायका थरसमेत प्रष्टिने गरी जनगणना फाराममा आवश्यक सुधार गर्ने ।
५	मिति २०७६।१०।०७ गते त्रिभुवन विश्वविद्यालय समाजशास्त्र र मानवशास्त्र केन्द्रीय विभागका पदाधिकारीहरुसँग किर्तिपुरमा अन्तरक्रिया र छलफल	मधेशी समुदायको पहिचान र थर सूचीकरणका विभिन्न मोडालिटीबारे छलफल ।
६	मिति २०७६।११।१४ गते मधेशी समुदायका प्राज्ञ तथा वुद्धिजीवीहरुसँग थर सूचीकरणका सम्बन्धमा अन्तरक्रिया र छलफल	मधेशी समुदायको पहिचान र थर सूचीकरणमा स्थलगत तथ्यांक संकलन नै बढी प्रभावकारी हुने राय व्यक्त ।
७	मिति २०७६।११।२७ गते मधेशी समुदायका थर संकलन गरी पठाईदिनहुन भनी ७५३ वटै स्थानीय तहमा पत्राचार	पत्राचार लगत्तै लकडाउन भएकोले कतिपय स्थानीय तहले मात्र संकलन गरी पठाएको ।

८	मिति २०७७।०२।२८ गते विभिन्न आयोगहरुमा मधेशी समुदाय अन्तर्गत पर्ने थरहरुको सूची माग गर्न पून:पत्राचार	समुदायहरुबाट सूची प्राप्त हुने क्रम जारी रहेको ।
९	विगतमा भएका थरसूचिकरण सम्बन्धी कार्यक्रमहरुको पुनरावलोकन गरिएको	

टिप्पणी:- ***कोरोना महामारीको कारणले २०७६/१२/११ देखि लक डाउन शुरु भएको र अर्थमन्त्रालबाट विनियोजित बजेट रकम रोक्का गरिएको हुँदा कार्यक्रम सम्पन्न हुन सकेन ।***

२.२.५ मधेशी आयोगको सरोकारवालाहरुसँग विमर्शात्मक बैठक

आयोगले विभिन्न सरोकारवालाहरुलाई आयोगमा आमन्त्रण गरि वा सम्बन्धित क्षेत्रमा गई विभिन्न विषयमा अन्तरक्रिया गर्ने गरेको छ । यस्ता बैठक तथा अन्तरक्रियाको उद्देश्य आयोगको बारेमा आम सर्वसाधारणमा जानकारी गराउनु तथा जनस्तरका समस्याहरु पहिचान गर्नु हो । सरोकारवालाहरुसँगको अन्तरक्रिया तथा बैठकबाट आएका समस्या तथा सुझावलाई आयोगले आवश्यक अध्ययन गरी नेपाल सरकारमा सिफारिस गर्ने गरेको छ । यसको विस्तृत विवरण अनुसूची ६ मा दिइएको छ ।

२.३ आयोगका गतिविधीहरु

२.३.१ आयोगको बैठका निर्णयहरु

संविधानको धारा २६२ अनुसार स्थापित यस आयोगले आफ्नो काम कारबाही सुचारु गर्ने क्रममा विभिन्न मितिमा आयोगको बैठक बसी विविध विषयमा निर्णय गरिएको छ । आयोगको बैठकको निर्णयहरु सम्बन्धमा अनुसूची-७ मा उल्लेख गरिएको छ ।

२.३.२ आयोगको प्रेस विज्ञप्ति

संविधानको धारा २६२ अनुसार स्थापित यस आयोगले आयोगका काम कारबाही सुचारु गर्ने क्रममा विभिन्न मितिमा आयोगमा बैठक बसी विविध विषयमा प्रेस विज्ञप्ति जारी गरिएको छ । उक्त प्रेस विज्ञप्ति सम्बन्धमा अनुसूची-८ मा उल्लेख गरिएको छ ।

२.३.३ विज्ञ सूचीकरण

मधेशी आयोग ऐन, २०७४ को दफा ९ र १० मा आयोगले मधेशी आयोग ऐन, २०७४ र प्रचलित सङ्घीय कानून बमोजिम सम्पादन गर्नु पर्ने कुनै काम आयोगमा कार्यरत जनशक्तिबाट सम्पादन हुन नसक्ने भएमा त्यसको कारण खुलाई प्रचलित सङ्घीय कानून बमोजिम विशेषज्ञको सेवा लिन सक्ने अधिकार भएबाट आयोगले मधेशी समुदायको भाषा, कला, ईतिहास, संस्कृति, आर्थिक, प्रशासनिक लगायतका क्षेत्रमा विशेष योगदान गरेका विज्ञ व्यक्तिहरुको सूची (Roster) बनाउने उद्देश्यले कानुन बमोजिम सूचना प्रकाशन गरी आह्वान गरे अनुरुप सम्बन्धित विज्ञहरुले आयोगमा विज्ञ सूचीमा सूचीकरण हुन पाउँ भनी दरखास्त दिनुभएको छ । त्यसरी दरखास्त पेश गर्ने महानुभावहरुको नामावली अनुसूची–९ मा दिइएको छ । आयोगले आफ्नो कामकारवाहीको कुनै क्षेत्रमा विज्ञताको आवश्यकता महसुस गरेमा उक्त सूचीमा समावेश भएका व्यक्तिहरुबाट सेवा लिने गरेको छ । विज्ञको सूचीलाई आगामी दिनमा समेत अद्यावधिक गर्दै जाने र सक्षम व्यक्तिको उत्तम सेवा लिने सोच आयोगले बनाएको छ ।

परिच्छेद —३

सिफारिस तथा सुझाव

३.१ अनुगमन पश्चात गरिएका सिफारिस तथा सुझाव

३.१.१ प्राकृतिक प्रकोप ब्यवस्थापन सम्बन्धी

आयोगका अध्यक्ष सहितको टोलीले तराई मधेशको मोरङ, उदयपुर र सुनसरी जिल्लामा गरिएको स्थलगत अनुगमनमा जाँदा देखिएका समस्याहरुको समाधानका लागि अपनाउनुपर्ने उपायहरुका बारेमा आयोगको मिति २०७६।०९।१५ को निर्णय अनुसार देहायका सुझाव अपनाउन नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गरिएको थियो ।

१. धानको उत्पादनमा ह्रास हुन नदिन परीक्षण भएको धानको विउ उपलब्ध गराउने ।
२. अमेरिकन फौजी किरा लगायतका विभिन्न खाले कीराहरुको प्रकोप नियन्त्रण गर्न कृषकहरुलाई समयमै किटनाशक लगायतका अन्य औषधी उपलब्ध गराउने साथै प्रयोगको विधि सम्बन्धमा समेत जानकारी दिने ।
३. किसानबाट उत्पादित धानको खरिद गर्ने कार्य समयमै गर्नको लागि उपयुक्त व्यवस्था मिलाउने ।
४. भारतमा नागरिकता संसोधन विधेयकको कारणले सृजित समस्याबाट गैर नेपाली नागरिकहरु नेपालको सीमा भित्र प्रवेश गर्दै गएको र अझै बढी प्रवेश गर्ने अवस्था देखिएकोले सो को नियन्त्रणको लागी सिमा सुरक्षालाई मजबुद बनाउने, अनावश्यक आवतजावतमा नियन्त्रण गर्ने र निगरानी बढाउने ।
५. तराई मधेशका विभिन्न जिल्लाहरुमा बम आतंकको त्रास फैलिएकोले शान्ती सुरक्षाको प्रभावकारी व्यवस्था मिलाउने ।
६. शित-लहरले जन-जीवनमा व्यापक समस्या पारेकोले न्यानो कपडा वितरण लगाएतका अन्य कार्यक्रम सञ्चालन गर्न तिनै तहका सरकारहरुबिच समन्वय कायम गर्ने ।
७. विकास र सुशासनलाई प्रभावकारी बनाउनका लागि आर्थिक भ्रष्टाचारलाई निर्मुलिकरण लगायतका अन्य सुशासन कायम गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
८. सरकारी विद्यालयमा शिक्षाको गुणस्तर खस्कन नदिन सक्षम शिक्षकको व्यवस्था गरि नियमित अनुगमन र प्रगतिको मूल्यांकन गर्ने प्रबन्ध मिलाउने ।

९. स्थानीय तहमा दरबन्दी अनुसारको स्वास्थ्यकर्मीको व्यवस्था गरी जनताहरुलाई गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने
१०. स्थानीय तहमा कर्मचारीहरुको उचित तहगत व्यवस्थापन गरि उपयुक्त कार्य वातावरणको सिर्जना गर्ने।
११. उखु खेतीलाई राष्ट्रिय बाली घोषित गर्नुपर्ने ।
१२. सर्वसाधारणबाट जुन उद्देश्यको लागि जग्गा अधिग्रहण गरिएको हो सोही प्रयोजनका लागि मात्र जग्गाको उपयोग गर्नुपर्ने ।

३.१.२ उच्चस्तरीय अनुगमन समितिको प्रतिवेदन :-

कोरोना महामारी तथा लकडाउनले मधेशी समुदायको जन जीवनमा पारेको असर तथा समसामयिक घटनाको अनुगमन गर्न गठित उच्चस्तरीय अनुगमन समितिले प्रदेशस्तरीय अनुगमन समितिबाट प्राप्त घटना र सूचनाको विश्लेषण गर्दै आयोगमै बैठक बसी विज्ञप्ति मार्फत सरकारलाई सुझाव दिनको लागि समय समयमा प्रकाशन गरिएको र तिनै समग्र विज्ञप्ति अनुसार एकीकृत प्रतिवेदन पेश गरेको थियो । आयोगले निर्णय गर्दै उक्त प्रतिवेदन नेपाल सरकार समक्ष पेश गरेको थियो । उक्त प्रतिवेदनका सिफारिस एवम् सुझावहरु देहायअनुसार रहेका छन ।

१. Covid -19 को प्रकोपलाई फैलिन नदिन नेपाल सरकारले प्रभावकारी रुपमा सचेतनाका कार्यक्रमलाई देशभर पुर्याउनु पर्दछ ।
२. यो भाइरसको लक्षण र यसबाट बच्न र बचाउन अवलम्बन गर्नुपर्ने कुराहरुलाई प्रत्येक घरघरमा जानकारी गराउनु पर्दछ ।
३. बिरामीको सहज र शीघ्र उपचारका लागि व्यवस्थित क्वारेन्टाइन र आइसोलेसनको व्यवस्था गरि बिरामीको सहज र नि:शुल्क उपचार गरिनु पर्दछ ।
४. अपाङ्ग, असक्त, मजदुर, विपन्न नागरिकको लागि प्राथमिकता दिन उनीहरुको जीवन रक्षाको लागि सरकारले राहतको प्याकेज ल्याउनु पर्दछ ।
५. कालोबजारी र तस्करी नियन्त्रण गर्न व्यापक रुपमा अनुगमनको माध्यम अपनाई गलत गर्नेलाई कारवाहीको दायरामा ल्याइनु पर्दछ ।
६. Covid -19 को महामारीमा मात्र ध्यान दिदा अन्य रोगहरु ओझेलमा परेको हुँदा क्षयरोग, मलेरिया, हैजा, डेंगु जस्ता सरुवा रोग र क्यान्सर, पार्किन्सन्स, मृगौला तथा कलेजो सम्बन्धि नसर्ने रोगको नियन्त्रणका लागि पनि ध्यान दिन जरुरी छ, स्वास्थ्य जस्तो सम्वेदनशिल

विषयमा सरकारका सम्वद्ध सवै पक्ष यस तर्फ सतर्क र सहज रहि यथाशक्य निशुल्क उपचार सेवा दिईनु पर्दछ । मानसिक स्वास्थ्यलाई समेत ध्यान दिनु पर्दछ ।

७. मानव जीवनको रक्षाको लागि राजनीतिक विचारधाराबाट माथि रहि सम्पुर्ण नीजि क्षेत्र, नागरिक समाज, गैरसरकारी संघ संस्थाहरु, सहकारीमा आवद्ध व्यक्तिहरु विचको समन्वय र सहकार्य गर्ने वातावरणको विकास गर्न सरकारले समन्वयात्मक भूमिका निर्वाह गर्नु पर्दछ ।

८. कोरोना प्रभावित व्यक्तिलाई सुरक्षित उपचार गरि राहत पुर्याउन कम्तिमा जिल्ला अस्पतालसम्म भेन्टिलेटर र आइसोलेसनको व्यवस्था हुनुपर्दछ ।

९. लकडाउनका समयमा महिला तथा घरेलु हिंसा बढेको भन्ने सम्बन्धमा सरकारले अनुगमनको दायरा फराकिलो पारी हिंसा घटाउन पिडकलाई कडा कारवाहीको दायरामा ल्याउनुपर्दछ भने पिडितलाई राहत र क्षतिपुर्तिको व्यवस्था गरिनुपर्दछ ।

१०. नेपाली किसान दाजुभाईलाई प्रोत्साहन गर्न उनीहरुलाई मल/बिउको सुलभ प्रबन्ध गरी उत्पादन गरिएका अनाज, फलफुलको उचित बजार व्यवस्थापनका लागि सरकारले व्यवस्था गरिदिनु पर्दछ । विदेशबाट आयात हुने तरकारी र अन्य उपभोगका सामानहरु भन्दा नेपालमा उत्पादित सामान बिक्रि वितरणका लागि प्राथमिकता दिनुपर्छ ।

११. सरकारले उपलब्ध गराउने निःशुल्क औषधी सबै स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट सहज रुपले पाउने व्यवस्था मिलाउनु पर्दछ ।

१२. मौकाको फाइदा उठाई वनजंगल फडानी गरी चोरी निकासी बढेको, नदिजन्य पदार्थ अवैध उत्खनन गरि तस्करी गरेको जस्ता समस्या उपर सम्बद्ध निकाय मुकदर्शक रहेको भन्ने सम्बन्धमा सरकारले ध्यान दिई तत्काल रोक लगाउने र अभियुक्तलाई कारवाहीको दायरामा ल्याउनु पर्दछ ।

१३. विद्यार्थीको पठनपाठन बिग्रेको हुँदा सरकारले शीघ्र विद्यालय खोल्ने उचित व्यवस्था मिलाई पठनपाठनको वातावरण सहज बनाउनु पर्दछ । साथै, वार्षिक परीक्षा प्रणालीलाई समयमै सञ्चालन गरिनु पर्दछ ।

१४. Covid-19 को महामारी न्यूनिकरण गर्न र तत्काल राहत दिन स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षाकर्मी र संचारकर्मीको ठुलो योगदान रहन्छ, कोरोना संक्रमण फैलिरहेको परिप्रेक्षमा उनीहरुबाट सुरक्षित सेवा पुर्याउन सरकारले उचित प्रबन्ध गरिदिनु पर्दछ र उनीहरुलाई प्रोत्साहन गरि पुरस्कृत समेत गरिनु पर्दछ ।

१५. विपन्न र अति विपन्न वर्ग अझैपनि खान लाउन र बस्न नपाएर तड्पी रहेको छन्, उनीहरुको जीवन रक्षामा सरकारले खाना, नाना र छानाको व्यवस्था गर्नु पर्दछ ।

१६. लकडाउन खुकुलो हुँदै गरेको अवस्थामा कोरोनाको संक्रमण तिव्र गतिमा फैलिन सक्ने तर्फ सजकता अपनाई सुरक्षित माध्यम अपनाउन व्यापक जनचेतना दिईनु पर्दछ, सुरक्षाकर्मीलाई आवश्यक पर्ने थप अधिकार दिई सक्रिय पार्नुपर्दछ । कोरोना महामारी समुदायमा फैलन नपाउने व्यवस्थामा जोड दिनु पर्दछ ।

१७. बाढी, पहिरोबाट मृत्यू हुने नेपाली दाजुभाई दिदीबहिनीका आफन्तलाई उचित राहत दिनु पर्दछ र दीर्घकालिन समाधानतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।

१८. घाईतेहरुको शीघ्र निःशुल्क उपचार गरि सुरक्षित पुनःस्थापनाको व्यवस्था गरिनु पर्दछ ।

१९. बाढी, पहिरोबाट घरवार विहिन हुन पुगेका नेपाली दाजुभाई दिदीबहिनीको सुरक्षित बसोवासको व्यवस्था गरी राहतको व्यवस्था गरिनु पर्दछ, घर बनाउन सुलभ ऋणको व्यवस्था वा रकम उपलब्ध गराईनुपर्दछ ।

२०. डुबानमा र पहिरोमा परेको खेती योग्य जमिनको अवस्था हेरी उचित क्षतिपुर्तिको व्यवस्था गरि किसानलाई राहत प्रदान गर्नु पर्दछ ।

२१. बाढी, पहिरोबाट नोक्सान हुन पुगेका पशुपंक्षीको स्थलगत अनुगमन गरी सरकारले उचित क्षतिपुर्तिको व्यवस्था गर्नु पर्दछ । बीमा गरेको भए छिट्टो बीमा रकम पाउन समन्वय गरिदिनु पर्दछ भने बीमा नगरेको भए अनिवार्य बीमाको व्यवस्था गर्नु पर्दछ ।

२२. जल तथा मौसमको पूर्व अनुमान गर्ने जल तथा मौसम विज्ञान विभाग र सम्बद्ध निकायहरुलाई सक्रिय गराई प्रकोप पुर्व सूचना दिने प्रणालीलाई अत्याधुनिक, सक्षम र सबल बनाई जनधनको क्षति रोकिनु पर्दछ ।

२३. प्रकोपका रुपमा आउने विभिन्न महामारीजन्य रोगहरु सर्पको डसाई, कुकुरको टोकाईजस्ता प्रकोपका सम्बन्धमा संलग्न सबै पक्ष सतर्क र सजग रहि शीघ्र उपचारको व्यवस्थापन गरिनु पर्दछ ।

२४. महामारी र दैवि प्रकोपबाट आक्रान्त हुँदा मानिसहरु डिप्रेसनमा गई आत्महत्यासम्म गर्ने अवस्था बढी रहेको हुँदा यस विकृतिको विरुद्ध सरकार सचेत रहि Special Task Force को निर्माण गरी सो सम्बन्धमा जनचेतना जगाई अकाल मृत्यू हुनबाट बचाउन आवश्यक कार्यहरु गरिनुपर्दछ ।

२५. गर्भवती तथा सुत्केरी महिला, बालबालिकाको जीवन रक्षाका लागि नियमित स्वास्थ्य सुविधा उपलब्ध गराउन सरकार सजग रहनु पर्दछ ।

२६. पि.सि.आर. परिक्षणलाई पालिकास्तरसम्म विस्तार गरी शीघ्र रोग पत्ता लगाई संक्रमण फैलन दिनुहुदैन ।

२७. निजी स्वास्थ्य संस्थाको पनि सहयोग लिई Covid -19 उपचारमा सरिक गराउनु पर्दछ ।

२८. संघ, प्रदेश र स्थानीय तिनै सरकारको समन्वय हुन अति जरुरी हुने हुँदा प्रकोप र महामारीजन्य रोगको उपचारमा हुने खर्च दोहोरो पर्न नदिन र उपलब्ध बजेट दुरुपयोग हुन नदिन सरकारले उचित व्यवस्था गर्नु पर्दछ ।

२९. महामारी र प्रकोपबाट जनता आक्रान्त भएको बेला उनीहरुलाई सहानुभूती र मायाको आवश्यकता रहन्छ । यस बेला सुरक्षा निकायहरुबाट मानव मैत्री भएर असल व्यवहार प्रदर्शित गर्नु पर्दछ, कानूनको पालना गराउने गरी जनताको सेवामा समर्पित हुनु पर्दछ ।

३०. "नागरिकता विधेयक, २०७७" सकेसम्म सहमतिमा पारित हुनु पर्दछ ।

३१. रुपन्देही जिल्लाको कान्छी बजार (तिलोत्तमा-१०) को पशु फर्ममा भएको जघन्य हत्या काण्ड, जनकपुरमा भएको राजु सदाको उपचार नपाई मर्नुपरेको सहितका घटनाका सम्बन्धमा सरकारले छानविन गरि दोषीलाई दण्ड दिई पिडित परीवारलाई क्षतिपुर्ति दिईनु पर्दछ ।

३२. हिमाल, पहाड र तराईमा बस्ने सबै नेपाली दाजुभाई, दिदिबहिनीको आपसी सम्बन्ध र भाइचारा बढाउन उनीहरुको भाषा, संस्कृति, रीतिरिवाज, रहन सहनको संरक्षण, सम्बर्द्धन र सशक्तिकरणका लागि तिनै तहका सरकार चनाखो भई कार्यक्रम ल्याउनु पर्दछ, जातीय तथा धार्मिक बिवाद कदापी नआउने तर्फ सजग रहनु पर्दछ ।

३३. "निजामती सेवा विधेयक, २०७७" का सम्बन्धमा सकेसम्म मधेशी समुदायलाई दिइनु पर्ने आरक्षण कोटा पुर्ववत रुपमा राखी पारित हुनु पर्दछ ।

३४. Covid -19 को संक्रमणबाट मृत्यु भएका जनमानसको शव व्यवस्थापन सम्मानपुर्वक गर्ने व्यवस्था हुनु पर्दछ । संक्रमित बिरामीलाई समाजले अपहेलित गर्ने गरेको हुदा जनचेतना मार्फत त्यस्ता बिरामी समाजमा सहज रुपमा रहन पाउने व्यवस्था गर्नु पर्दछ ।

३५. Covid-19, अन्य महामारी रोग, बाढी, पहिरो र अन्य प्रकोपको घट्नाबाट जोगिन रेडियो, एफ.एम, टेलिभिजन तथा सामाजिक संजाल मार्फत स्थानीय भाषामा व्यापक प्रचार प्रसार गरी सुरक्षित रहन सक्ने गरी जनतालाई सु-सूचित गराउनु पर्दछ ।

३६. लकडाउनबाट जनतामा परेको आर्थिक संकटलाई मध्यनजर राखी लिएको ऋणको ब्याज मिन्हाको व्यवस्था गरिनु पर्दछ ।

३७. प्राकृतिक चिकित्सा पद्दति, योग, खेलकुद र व्यायामका अन्य विधिहरु मार्फत जनतामा परेको मनोवैज्ञानिक असर हटाई आत्मबल बढाउने कार्यमा सरकार र सम्बद्ध पक्ष सक्रिय हुनु पर्दछ ।

३८. विकास, पुर्वाधार निर्माण र सामान खरिदमा सुरक्षा निकायलाई सकेसम्म परिचालित नगरी देश र जनताको सुरक्षामा उनीहरुलाई परिचालन गरिनुपर्दछ ।

३९. Covid-19 को संक्रमण बढेपछि आयोगमा करिब १०० उजुरी आएको र ति उजुरीलाई तत्काल सम्बोधन हुन पत्र वा विज्ञप्ती मार्फत सरकारलाई समय समयमा सुझाव प्रस्तुत गरिएको सन्दर्भमा उक्त सुझाव शीघ्र कार्यान्वयन हुनु पर्दछ ।

४०. लकडाउनको अवधिमा अड्डा अदालतबाट दिइएको कानूनी म्याद मिन्हा गरी जनतालाई सहज कानूनी उपचारको प्रत्याभूति दिइनु पर्दछ ।

४१. छिमेकी राष्ट्र भारतले सीमा क्षेत्रमा बनाएको बाँधका कारण तराई मधेशको ठुलो क्षेत्र वर्षेनि डुबानमा पर्ने भएकोले सो समस्याको स्थायी समाधानका लागि भारतसँग उच्चस्तरीय कुटनीतिक छलफल गरी समस्या निरुपण गर्नु पर्दछ ।

४२. लकडाउनले अर्थतन्त्रमा ठुलो संकट सिर्जना गरेको र यस अवस्थामा युवा जनशक्ति समेत कामविहिन हुनु परेको हुँदा युवालाई सम्बोधन हुने गरी रोजगारी सिर्जना तथा आर्थिक सशक्तिकरणका प्याकेज ल्याउनुपर्दछ ।

४३. भारत, मलेशिया र खाडी राष्ट्रहरुमा रोजगारी गुमाएर अलपत्र अवस्थामा परेका निम्न वर्गीय श्रमिकहरुलाई निःशुल्क पि.सि.आर. परीक्षण गराई सहजरुपमा नेपाल ल्याउने व्यवस्था गर्नु पर्दछ ।

४४. मूलुकमा आइपर्ने विपदहरुलाई न्यूनीकरण र व्यवस्थापन गर्नका लागि बनाईएको विपद जोखिम न्यूनिकरण र व्यवस्थापन सम्बन्धी कानूनलाई प्रभावकारी रुपमा पालिकास्तरसम्म कार्यान्वयनमा लैजानुपर्दछ ।

४५. पछिल्ला दिनमा कोरोना भाइरसको संक्रमण कमजस्तो देखिएपनि छिमेकी भारत लगाएत विश्वभरी नै कोरोना संक्रमण बढ्दै गएकोले नेपालमा पनि अझ भयावह स्थिति आउन सक्ने तर्फ बेलैमा सचेत भई सरकारले आवश्यक रणनीति तयार गरी Task force मार्फत कार्यान्वयन गरी संक्रमण फैलिनबाट रोकिनु पर्दछ ।

४६. प्राकृतिक रुपमा आउने विपदहरुले पुर्याउने क्षति न्युनिकरण गर्न जोखिम क्षेत्र पहिचान गरी त्यस्ता क्षेत्रमा रहेका वस्तीलाई सुरक्षित स्थानमा सार्नको लागि योजनाबद्ध र वैज्ञानिक ढंगले अगाडी बढ्नुपर्दछ ।

४७. पछिल्ला दिनमा घरेलु हिंसा, यौनहिंसा लगायतका घटना बढिरहेको हुँदा सरकारले त्यसतर्फ ध्यान दिई दोषिलाई कडा कारवाहीको दायरामा ल्याउनुपर्दछ ।

४८. संवैधानिक आयोगहरुमा रिक्त रहेका सबै पदाधिकारीको पदपुर्ति गरी आयोगहरुलाई सबल र सुदृढ गर्न सरकारले ध्यान दिनु पर्दछ ।

४९. सीमा र सीमा नाकाहरुलाई क्रमश: व्यवस्थित गर्दै जानु पर्दछ ।

५०. विपद व्यवस्थापनका लागि स्थानीय तह र प्रदेश सरकारहरुलाई बढी जिम्मेवार बनाइनु पर्दछ ।

३.२ आयोगको तर्फबाट प्रस्तुत गरिएको सुझाव तथा सिफारिसहरु :-

१. शिक्षा

शिक्षा मधेशी समुदाय उथ्थानका लागि गुणस्तरिय शिक्षा जरुरी देखिन्छ । साथै प्राविधिक शिक्षालाई विशेष जोड दिदै यूवालाई स्वरोजगारयुक्त बनाउन विशेष कार्यक्रम ल्याउने तर्फ सरकारको ध्यानाकर्षण गराउन।

२. कृषि

कृषि नेपालको अन्नको भण्डार तराई मधेश क्षेत्रलाई समून्नत र उत्पादनशिल बनाउन उन्नत कृषि कार्यक्रम संचालन गरी मधेशी समुदायलाई परिचालन गर्नु जरुरी भएकोले त्यस तर्फ विशेष जोड दिनुपर्ने देखिन्छ ।

३. स्वास्थ्य

विभिन्न महामारी रोगको प्रकोपले वर्षेनी मधेशी समुदायका अतिविपन्न र विपन्न व्यक्तिहरुको अकालमा मृत्यु हुने गर्दछ यसैले गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवा मार्फत उनीहरुको स्वास्थ्य सुरक्षा दिन जरुरी छ । यसका लागि मधेशमा रहेको जनघनत्वको आधारमा स्वास्थ्य संस्थाहरु स्थापना गरी श्रोत र साधनको उचित व्यवस्थापन गरी निशुल्क स्वास्थ्य सेवा दिन सरकारको ध्यानाकर्षण गराईन्छ ।

४. बजारीकरण

उत्पादित वस्तु तथा सेवा सहजरुपले बजारका लागि वेचविखन गर्न सक्ने वातावरणका लागि ठाउँ ठाउँमा बजार व्यवस्था गरी उनीहरुको आर्थिक अवस्था सुढृद पारीनु पर्दछ, भारत लगायत विदेशबाट आयात हुने वस्तुलाई निरुत्साहित गरि नेपाली वस्तु लाई किनवेचमा सहजता बनाउन सरकारले उचित वजारीकरणको व्यवस्था गरि मधेशी समुदायलाई प्रोत्साहन गर्नु पर्दछ ।

५. भाषा तथा संस्कृति

मधेशमा बोलिने भाषा जस्तै मैथिली, भोजपुरी, अवधि र थारु जस्ता भाषा तथा लिपीको संरक्षण गर्न र राष्ट्रिय स्तरका मान्यता दिन नेपालको संविधान, (२०७२) मा भएको व्यवस्था लाई पूर्ण पालना गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्दछ साथै मधेशको विविध संस्कृतिको संरक्षण र सम्बर्द्धनमा सरकारको विभिन्न कार्यक्रम मार्फत भाषाविज्ञ र संस्कृतिविज्ञ लाई परिचालन गरी अगाडी बढ्नु पर्दछ ।

६. रोजगार व्यवस्थापन

मधेशी समुदायलाई राज्यको मूलधारमा समाहित गर्न एकातिर शिक्षाको माध्यमबाट उनीहरुलाई उज्यालो घाम दिन जरुरी छ भने अर्कोतिर राज्यको मूलधारमा समाहित गर्न समानुपातिक समावेशी सिद्धान्त मार्फत राज्यका विभिन्त क्षेत्र र निकायमा प्रवेश गराउन पनि जरुरी छ । यसका लागि मातृभाषामा लोकसेवाको परिक्षा दिन पाउने गरी पाठयक्रमको व्यवस्था गरी प्रवेशलाई सहज वनाउनु पर्दछ । आरक्षण सिट लाई जनसंख्याको आधारमा वढाउनु पर्दछ, प्राविधिक शिक्षाबाट उतिर्ण विद्यार्थीलाई प्राविधिक सेवामा प्रवेश गराउन प्राथमिकता दिइनु पर्दछ ।

७. यातायातको सुलभ व्यवस्थापन

तराई मधेशमा रहेको वाटोघाटोको दुरावस्थालाई मध्यनजर राख्दै ती बाटोहरु सुदृढीकरण गर्न जरुरी छ । हुलाकी राजमार्ग र अन्य मार्गहरु कालोपत्रे गर्ने कार्य तत्काल हुनुपर्दछ, यसर्थ मधेशमा रहेको बाटोघाटोको लागि सरकारले प्राथमिकता प्राप्त कार्यक्रम राख्न जरुरी छ ।

८. नियुक्ति

राज्यका हरेक तह र तप्कामा हुने नियुक्तिमा जनसंख्याको अनुपातमा मधेशी समुदायको प्रतिनिधित्व हुने गरी सरकारले समान अवसर दिनु पर्दछ ।

९. खानेपानी

मधेशमा स्वच्छ, सफा र स्वस्थकर खानेपानीको प्रवन्ध मिलाउन सरकारले प्राथमिकता दिनु पर्दछ ।

१०. गरिवी निवारण

मधेशी समुदाय अन्य समुदायको तुलनामा गरिवीको चपेटामा रहेका छन् ।उनीहरुलाई गरिवीको खाडल बाट माथि ल्याउन रोजगारीको अवसर दिने उत्पादित वस्तुलाई सुलभ वजारीकरणको व्यवस्था गराई वेचविखनको अवसर दिने प्राविधिक शिक्षामा जोड दिई स्वरोजगारयुक्त जनशक्ति उत्पादन गराउने फलफुल, माछा र पशुजन्य उत्पादनलाई प्रोत्साहन दिने वैदेशिक रोजगारलाई प्राथमिकता दिई अवसर प्रदान गर्ने गर्नु पर्दछ ।

११. महिला संरक्षण

मधेशमा पुरुषको तुलनामा महिलाको अवस्था झनै दयनिय भएको हुदाँ उनीहरुको उथ्थानका लागि विभिन्न सचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गरिनु पर्दछ । बोक्सी, दाईजो प्रथा, अन्धविश्वास जस्ता रुडीवाडी संस्कारको अन्त्य हुनु पर्दछ । **'बेटी पढाउ बेटी बचाउ, कुरिती,अन्धविश्वास, सामाजिक दुर्व्यवहार बाट बचाउ** " भन्ने नारालाई सार्थक बनाउन सवै ठाउँठाउँमा छोरीको उथ्थानका लागि सवै किसिमका सचेतनामुलक कार्यक्रम ल्याउनु पर्दछ । महिलाको समग्र विकासमा सरकारले विभिन्न कार्यक्रम संचालन गर्नु पर्दछ । बलात्कार जस्तो जघन्य अपराधलाई अन्त्य गर्न सरकार चनाखो हुनु पर्दछ ।

१२. दैवि प्रकोप व्यवस्थापन

हरेक वर्ष तराई मधेशमा बाढीले हजारौ घर डुवानमा पर्दछ, लाखौ मधेशी समुदाय प्रकोपमा परेको पाईन्छ । नत्र प्रकोप हुनुपर्व पूर्व तयारी छ नत्र प्रकोप व्यवस्थापन चुस्त दुरुस्त छ, यस्तो कार्यमा सरकार चनाखो भई प्रकोप लाई न्यूनिकरण गर्न पूर्व तयारी हुनुपर्दछ । प्रकोपमा परेका जनताको खाना, नाना र छानाको व्यवस्थापन गरिनु पर्दछ र मधेशी समुदायको संरक्षणमा जोड दिईनु पर्दछ ।त्यसतै हावाहुरी सर्पदंश र वन्यजन्तुको आक्रमणबाट पनि ठुलो क्षति पुगेको अवस्था छ यसतर्फ पनि सरकारले समयमै उचित व्यवस्थापन गरी त्यस्ता ठाउँमा तत्काल प्रकोप व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ ।

१३. कुरिती र कुसंस्कारको अन्त्य

वालविवाह, दाईजो प्रथा, बहुविवाह, बोक्सी, धामी, झाक्री जस्ता कुरितीको अन्त्य गर्न सरकारले व्यवहारिक र प्रभावकारी कदम चाल्नु पर्दछ ।

१४. सिमा सुरक्षा/तटवन्ध

छिमेकी मुलुकले सिमामा लगाएको बाधले गर्दा नेपालतर्फको हजारौ हेक्टर जमिन डुवानमा परि सीमामा रहेको समुदायालाई वर्षेनी पिडा दिईरहेको अवस्था छ । सीमामा लुटपाट एवम तस्करी हुने गरेको छ । यस अवस्थामा गैर कानूनी तरिकाले बनाइएका बाँध भत्काउन छिमेकी मूलुकसंग कुटनीतिक वार्ता गरिनु पर्दछ भने सीमा सुरक्षा लाई कडाई गरिनु पर्दछ ।साथै कोशीको पानी ससरीको सिंचाईमा व्यवहारत: प्रयोग गर्नुका साथै कोशी सम्झौतालाई अक्षरश: कार्यान्वयन र पालना गर्नु पर्दछ ।

१५. जग्गा जमिनको व्यवस्थापन

मधेशी समुदायको मुख्य श्रोतको रुपमा रहेको जग्गा जमिनको उपयोगमा हेलचक्रयाई रहेकोले जग्गा व्यवस्थापन गरी चक्लावन्दीको अन्त्य गरी अव्यवस्थित वसोवासलाई निरुत्साहित गरिनु पर्दछ । जग्गा ल्पटिंङ्ग र अतिक्रमण रहेको खेतीयोग्य जग्गामा भरपुर उपयोग गरी कृषिमा आत्म निर्भर रहने गरी व्यवस्थापन गर्नु पर्दछ । हदभन्दा बढी जग्गाको व्यवस्थापन गरी अतिविपन्न र विपन्न समुदायमा वितरण गरिनु पर्दछ ।

१६. कोभिड-१९ सम्बन्धी समस्या

अन्य ठाउँको तुलनामा सवैभन्दा वढी प्रभावित रहेको तराई मधेशमा कोभिड-१९ को प्रकोष लाई न्यूनिकरणमा ल्याउन सर्वप्रथम सचेतनाको कार्यक्रम संचालन गर्नु पर्दछ मापदण्ड बमोजिमको क्वारेन्टाइनको व्यवस्था परिक्षणलाई स्थानीय स्तर सम्म पुऱ्याई संक्रमण नफैलन व्यवस्था गर्ने आईसोलेसन र भेन्डीलेटरको समुचित व्यवस्था गरी रोग नियन्त्रण गर्ने प्रविधिको विकास गर्नु पर्दछ ।

१७. पर्यटकिय धरोहरको संरक्षण र विकास

तराई मधेशमा रहेका मठ, मन्दिर एवम पर्यटकिय स्थलको उचित संरक्षणको खाचो छ ।जानकी मन्दिर, बुद्ध मन्दिर एवम अन्य पर्यटकिय क्षेत्रका अलावा राष्ट्रिय निकुन्ज र आरक्षको प्रभावकारी व्यवस्थापन गरी पर्यटन व्यवस्थापनलाई आय आर्जनको माध्यम वनाउनु पर्दछ यसवाट रोजगारीको अवसर पनि प्राप्त हुन्छ ।

१८. पर्यावरणको संरक्षण

चुरे दोहन भै-रहेको छ, जंगल फडानी तिव्र छ, अव्यवस्थित वसोवासले पर्यावरणलाई असर पारिरहेको छ ।यस तर्फ सरकारको विशेष ध्यान जानु पर्दछ ।

१९. सिफारिश गरिएका कार्यदलहरु

सि. नं.	कार्यदलको नाम	आवश्यक बजेट	कैफियत
१.	कृषिको व्यावसायीकरण, बजारीकरण र विविधिकरण सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान	१ करोड	
२.	मानव संशाधन व्यवस्थापन सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान	१ करोड	
३.	मधेशी समुदायको थर सूचीकरण	१ करोड	
४.	मधेशी समुदायमा प्रचलित जातीय पेशाको आधुनिकीकरण सम्बन्धी कार्यदल	१ करोड	
५.	विपन्न तथा दलित महिलाहरुको आर्थिक समुन्नति सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान	१ करोड	
६.	विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान	१ करोड	
७.	गुणस्तरीय शिक्षा सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान	१ करोड	
८.	गुणस्तरीय स्वास्थ्य सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान	१ करोड	
९.	चुरे संरक्षण सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान	१ करोड	
१०.	वृहत जातीय शब्दकोष निर्माण सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान	१ करोड	
११.	हस्तकला तथा चित्रकला संरक्षण, सम्बर्द्धन तथा प्रवर्द्धन सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान	१ करोड	
१२.	संस्कृति तथा भाषिक र लिपि सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान	१ करोड	
१३.	मधेश प्रोफाइल निर्माण सम्बन्धी कार्यदल	१ करोड	
१४.	प्राकृतिक स्रोत संशाधन व्यवस्थापन कार्यदल	१ करोड	
१५.	पर्यावरण संरक्षण सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान	१ करोड	
१६.	सीमावर्ती क्षेत्रमा बनाईएका बाँधहरु र जलउत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन सबन्धी अध्ययन अनुसन्धान	१ करोड	
१७.	तराई मधेशमा बोक्सी, झाक्री र छुवाछुत, दाईजो प्रथा सहितका अन्धविश्वास सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान	१ करोड	
१८.	हुलाकी राजमार्ग तथा पूर्वाधारहरुको निर्माण र गुणस्तर सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान	१ करोड	
१९.	मधेशी समुदायसँग सम्बन्धित अन्तराष्ट्रिय सन्धी सम्झौता पालना सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान	१ करोड	
२०.	विभिन्न जातीय, भौगोलिक संग्रहालयको अध्ययन, अनुसन्धान	१ करोड	
	जम्मा	२० करोड	

२०. संवैधानिक आयोगहरुको छुट्टै सेवा समूह गठन गरि कर्मचारी व्यवस्थापन गर्नु पर्दछ ।

२१. संविधानको भाग-२७ अनुसार गठित संवैधानिक आयोगहरुलाई संविधान संशोधन र ऐन संशोधन गरि समान अधिकारवाला आयोगको रुपमा मान्यता प्राप्त हुनुपर्दछ । यस प्रकारका कार्यवाट प्रतिफल पूर्ण फलदायी हुनेछ ।

२२. बन्द भएका उद्योगहरु र औद्योगिक क्षेत्रलाई पुन:संचालन गरिनु पर्ने र प्रभावकारी रुपमा परम्परागत पेशालाई आधुनिकिकरण गरि लक्षित वर्गलाई बजारीकरणको माध्यमबाट आय आर्जन हुने गरि उत्पादन बढाउनु पर्ने देखिन्छ । जसबाट बेरोजगारी र गरीवीको अवस्था न्यूनिकरण हुदै जानेछ ।

२३. निजी वैंक तथा वित्तिय संस्थाबाट समुदायिक स्तरमा प्रभावकारी रुपमा लागनी व्यवस्थित नभएकोले लगानीलाई प्रयोगात्मक तवरले लैजानु पर्दछ ।

परिच्छेद –४

भौतिक स्रोत साधन र उपयोगको अवस्था

४.१ आयोगको भौतिक सम्पत्ति

आयोगको आफ्नो घर-जग्गा छैन र ललितपुरको ज्वागलमा कार्यालयको लागि घर भाडामा लिइ कामकाज गर्दै आइरहेको छ । भाडामा लिइएको घर सानो र साँघुरो भएकोले आयोगका सदस्यज्यूहरुको नियुक्ति भएमा कार्यकक्ष व्यवस्थापन गर्न समेत समस्या हुने अवस्था छ । सवारी साधन पार्किङको लागि स्थान अभावले सडक किनारामा नै सवारी साधन पार्किङ गर्नुपर्ने समस्या पनि आयोगले व्यहोर्दै आएको छ । कार्यालयको लागि नयाँ घरको खोजी गर्दा समेत उपयुक्त पार्किङसहितको घर नपाइएको र घरभाडामा प्रयाप्त बजेट समेत नभएकोले दैनिक कामकाजमा बाधा सिर्जना भएको छ । त्यसैले गर्दा आयोगको लागि उपयुक्त पार्किङ सहितको सरकारी भवनको व्यवस्था गर्नु अत्यावश्यक भएको छ ।

आयोगको वर्तमान संरचनाका लागि सवारी साधन, मेसिनरी औजार, फर्निचर लगायतका सामानहरु आवश्यक मात्रामा रहेका छन् । आयोग हाल बसिरहेको भवनमा पहिला पिछडिएको वर्ग उत्थान विकास समितिको कार्यालय रहेकोले कतिपय मेसिनरी औजार र फर्निचर सोही कार्यालयको प्रयोग गरिएको थियो भने नेपाल सरकारले सो कार्यालय पुन:स्थापना गर्ने निर्णय गरेपछि सभाकक्ष लगायतमा फर्निचरको अभाव हुने देखिएको छ । सदस्यज्यूहरु थपिनु भएमा थप सवारीसाधनको जोहो गर्नुपर्नेछ । आयोगले आ.व.२०७६/७७ मा खरिद गरिएका भौतिक स्रोत साधनको विस्तृत विवरण अनुसूची-११ मा उल्लेख गरिएको छ ।

परिच्छेद-५

उपलब्धी, चुनौती, सुझाव र भावी कदमहरु

५.१ उपलब्धीहरु

१. मधेशी आयोगको काम कारवाहीलाई अझ बढी प्रभावकारी बनाउनका लागि आयोगले आफ्नो लोगो निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ ।

२. प्रतिवेदन अवधिमा मधेशी समुदायको हक अधिकारको उल्लंघन भएको सम्बन्धमा आयोगमा कुल १८३ वटा उजुरीहरु प्राप्त हुनु र ति उजुरीहरुको सम्बोधन हुनुले स्थापनाको छोटो समयमै आयोगले मधेशी समुदायको हक हितको संरक्षण र सम्बर्द्धनको क्षेत्रमा उल्लेखनिय कार्य गरेको मान्न सकिन्छ । यसले मधेशी आयोगप्रति मधेशी समुदायको विश्वसनियता वृद्धि भएको छ ।

३. मधेशी आयोगमा गुनासो तथा उजुरी गर्नको निम्ति यस आयोगले यहि आर्थिक वर्षमा २४ घण्टे Help Line नम्बरको ब्यवस्था गरेको छ । जुनसुकै बेला पनि ११५२ नम्बरमा डायल गरि उजुरी तथा समस्या दर्ता गराउन सकिने ब्यवस्था गरिएको छ । यसबाट आयोगसँग मधेशी समुदायको सम्पर्कलाई थप सहज बनाउदै आपसी सम्बन्ध थप सुढृद हुने देखिन्छ ।

४. मधेशी समुदायको सशक्तीकरण गर्न र राज्यको विभिन्न तहमा पुग्न प्रोत्साहन गर्ने उद्देश्यले मधेशी समुदायको विद्यार्थीलाई रा.प.तृतीय श्रेणी शाखा अधिकृतको प्रथम पत्रको लोक सेवा तयारी कक्षा संचालन गरियो । मधेशी समुदायको विद्यार्थीलाई राज्यको प्रशासनिक निकायमा प्रवेश गर्न टेवा पुगेको भनी तयारी कक्षा लिएका विद्यार्थीहरुबाट पृष्ठपोषण प्राप्त भएको छ ।

५. आयोगको निर्णय बमोजिम सुदूरपश्चिम प्रदेशको धनगढी, कैलाली र कञ्चनपुर जिल्लाका स्थानीय तहमा मधेशी समुदाय लक्षित कार्यक्रमको समीक्षात्मक अन्तरक्रिया कार्यक्रम गरियो । यस कार्यक्रमले त्यस क्षेत्रका स्थानीय तहमा आगामी दिनमा मधेशी समुदाय लक्षित कार्यक्रम गर्न प्रेरित गरेको र मधेशी समुदायको हक हित संरक्षण र प्रवर्द्धनमा थप बल पुगेको आयोगले महशुस गरेको छ । सहभागीहरुले त्यस्ता कार्यक्रमको निरन्तरताको अपेक्षा गरेका थिए ।

६. कोभिड-१९ को महामारीले आक्रान्त जनमानसलाई केहि न केही राहत पुर्याउने उद्देश्यले आयोगका माननीय अध्यक्षज्यूको संयोजकत्वमा एक उच्च स्तरीय अनुगमन समिति गठन

गरी सो समितिको नियमित बैठक बसी विभिन्न विज्ञप्तिहरु जारी गरी सरकारलाई सुझाव प्रस्तुत गरिएको छ समितिमा बार एशोसियशन, पत्रकार महासंघ, मेडिकल एशोसियशन, महिला अधिकारकर्मी, नागरिक समाज, नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी, राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग र आयोगका उच्च अधिकारीको सहभागिता रहेको थियो । बैठक प्रत्यक्ष सहभागिता र भर्चुअल मिटिङ्गसमेत भएको थियो । यो कदम अत्यन्त फलदायी र सूचनामूलक रहेको कारणले सरकारलाई मार्गदर्शक भएको आयोगको ठहर छ ।

७. मधेशी आयोगलाई सबल बनाउन र यसको नीतिगत र संस्थागत सुधार गर्न आवश्यक पर्ने सुझावका लागि नागरिक समाज, बुद्धिजीवी, कानुन व्यवसायी, राजनीतिक दलका नेताहरु, माननीय सांसदहरुसँग अन्तर्क्रिया गरी सरकारलाई सिफारिस गरिएको छ ।

८. मधेशी पहिचानको प्रमुख आधार थर सुचिकरण भएको हुँदा सो कार्यको प्रारम्भिक कार्य सुरु गरिएको छ । यसका लागि सबै स्थानीय तह र जिल्ला समन्वय समितिमा पत्राचार गरिएको छ । अन्य आयोगहरुसँग परामर्श गरिएको छ । विज्ञहरुसँग सुझाव लिइएको छ भने आगामी वर्ष सम्पन्न गर्ने गरी कार्ययोजना बनाइएको छ ।

९. सीमामा छिमेकी देश भारतले बनाएको समानान्तर बाँध र राजमार्गले मधेशी समुदायलाई परेको असरको न्यूनिकरणका लागि कुटनीतिक कदम चाल्न नेपाल सरकारलाई सुझाव प्रस्तुत गरिएको छ ।

१०. सीमा सुरक्षाका लागि मधेशी समुदायले गरेको योगदानको उच्च प्रसंशा गर्दै नेपाली भूमी मिचिएको क्षेत्र सुस्ता, दार्चुला, मेची लगायतका सीमा विवाद भएका ठाँउको तत्काल संरक्षण गर्न छिमेकी देश सँग कुटनीतिक वार्ता गरी नेपालको भूमी गुम्न नदिन सरकार चनाखो रहन सुझाव प्रस्तुत गरिएको छ ।

११. कृषिमा आधुनिकीकरण, बजारीकरण तथा आयमूलक बनाउन सिफारिस गरिएको छ ।

१२. कोशी सम्झौता, गण्डक सम्झौता लगायतबाट प्राप्त हुने सिंचाईको लागि आवश्यक पहल गर्न नेपाल सरकारलाई सिफारिस गरिएको छ ।

१३. सामाजिक एवम् सांस्कृतिक कुरीति, अन्धविश्वास,दाईजो प्रथा र छुवाछुतलाई न्यूनिकरण गर्न अनुगमन पश्चात सरकारलाई सिफारिस गरिएको छ ।

५.२. चुनौतीहरु

आयोगले पूर्णता नपाउनु, स्रोत साधन सिमित हुनु र आयोग प्रति सरोकारवाला निकायको सकारात्मक दृष्टिकोण नरहनुले संवैधानिक र कानुनी जिम्मेवारी पुरा गर्नु मुख्य चुनौतीको रुपमा रहेको छ । आयोगका अन्य चुनौतीहरु यसप्रकार रहेका छन् ।

१. आयोगको आफ्नो जग्गा र भवन नहुँदा कार्यालय सहजतापूर्वक सञ्चालन गर्ननसकिनु।
२. आयोगको काम बढीजसो अध्ययन, अनुसन्धान र विश्लेषणमूलक भएकोले क्षमतावान कर्मचारी र विशेषज्ञको उपलब्धता कम हुनु तथा विज्ञ र विशेषज्ञको दरवन्दी नहुनु ।
३. मधेशी समुदायसँग सम्बन्धित खण्डिकृत तथ्यांक प्राप्त गर्नु ।
४. मधेशी समुदायको अपेक्षित जनविश्वास जित्नु ।
५. सिमित जनशक्ति, अपर्याप्त बजेट र स्रोतसाधनका बाबजुत मधेशी समुदायको हक हितको संरक्षण, सम्बर्द्धन र सशक्तीकरण गर्नु ।
६. कोरोना महामारीको प्रभाव र प्राकृतिक प्रकोपको गहनता तराई मधेशमा बढी देखिदा तोकिएको कार्यक्रम समयमै सम्पन्न गर्न चुनौतिपूर्ण छ ।
७. मधेशी समुदायमा रहेको कुरीति, अन्धविश्वास, कुप्रथा र दाईजो बदल्न र न्यूनिकरण गर्न पर्याप्त जनचेतनाको कमी हुनु ।
८. सरकारको आयोगप्रतिको धारणा सकारात्मक नहुँदा प्रभावकारी समन्वय गर्नु पनि चुनौतिको रुपमा रहेको छ ।
९. आयोगको अधिकारक्षेत्र र जनतको व्यापक आकांक्षा बीच तालमेल मिलाउनु ।

५.३ आयोगको सुझावः-

१. संवैधानिक आयोगहरुमा १ जना अध्यक्ष र ४ जना सदस्य रहने व्यवस्था भएता पनि ४ जना सदस्य रिक्त रहनुले कार्य संचालन प्रकृयामा कठिनाई भएकोले रिक्त पदमा तत्काल नियुक्ति हुनु पर्दछ ।
२. आयोगमा खटिएका कर्मचारीहरुको स्थायीत्व नहुनाले काम गर्न कठिनाई भएको छ । आयोगको सहमति विनानै छोटो समयमा सरुवा हुने गरेको देखिन्छ । यसैले आयोगको सहमति विना कर्मचारीको सरुवा हुनुहुदैन ।
३. राष्ट्रिय योजना आयोगले तोकेको सिलिङ्ग न्यून रहेकै अवस्थामा बजेट तर्जुमा गर्दा उक्त सिलिङ भन्दा अति कम हुने गरी अर्थ मन्त्रालयले बजेट बिनियोजन गरेको छ, यस

अवस्थामा आयोगका कार्यक्रम गर्न नसकिने हुँदा आयोगको लागि वार्षिक कम्तीमा १० करोडको बजेट विनियोजन हुनुपर्ने देखिन्छ।

४. मधेशी आयोगको अगाडी राष्ट्रिय थपि "राष्ट्रिय मधेशी आयोग" भनी नामाकरण हुनु पर्दछ ।

५. आयोगमा हाल रा.प. प्रथम श्रेणीको अधिकृतले सचिवको जिम्मेवारी सम्हाल्दै आउनु भएको छ । संवैधानिक आयोग भएकोले रा.प विशिष्ट श्रेणीको सचिवको व्यवस्था हुनु पर्दछ ।

६. आयोग हाल भाडामा बसेको भवनबाट आफ्नो क्रियाकलाप संचालन गर्दै आएको छ । आयोगलाई सरकारी भवन उपलब्ध गराई आयोगको कार्य सञ्चालनलाई सहज पारिनु पर्दछ ।

७. आयोगका माननीय अध्यक्ष र सदस्यहरुलाई आवासको लागि प्रदान गरिएको घरभाडा रकम न्यून भएको कारण सरकारी आवासको ब्यवस्था गरि प्रोत्साहन दिनु पर्दछ ।

८. माननीय अध्यक्षलाई एक जना स्वकिय सचिवको दरबन्दी स्विकृत गरि स्थायी व्यवस्था हुनु पर्दछ । साथै कानुनी सल्लाहकार र कम्प्युटर अपरेटर समेतको थप व्यवस्था गरि आवश्यक बजेटको ब्यवस्था गरिनुपर्दछ ।

९. आयोगले सिफारिस गरेको विभिन्न २० वटा कार्यदललाई अध्ययन, अनुसन्धान गर्न रु २० करोड प्रस्ताव गरिएकोमा राष्ट्रिय योजना आयोग र अर्थ मन्त्रालय मौन रहेको हुँदा यसतर्फ ध्यानाकर्षण गराइएको छ । कार्यदलको लागि उक्त बजेट क्रमैसँग थप हुनु पर्दछ ।

१०. आयोगको सम्पर्क मन्त्रालय संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय रहेकोमा आयोगको सम्पर्क कार्यालय प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय हुनु पर्दछ ।

११. विनियोजित बजेट रोकिने अवस्थाको अन्त्य हुनुपर्दछ ।

१२. आयोगलाई अधिकार सम्पन्न गराउन आयोगको सिफारिसमा आयोगको ऐन २०७४ लाई संशोधन गरिनु पर्दछ र संविधानको भाग २७ मा रहेको "अन्य आयोगहरु" जस्ता शब्दावली हटाउनु पर्दछ ।

१३. आयोगले गरेको सिफारिस कार्यान्वयन गर्न सरकार र सम्बन्धित निकाय बाध्यकारी हुने गरी ऐन संशोधन गरिनु पर्दछ ।

१४. आयोगमा रहेको जनशक्ति अत्यन्त न्यून हुदाँ थप कर्मचारीको व्यवस्था हुनु पर्दछ । संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण मार्फत सुदृढ सांगठनिक व्यवस्था हुनु पर्दछ । पर्याप्त तालिमको ब्यवस्था गरि बैदेशिक भ्रमणको अवसर समेत दिलाइनु पर्दछ ।

१५. आयोगको ऐन, २०७४ को दफा १२(२) मा आवश्यकता अनुसार प्रदेशमा कार्यालय खोल्न सक्ने प्रावधान रहेको हुँदा सो खोल्न सरकारले सकारात्मक सोच राखी सबै प्रदेशमा आयोगको कार्यालय स्थापना हुनु पर्दछ ।

१६. आयोगको ऐन २०७४ को दफा ८ अनुसार आयोगले राय परामर्श लिन सक्ने व्यवस्था भए अनुसार सम्माननीय उपराष्ट्रपति, सम्माननीय सभामुख, राष्ट्रिय सभाका सम्माननीय अध्यक्ष, पूर्व राष्ट्रपति, पुर्व प्रधानमन्त्री, माननीय उप प्रधानमन्त्री, मन्त्री, संवैधानिक आयोगका माननीय प्रमुख तथा मन्त्रालयका अधिकारी समेतबाट राय सल्लाह लिई आफ्नो कार्य गर्दै आएको छ । यो निरन्तर रहने आयोगको प्रतिवद्धता रहेको हुँदा सरकारको पुर्ण सहयोग हुनु पर्दछ ।

१७. आयोगप्रति सरकार र संसदमा रहेका सबै पक्षको सकारात्मक सोच रहेमा मात्र आयोग रहनुको सार्थकता हुने हुँदा यस तर्फ ध्यानाकर्षण गराइएको छ ।

५.४ भावी कदमहरु

१. मधेशी आयोग ऐन, २०७४ ले निर्दिष्ट गरेका कार्यहरु सम्पन्न गर्नका लागि पञ्चवर्षिय रणनीतिक योजना बनाई आवश्यकता अनुसार विशेषज्ञहरुको सेवा लिई क्रमैसँग सबै कार्य सम्पन्न गरिनेछ ।

२. मधेशी समुदायको हक हितको संरक्षण, सम्बर्द्धन तथा सशक्तीकरणका लागि कार्यक्रम तर्जुमा गरी नेपाल सरकारमा सिफारिस गरिनेछ ।

३. मधेशी समुदायको सशक्तीकरणका लागि नियमानुसार राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय मानव स्रोत विज्ञहरुमार्फत सुशासन तथा सशक्तीकरण कार्यशाला सञ्चालन गरिनेछ ।

४. मधेशी समुदायसँग सम्बन्धित खण्डीकृत तथ्यांक प्राप्त गर्नका लागि तथ्यांक संकलन तथा व्यवस्थापनमा संलग्न हुने सम्बन्धित निकायहरुसँग समन्वय गरिनेछ ।

५. मधेशी समुदायको हक अधिकार उल्लंघन गर्ने व्यक्ति वा संस्था विरुद्धको उजुरी संकलन, सिफारिस र Follow Up प्रणालीलाई सूचना प्रविधि सञ्जालमा आबद्ध गरिनेछ ।

६. मधेशी समुदायको सम्बन्धमा नेपाल पक्ष भएको अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि सम्झौता कार्यान्वयन भए नभएको अनुगमन गरी नेपाल सरकारलाई कार्यान्वयनको लागि आवश्यक सिफारिस गरिनेछ वा सुझाब दिईनेछ।

७. आयोगका कर्मचारीको सक्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

८. आयोगलाई सूचना तथा सञ्चार प्रविधिमा सबल र सुदृढ तुल्याईनेछ ।

९. आयोगमा कार्यरत सबै कर्मचारीहरुलाई मधेश र मधेशी समुदायमैत्री व्यवहारका लागि ज्ञान, सीप र धारणाको विकास गर्न तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।

१०. आयोगको आफ्नै भवन र संरचना बनाउनेतर्फ पहल गरिनेछ ।

११. संबैधानिक र कानूनी दायराभित्र रही आयोगले माटोको सुगन्धलाई सुगन्धित गर्ने कार्यमा अहोरात्र तल्लिन छ र रहि रहनेछ ।

१२. पहिचान भएका लक्षित वर्गमुखी कार्यक्रमलाई प्रभाकावकारी निरन्तरता दिइनेछ ।

१३. समन्वय र सहकार्यलाई निरन्तरता दिई अनुगमन, समीक्षा र मूल्यांकनलाई अग्रसारित गरिनेछ ।

परिच्छेद-६

कार्यक्रम र लागत

६.१ वार्षिक कार्यक्रम र खर्च

यस आयोगको लागि आ.व. २०७६/७७ को निमित्त विनियोजन भएको बजेट र खर्चको आर्थिक विवरण अनुसूची ५ मा समावेश गरिएको छ ।

अनुसूची १: (परिच्छेद १ संग सम्बन्धित)

मधेशी आयोगको संगठन संरचना

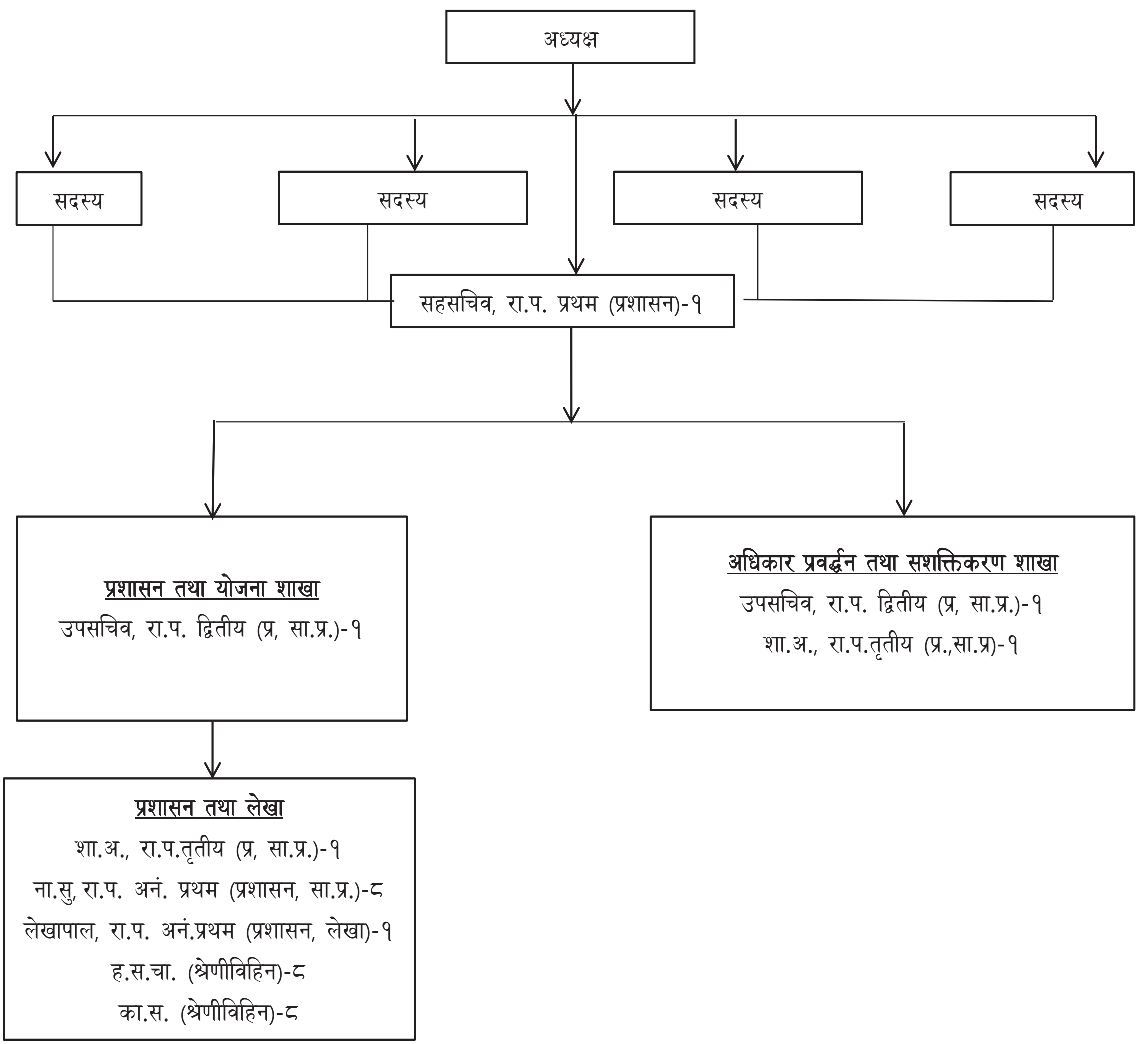

अनुसूची २
आयोगमा कार्यरत कर्मचारी विवरण

क्र.सं.	पद	श्रेणी	सेवा	कार्यरत कर्मचारीको नाम	कैफियत
१.	सचिव	रा.प. प्रथम	प्रशासन	भुवनहरि अर्याल	
२.	उप-सचिव	रा.प द्वितीय	प्रशासन	भुबन बहादर कार्की	
३.	उप- सचिव	रा.प. द्वितीय	प्रशासन	सविता डंगोल	
४.	शाखा अधिकृत	रा.प. तृतीय	प्रशासन	रमेश कुमार दास	
५.	शाखा अधिकृत	रा.प. तृतीय	प्रशासन	सुरेश प्रसाद जैशी	
६.	नायव सुब्बा	रा.प. अनं. प्रथम	प्रशासन	राष्ट्र कुमार के.सी	
७.	लेखापाल	रा.प. अनं. प्रथम	प्रशासन	कृष्ण प्रसाद तिमेल्सेना	
८.	नायव सुब्बा	रा.प. अनं. प्रथम	प्रशासन	मदन नारायण मल्लिक	
९.	नायव सुब्बा	रा.प. अनं. प्रथम	प्रशासन	निल कुमार फुयाँल	
१०.	नायव सुब्बा	रा.प. अनं. प्रथम	प्रशासन	सुन्दर प्रसाद निरौला	
११.	नायव सुब्बा	रा.प. अनं. प्रथम	प्रशासन	राम प्रसाद घिमिरे	
१२.	नायव सुब्बा	रा.प.अनं. प्रथम	प्रशासन	राजन पराजुली	
१३.	नायव सुब्बा	रा.प. अनं. प्रथम	प्रशासन	ललित कुमार साह	
१४.	हलुका सवारी चालक	श्रेणीविहीन	प्रशासन	इश्वर प्रसाद गुनी	करार
१५.	हलुका सवारी चालक	श्रेणीविहीन	प्रशासन	भुबल भण्डारी	करार
१६.	हलुका सवारी	श्रेणीविहीन	प्रशासन	तिलक बहादुर तामाङ्ग	करार
१७.	हलुका सवारी चालक	श्रेणीविहीन	प्रशासन	रुपेश कुमार ठाकुर	करार
१८.	कार्यालय सहयोगी	श्रेणीविहीन	प्रशासन	सूर्य बहादुर खत्री	करार
१९.	कार्यालय सहयोगी	श्रेणीविहीन	प्रशासन	माया पोडे पुजारी	करार

२०.	कार्यालय सहयोगी	श्रेणीविहीन	प्रशासन	सिता थापा	करार
२१.	कार्यालय सहयोगी	श्रेणीविहीन	प्रशासन	गिरीजेश कोइरी	करार
२२.	कार्यालय सहयोगी	श्रेणीविहीन	प्रशासन	कमल नारायण लाभ कर्ण	करार
२३.	कार्यालय सहयोगी	श्रेणीविहीन	प्रशासन	शारदा अधिकारी	करार
२४.	कार्यालय सहयोगी	श्रेणीविहीन	प्रशासन	विजय महर्जन	करार
२५.	कार्यालय सहयोगी	श्रेणीविहीन	प्रशासन	दिपेन्द्र कुमार यादव	करार

अनुसुची -३ आयोगमा परेका उजुरीहरु

क.स.	मिति	उजुरी कर्ताको नाम/ थर	उजुरीको माध्यम प्रत्यक्ष/अप्रत्यक्ष	उजुरीको विषय
१	२०७६/०४/०९	लभ कुमार ठाकुर	प्रत्यक्ष	न्याय पाऊँ भन्ने बारे ।
२	२०७६/०४/२०	तराई मधेश राष्ट्रिय परिषद	प्रत्यक्ष	मधेशी समुदायको अस्मिता र स्वाभिमान माथि गरिएको प्रहार सम्बन्धमा ।
३	२०७६/०५/१६	काठमाण्डौं पोष्ट बाट	अप्रत्यक्ष	Does black face have a place in nepali comedy probably not.
४	२०७६/०५/२१	मुस्कान खातुन	अप्रत्यक्ष	एसिड प्रहार, हाल वर्न हस्पिटलमा भर्ना ।
५	२०७६/०५/२६	६ वर्षिय पिडीत बालकको तर्फबाट	अप्रत्यक्ष	जनकपुरमा घरेलु समस्या विधार्थीलाई भएको
६	२०७६/०५/२६	सुसिल कर्ण	अप्रत्यक्ष	जानकी मन्दीरको पर्खाल भत्काइएको सम्बन्धमा ,
७	२०७६/०५/२६	महिदेव प्रसाद चौधरी	प्रत्यक्ष	कोशी कटान, डुवान पिडीत संर्घष समिती – सुनसरी, सप्तरी, उदयपुर ।
८	२०७६/०५/३१	ललित कला विज्ञहरु	प्रत्यक्ष	ललितकला प्रज्ञा प्रतिष्ठान सम्बन्धी उजुरी ।
९	२०७६/०५/३१	मुरली मनोहर मिश्र	अप्रत्यक्ष	जानकी मन्दीरको अतिक्रमित जग्गा फिर्ता गराई पाऊँ बारे ।
१०	२०७६/०५/३१	गनेश साह	अप्रत्यक्ष	आवश्यक कारबाहीको लागी ।

क्र.स.	मिति	उजुरी कर्ताको नाम/ थर	उजुरीको माध्यम प्रत्यक्ष/अप्रत्यक्ष	उजुरीको विषय
११	२०७६/०६/०७	मिडिया/व्यक्ति	अप्रत्यक्ष	चुरे क्षेत्र दोहानले वस्ती जोखिममा ।
१२	२०७६/०६/०७	मिडिया/व्यक्ति	अप्रत्यक्ष	मेडिकल कलेजले गरे तिन वर्षमा तिन अर्व ठगि ।
१३	२०७६/०६/१६	प्रेम विदेय	प्रत्यक्ष	मैथिली भाषालाई सरकारी काम काजको रुपमा कार्य गर्न मान्य हुनुपर्ने ।
१४	२०७६/०६/१६	कृष्ण कुमार महतो	अप्रत्यक्ष	लोक कला संस्कृति एवं प्रवर्द्धनका निम्ती तिन दिवसिय महोत्सवमा आर्थीक सहयोग गरी पाऊँ ।
१५	२०७६/०६/२८	मिडिया/व्यक्ति	अप्रत्यक्ष	जनकपुर विमानस्थलमा तोडफोड गर्ने सांसद प्रमोद राउत पक्राउ ।
१६	२०७६/०६/२९	नारायण झा	प्रत्यक्ष	समायोजन सच्याउने सम्बन्धमा ।
१७	२०७६/०६/३१	सुनिल कुमार यादव	अप्रत्यक्ष	छानविन गरी न्याय पाऊँ ।
१८	२०७६/०७/०४	लभ कुमार ठाकुर	प्रत्यक्ष	न्याय पाऊँ भन्ने बारे ।
१९	२०७६/०७/०६	अखलेश साह सहितका युवाहरु	प्रत्यक्ष	विरगन्जको मुख्य सडक फराकिलो सम्बन्धमा ।
२०	२०७६/०७/१५	सुनरमति देवी राम	प्रत्यक्ष	गा.पा. को मेयरबाट दुर्वेव्यवहार।
२१	२०७६/०७/१५	सुशिल प्रसाद सेनुरिया	अप्रत्यक्ष	सार्वजनिक विदा बारे ।

क्र.स.	मिति	उजुरी कर्ताको नाम/ थर	उजुरीको माध्यम प्रत्यक्ष/अप्रत्यक्ष	उजुरीको विषय
२२	२०७६/०७/१६	जनार्दन लाल दास	प्रत्यक्ष	मैथिली भाषालाई प्रदेशको भाषा बनाउनु पर्ने।
२३	२०७६/०७/१९	प्राध्यापक	अप्रत्यक्ष	नेशनल मेडिकल कलेजले डवल दस्तुर लिइएको सम्बन्धमा।
२४	२०७६/०७/२५	आर्थिक राष्ट्रिय दैनिक	अप्रत्यक्ष	हुलाकि सडकको निर्माण १० वर्षमा ५५ प्रतिशत मात्र सम्पन्न भएको सम्बन्धमा।
२५	२०७६/०७/२६	घनश्याम मिश्र	अप्रत्यक्ष	जानकी मन्दिरको फुलवारी तोडीएको अभियान्ताद्वारा सि.डी.यो लाई ज्ञान पत्र।
२६	२०७६/०७/२६	मिडिया र व्यक्ति	अप्रत्यक्ष	मन्दिरहरुको जग्गा व्यवस्थापन।
२७	२०७६/०७/२६	विन्ती प्रसाद चौधरी	प्रत्यक्ष	मधुवन एउटा ऐतिहासिक स्थल।
२८	२०७६/०७/२६	गजेन्द्र प्रसाद दास मा.वि द्धितीय स.प्र.अ	प्रत्यक्ष	छानविन गरि दोषि माथि आवश्यक कारबाही गरी पाऊँ।
२९	२०७६/०७/२६	योगेन्द्र महतो, धर्मेन्द्र यादव	प्रत्यक्ष	अस्याई शिक्षकहरुको समस्या सम्बन्धमा।
३०	२०७६/०७/२७	संगीता यादव	प्रत्यक्ष	प्रदेश २ का औषधि पसलहरुमा अवैध औषधि विक्री भएको र अवैध क्लिनिक सञ्चालन समेत रहेको।
३१	२०७६/०७/२७	सञ्चार माध्यम	अप्रत्यक्ष	वैदेशिक रोजगारमा ब्यापक ठगी।
३२	२०७६/०७/२७	जर्नादन लाल दास	प्रत्यक्ष	मैथिलीमा अनुदित राष्ट्रगानको स्वीकृतीको सिफारीस सम्बन्धमा।
३३	२०७६/०७/२८	नयाँ पत्रिका/व्यक्ति	अप्रत्यक्ष	दलितलाई भोजमा बोलाएर पस्किएको खाना खान लाग्दा सोरेर फालिदिएको।

क्र.स.	मिति	उजुरी कर्ताको नाम/ थर	उजुरीको माध्यम प्रत्यक्ष/अप्रत्यक्ष	उजुरीको विषय
३४	२०७६/०७/२८	नागरिक न्यूज/व्यक्ति	अप्रत्यक्ष	९ सय ६१ स्थानमा सीमा अतिक्रमण।
३५	२०७६/०८/०२	नेपाल राष्ट्रिय साप्ताहिक/ मिडीया/व्यक्ति	अप्रत्यक्ष	मेडिकल कलेजको आडमा ब्रह्मलुट।
३६	२०७६/०८/०४	राम रोशन दास	अप्रत्यक्ष	विवाह पञ्चमीको अवसरमा राष्ट्रिय विदा हुनुपर्ने, छोटेमहन्त जानकीमन्दीर, जनकपुर धाम।
३७	२०७६/०८/०४	मुरली मनोहर मिश्र	प्रत्यक्ष	जानकी मन्दिर अतिक्रमण जग्गा सम्बन्धमा/ जग्गा छुट्याउन।
३८	२०७६/०८/०७	रविराज साह	प्रत्यक्ष	कलाकारको पेसागत असुरक्षा।
३९	२०७६/०८/०७	निशा यादव	अप्रत्यक्ष	महिला आत्महत्या दिनानुदिन बढ्दै गएको।
४०	२०७६/०८/०७	अभिनाश कुमार साह	अप्रत्यक्ष	गरुडाढ ,रौतहट चिनीमीलको जग्गा बेच्ने क्रममा रहेको।
४१	२०७६/०८/०७	अभिनाश कुमार साह	प्रत्यक्ष	ईटा भट्टा बाट पर्यावरण प्रदुषण हुने गरेको ।
४२	२०७६/०८/०७	चन्दन कुमार साह	प्रत्यक्ष	तथ्याङ्क विभागसँग जिल्लाहरुको सुक्ष्म तथ्याङक अझै नरहेको र थर विगार्ने गरेको ।
४३	२०७६/०८/०९	मिडीया/व्यक्ति	अप्रत्यक्ष	दहेजको मोटरसाईकल नामसारी नगरेको भन्दै श्रीमतीको हत्या गरेको।
४५	२०७६/०८/०९	उमेश लाल कर्ण	प्रत्यक्ष	समायोजन व्यवस्था बारे ।
४६	२०७६/०८/०९	दिलीपचन साहु	प्रत्यक्ष	ज्ञापन पत्र सम्बन्धमा ।
४७	२०७६/०८/१८	लभ कुमार ठाकुर	प्रत्यक्ष	न्यायँ पाउँ भन्ने बारे ।

क्र.स.	मिति	उजुरी कर्ताको नाम/ थर	उजुरीको माध्यम प्रत्यक्ष/अप्रत्यक्ष	उजुरीको विषय
४८	२०७६/०८/१८	हरिवंश महतो	अप्रत्यक्ष	सुचना तथा विवरणको प्रमाणीत प्रतिलिपी पाउँ भन्ने बारे ।
४९	२०७६/०८/१८	रंजित कुमार साह	प्रत्यक्ष	दोषिलाई सार्वजनिक गरी कारबाहीको माग र क्षतिपर्ती उपलब्ध गराईदिने सम्बन्धमा ।
५०	२०७६/०८/१८	मुकेश कुमार ठाकुर	प्रत्यक्ष	एफ.एम सञ्चालनको लागिदर्ता भएर पनि - ग्रेटर मधेश शब्द हटाउनु पर्ने भनि रोकिएको ।
५१	२०७६।०८।२२	तारा कान्त झा	प्रत्यक्ष	निवृती भरण रकमको व्यवस्थाको सम्बन्धमा ।
५२	२०७६।०८।२७	रंजितकुमार यादव	प्रत्यक्ष	हिसान थापाथली सम्बन्धमा ।
५३	२०७६।०९।०६	रंजित कुमार यादव	प्रत्यक्ष	राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग हरिहर भवन सम्बन्धमा ।
५४	२०७६।०९।१३	चंदन साह सहितका किसानहरु	अप्रत्यक्ष	उखुको रकम २०७० साल देखि नपाएको सम्बन्धमा ।
५५	२०७६।०९।२९	दिलिप महतो परिवार	अप्रत्यक्ष	अवैध तरिकाले नदिजन्य पदार्थको उत्खनन् गर्नेलाई रोक्ने प्रयास गर्दा दिलिप महतो भनिने ओम प्रकाश महतोको टिपर द्धारा हत्या ।
५६	२०७६।१०।०२	राम देव शाह	अप्रत्यक्ष	सर्लाही जिल्ला लालबन्दी न.पा.-६ मा अवस्थीत रामदेव साहको घरमा आगलागी ले पुर्याएको क्षति सम्बन्धमा ।

क्र.स.	मिति	उजुरी कर्ताको नाम/ थर	उजुरीको माध्यम प्रत्यक्ष/अप्रत्यक्ष	उजुरीको विषय
५७	२०७६।१०।०६	जयविर साह	प्रत्यक्ष	समायोजन संशोधन सम्बन्धमा ।
५८	२०७६।१०।१७	राजेश कु. केशरी	प्रत्यक्ष	बारा जिल्ला निवासी हाल महेन्द्र रत्न क्याम्पस , ताचलमा अध्यनरत छात्रा दृष्टी विहीन भएकाले र पारीवारिक आर्थिकस्थिती कमजोर भएकाले छात्रावृत्ती वा पढाईको लागि सहयोग उपलब्ध गराईदिने बारे ।
५९	२०७६।१०।१७	विभिषण सहनी	अप्रत्यक्ष	नोवेल मेडिकल विराटनगरमा बढी शुल्क लिएको बारे ।
६०	२०७६।१०।१८	मोहम्वत मकसुद	प्रत्यक्ष	रौतहट जिल्लामा विपन्न वर्गका छोराछोरीलाई विद्यालयको पहुँचबाट टाढा भएको सम्बन्धमा ।
६१	२०७६।१०।१९	नागरीक समाज, काठमाणडौ	अप्रत्यक्ष	कवाडी व्यवस्थापन सम्बन्धमा ।
६२	२०७६।१०।१९	मिडिया	अप्रत्यक्ष	तराई-मधेशमा T.U शैक्षिक तथा भौतिक शिक्षा जिर्ण भएको ।
६३	२०७६।१०।१९	विक्रम त्रिपाठी	प्रत्यक्ष	मधेशीको चिडीमार, पथरकट्टा र धनिकार जातिलाई लोपोन्मुख जातमा सुचिकृत गरीनुपर्ने ।
६४	२०७६।१०।१९	नागरिक दैनिक पत्रीका बाट साभार	अप्रत्यक्ष	सर्लाही, ईन्दुसंकट चिनीमील बाट अत्याधिक प्रदुषणका कारण वरपरको वातावरण प्रदुषण ।

क्र.स.	मिति	उजुरी कर्ताको नाम/ थर	उजुरीको माध्यम प्रत्यक्ष/अप्रत्यक्ष	उजुरीको विषय
६५	२०७६।१०।१९	रिता महतो	अप्रत्यक्ष	घरेलु हिंसा सम्बन्धमा ।
६६	२०७६।१०।२०	पुजा दत्त	प्रत्यक्ष	National Academy For Medical Science मा अध्यनरत छात्रालाई मानसिक तथा आर्थीक यातना दिईएको सम्बन्धमा ।
६७	२०७६।१०।२०	शुसिल प्रसाद सेनुरीया/बानिया	अप्रत्यक्ष	मधेशी अन्तर्गतको जाती र थर सुचिकृत गरी पाउँ ।
६८	२०७६।१०।२१	धर्मनाथ चौधरी	अप्रत्यक्ष	छोरा जयप्रकाश चौधरी जलेश्वर जेलमा ८ बर्ष देखि रहेको सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यू समक्ष माफीको लागि पहल गरिदिने बारे।
६९	२०७६।१०।२१	अन्जु राजोपाध्याय	प्रत्यक्ष	पप्पु सिङ राजविराज निवासी ले उजुरीकर्ताको (अरुको जग्गा धितो राखेर पैसा निकालीदिन्छु भन्ने आश्वासनमा) नगद रु. ४ लाख लिएको र फिर्ता नगरेको सम्बन्धमा।
७०	२०७६।१०।२१	मिडिया	अप्रत्यक्ष	धनुषामा मोबाइलको मेमोरीकै कारण महिलाको हत्या, सासु ससुरा श्रीमान र नन्दो पक्राउ ।
७१	२०७६।१०।२३	किशन माली,रुपन्देही	अप्रत्यक्ष	अल्पसंख्या जातजाती हुँ भनि सिफारीस गरिदिनुहुन ।

क्र.स.	मिति	उजुरी कर्ताको नाम/ थर	उजुरीको माध्यम प्रत्यक्ष/अप्रत्यक्ष	उजुरीको विषय
७२	२०७६।११।०६	व्यक्ति तथा पत्रपत्रिका	अप्रत्यक्ष	गलत सुचना प्रकाशित गरिएको (२०७६।०२।१५ गते Janakpur Today पत्रिकामा प्रकाशित नभएको सुचनालाई Janakpur Today पत्रिकाले औरोही न.पा.को सुचना प्रकाशन गरेको) सम्बन्धमा ।
७३	२०७६।११।०६	नेपाल पत्रकार महासंघ	अप्रत्यक्ष	कार्यक्रम सिफारीस सम्बन्धमा ।
७४	२०७६।११।०८	शुशिल चन्द साह	अप्रत्यक्ष	कानुन वमोजिम सजाय गरी रकम असुल उपर गराई पाउँ ।
७५	२०७६।११।३०	मिडीया/व्यक्ति	अप्रत्यक्ष	होलि पर्वको कार्यक्रममा अनेरास्ववियु का विद्याथीले कार्यक्रम विथोलेका र कुटपिट गरेको सम्बन्धमा ।
७६	२०७६।११।३०	राजदेव मण्डल	अप्रत्यक्ष	साउदी अरबमा ओमामा मेनपावर बाट गएका मधेशी मुलका नेपालीहरुलाई ४ महिना देखि कम्पनीले तलब नदिएको सम्बन्धमा ।
७७	२०७६/१२/०४	विनय प्रविन	अप्रत्यक्ष	विपक्षमाथी प्रहरीले मुद्धा प्रभावकारी ढंगबाट नचलाएको सम्बन्धमा ।सिरहा जिल्लाको मिर्चैया थानामा ज्यान मार्ने भन्ने मुद्धा दर्ता गरेको घाईते निवेदक श्रवण मण्डल
७८	२०७६/१२/०४	महेक जैन	प्रत्यक्ष	समकक्षताको लागि पहल गरिदिने बारे ।

क्र.स.	मिति	उजुरी कर्ताको नाम/ थर	उजुरीको माध्यम प्रत्यक्ष/अप्रत्यक्ष	उजुरीको विषय
७९	२०७६/१२/०६	मिडीया, बारा जिल्ला	अप्रत्यक्ष	लागु पदार्थको प्रयोग कर्तामा वृदि धनुषामा २१ जना घरेलु मदिरा बाट मृत्यू भएको २०७६/११/२८ देखि चैत्र ५ गते सम्म ।
८०	२०७६/१२/०६	हेटौंडा सिभिल साईटि	अप्रत्यक्ष	चैत्र छटलाई कसरी म्यानेज गर्ने।
८१	२०७६/१२/०६	मिडिया/व्यक्ति	अप्रत्यक्ष	सकरी मुसहरी उठीवासको ठहर ।
८२	२०७६/१२/११	मिडिया/व्यक्ति	अप्रत्यक्ष	मस्जिद र मदरसामा लुकेकाहरु क्वारेन्टीनमा नगएको सचेतना नभएको ।
८३	२०७६/१२/११	मिडिया/व्यक्ति	अप्रत्यक्ष	लकडाउन उल्लंघन गरेको सचेतना नभएको ।
८४	२०७६/१२/१२	मिडिया र स्वास्थ्यकर्मी	अप्रत्यक्ष	सुरक्षा कवचको सामाग्री नभएको सामाग्री उपलब्ध हुन नसकेको ।
८५	२०७६/१२/१४	व्यति र मिडिया	अप्रत्यक्ष	राहात नपाएको विभेदीकरण र राजनितिकरण भएको ।
८६	२०७६/१२/१५	व्यक्ति र मिडिया	अप्रत्यक्ष	सिमा नाकाबाट भित्रिने गरेको BOP र भारतीय क्षेत्र सुव्यवस्थित हुन नसकेको ।
८७	२०७६/१२/१८	मिडिया/ चिकित्सक	अप्रत्यक्ष	स्वास्थ्यकर्मी असुरक्षित प्राविधिक अस्पतालमा उपयुत्त साधन PPE नभएको ।

क्र.स.	मिति	उजुरी कर्ताको नाम/ थर	उजुरीको माध्यम प्रत्यक्ष/अप्रत्यक्ष	उजुरीको विषय
८८	२०७६/१२/१९	व्यक्ति र मिडिया	अप्रत्यक्ष	दिर्घ रोगीहरुलाई उपचार र औषधीको अभाव अस्पतालहरुको OPD बन्द भएको ।
८९	२०७६/१२/२०	गोप्य	अप्रत्यक्ष	निजि अस्पतालहरुमा सेवा बन्द गरेको सम्वेदनहीनता र जवाफदेहीता नभएको ।
९०	२०७६/१२/२१	इन्द्रदेव मण्डल	अप्रत्यक्ष	टोखा न.पा.ले राहत नदिएको ।
९१	२०७६/१२/२२	रीता महतो	अप्रत्यक्ष	अस्वस्थ्य सामाग्री वितरण राहतमा पालिकाहरुले अस्वस्थ्य सामाग्रीहरुको वितरण गरेको ।
९२	२०७६/१२/२५	भोला यादव	अप्रत्यक्ष	किसानको सामाग्रीहरुको बजारीकरणको समस्या बजारीकरणको व्यवस्था ।
९३	२०७६/१२/२६	व्यक्ति र मिडिया	अप्रत्यक्ष	विदेशबाट आएकि महिलाहरुलाई क्वारेन्टीनको उचित व्यवस्थापन।
९४	२०७६/१२/२८	व्यक्ति र मिडिया	अप्रत्यक्ष	राजमर्गका यात्रु तथा व्यक्तिहरुलाई व्यवस्थित राहत र भोजन प्रधान गर्नु पर्ने।
९५	२०७६/१२/२९	रीता साह	अप्रत्यक्ष	नागरिकता नभएका वा अन्य क्षेत्रका नागरिकहरुलाई राहत नदिएको।
९६	२०७६/१२/३०	मिडिया/व्यक्ति	अप्रत्यक्ष	जनकपुरधाम सहितका अन्य पालिकाहरुमा सफाईको कमी।
९७	२०७७/०१/०१	मिडिया/व्यक्ति	अप्रत्यक्ष	ससरीमा जैतुन खातुनको भागाभागमा मृत्यु भएको।

क्र.स.	मिति	उजुरी कर्ताको नाम/ थर	उजुरीको माध्यम प्रत्यक्ष/अप्रत्यक्ष	उजुरीको विषय
९८	२०७७/०१/०२	रीता महतो	अप्रत्यक्ष	बन्दाबन्दीको बेलामा घरेलु हिंसा बढेको।
९९	२०७७/०१/०२	सुरक्षा निकाय	अप्रत्यक्ष	भारतीय चालकहरुलाई कोरोना परिक्षण नभएको र प्रयास Kit को व्यवस्था नभएको।
१००	२०७७/०१/०३	मिडिया/ व्यक्ति	अप्रत्यक्ष	राहत नपाएको घरवेटीहरुले नागरीकता नदिएको।
१०१	२०७७/०१/०३	मिडिया/ चिकित्सक	अप्रत्यक्ष	ऐम्बुलेन्स चालकहरुलाई सुरक्षा साधनको अभावको कारणले गाडि नचलाएको।
१०२	२०७७/०१/०३	रीता साह सिरहा	अप्रत्यक्ष	लाहान न. पा. ले अस्वस्थ्य वस्तुहरु राहतमा बाढेको।
१०३	२०७७/०१/०३	शम्भू शर्मा ससरी काठमाण्डौं कपन	अप्रत्यक्ष	६० जनाले राहत नपाएको र पास पनि नपाएको।
१०४	२०७७/०१/०३	सुनिल कर्ण मैतिदेवी काठमाण्डौं	अप्रत्यक्ष	युवाहरुले मधेशी भैया भनेर अभद्र व्यवहार गरेको।
१०५	२०७७/०१/०३	चिकित्सकहरु	अप्रत्यक्ष	Teaching अस्पतालका ३ जना डाक्टरहरुलाई प्रहरीले अभद्र व्यवहार गरेको।
१०६	२०७७/०१/०४	मिडिया	अप्रत्यक्ष	नियमित खोपहरु संचालन नभएको।
१०७	२०७७/०१/०४	संचारकर्मी	अप्रत्यक्ष	जनकपुरको PCR मेशीन विरगंजमा लगिएको मुख्यमन्त्री लाल बावु राउतले पठाउनु भएको ।
१०८	२०७७/०१/०८	मिडिया/ व्यक्तिहरु	अप्रत्यक्ष	राहत वितरणको अवस्था गम्भिर रहेको प्रथम चरणमा पनि समस्यानै रहेको।
१०९	२०७७/०१/०८	संचारकर्मी	अप्रत्यक्ष	सवै जिल्लाहरुमा PCR मेशिन नभएको विग्रीएको मेशीन जनकपुरधाममा रहेको।

क्र.स.	मिति	उजुरी कर्ताको नाम/ थर	उजुरीको माध्यम प्रत्यक्ष/अप्रत्यक्ष	उजुरीको विषय
११०	२०७७/०१/१०	मिडिया/ व्यक्ति	अप्रत्यक्ष	प्रदेश २ का जिल्लाहरुमा ICU र Ventilater को व्यापक कमी रहेको।
१११	२०७७/०१/११	संचारमाध्यमहरु	अप्रत्यक्ष	ससरी सिरहा,धनुषा,महोतरीमा धार्मिक सदभावहरु भडकाउने कार्य भएको।
११२	२०७७/०१/१२	मिडिया/ व्यक्ति	अप्रत्यक्ष	धार्मिक गुरु र सर्वदलिय र सर्वपक्षिय बैठकहरु भएको।
११३	२०७७/०१/१२	श्याम यादव	अप्रत्यक्ष	ससरीका सिकर्मीहरुलाई राहत नदिएको।
११४	२०७७/०१/२१	संचारमाध्यम	अप्रत्यक्ष	महोत्तरी र धनुषामा दर्जनौको संख्यामा अज्ञात रोगको कारणले मृत्यु भएको RDT र PCR Test नभएको।
११५	२०७७/०१/२२	आशिष गुप्ता	अप्रत्यक्ष	बाँकेको नरेनापुरमा क्वारेन्टीनमा समस्या रहेको गा.पा. अध्यक्ष।
११६	२०७७/०१/२३	श्यामसुन्दर यादव ससरी	अप्रत्यक्ष	भारतीय मज्दुरले ईटा भट्टामा कार्यरतहरुले राहत नपाएको।
११७	२०७७/०२/०१	श्री प्रसाद साह	अप्रत्यक्ष	रेडियो जनकपुर संचालक शितल साहलाई प्रयोग शालाको सम्वन्धमा समाचर प्रसारण गरेकोले युगल यादवले धम्की दिएको।
११८	२०७७/०२/०१	उमेश चौधरी जनकपुर	अप्रत्यक्ष	क्वारेन्टीनमा आमा – बुवासंगै बसेका बच्चाबच्चिहरुलाई पौष्टिक खाना नदिएको आश्रितको विजोग।
११९	२०७७/०२/०३	नि. प्रमुख राम बिनय साह	अप्रत्यक्ष	प्रदेश २का सामाजिक विकास मन्त्रीले प्रादेशिक प्रयोगशालालाई अस्त – व्यस्त बनाएको।

क्र.स.	मिति	उजुरी कर्ताको नाम/ थर	उजुरीको माध्यम प्रत्यक्ष/अप्रत्यक्ष	उजुरीको विषय
१२०	२०७७/०२/०३	प्रदेश नं.- ५ नागरिक समाज	अप्रत्यक्ष	विजयपुर गा.पा. कपिलवस्तु सशस्त्र बलद्धारा लाठी प्रहार भएको।
१२१	२०७७/०२/०४	काठमाण्डौं/ व्यक्ति	अप्रत्यक्ष	घनश्याम झालाई सैनिक पोशाक लगाएको नेपाली सेनाद्धारा दुरव्यवहार गरेको।
१२२	२०७७/०२/०५	संचार माध्यम	अप्रत्यक्ष	जनतासंग गफ-गाफ कार्यक्रममा मधेशी धोती जस्ता शब्द प्रयोग गरि अभद्र व्यवहार गरेको।
१२३	२०७७/०२/०७	मिडिया	अप्रत्यक्ष	प्रदेश सरकारका मुख्य न्यायधिवक्ताले लेटर प्याड प्रदेश – २ को र सहि न्यायधिवक्ता प्रयोग गरि अख्तियार दुरुपयोग गरेको।
१२४	२०७७/०२/०८	व्यक्तिहरु	अप्रत्यक्ष	जनकपुरधामका दलितहरुले राहत नपाएको।
१२५	२०७७/०२/०८	गोप्य	अप्रत्यक्ष	National Medical college मा उपचारको क्रममा ७ जना मृगौला रोगीको मृत्यु।
१२६	२०७७/०२/०९	गोपाल ठाकुर बारा	प्रत्यक्ष	फुटबल संघका अध्यक्षले मधेशीको राष्ट्रियता कमजोर भएकोले नेपाली सेनासंग सर्लाही सिराह महोतरी र धनुषामा फुटबल खेलाउने।
१२७	२०७७/०२/११	जनमत पार्टी	प्रत्यक्ष	कृषि T.V. को प्रशारणमा मधेशीलाई अपमान गरेकोले कृषि T.V. विरुद्ध उजुरी गरेको।
१२८	२०७७/०२/११	अजय सिंह र चन्दन साह	प्रत्यक्ष	Tik-Tok मा मधेशीहरुलाई सुस्मिले होच्याएको।
१२९	२०७७/०२/११	दयान्द गोइत गा.पा.	प्रत्यक्ष	संघीय सरकारले सहयोग नगरेको Kit र स्वास्थ्य सामाग्रीहरुको व्यापक अभाव।

क.स.	मिति	उजुरी कर्ताको नाम/ थर	उजुरीको माध्यम प्रत्यक्ष/अप्रत्यक्ष	उजुरीको विषय
१३०	२०७७/०२/१२	डा. राजेश अहिराज	प्रत्यक्ष	मिडियाहरुबाट मधेशी समुदायलाई होच्याउने कार्यक्रमहरुलाई कार्वाही गर्नुपर्ने।
१३१	२०७६/१२/१८	प्रमोद नन्द झा	अप्रत्यक्ष	सशस्त्र प्रहरी बलद्धारा अत्याधिक बल प्रयोग वलान-विहुल गा.पा. वडा नं.- ३ सप्तरी।
१३२	२०७७/०२/१२	विरगंज	अप्रत्यक्ष	National Medical Collge ले मृतकको स्वाव परिक्षण बिना नै लाश परिवारलाई बुझाएको।
१३३	२०७७/०२/१२	सर्लाही कपिलवस्तु	अप्रत्यक्ष	क्वारेन्टिनमा खाना र छाना नभएको Test नभए पछि भागेको।
१३४	२०७७/०२/१४	व्यक्ति/ विराटनगर	अप्रत्यक्ष	निजि अस्पतालहरुमा रोगीहरुको शोषण भएको।
१३५	२०७७/०२/१५	व्यक्ति/ विराटनगर	अप्रत्यक्ष	उदयपुरकी गर्भवती महिलालाई भर्ना गर्न नमानेको।
१३६	२०७७/०२/१६	सुनसरी	अप्रत्यक्ष	अर्थमन्त्रालयले रकम रोक्का गरेकोले कार्यहरु रोकिएको।
१३७	२०७७/०२/१८	धनुषाबाट मिडिया	अप्रत्यक्ष	धनुषाको जटही नाकामा भोकले मानिसको मृत्यु भएको।
१३८	२०७७/०२/१८	व्यक्ति	अप्रत्यक्ष	सामुदायिक शिक्षा संस्थाहरुमा कक्षा कसरी संचालन हुने।
१३९	२०७७/०२/१८	संचारमाध्यम	अप्रत्यक्ष	उत्पादन भएका वस्तु विक्री नभएको र अन्य जिल्लाहरुमा लैजान नदिएको।
१४०	२०७७/०२/१९	किसानहरु	अप्रत्यक्ष	पशुलाई आहाराको व्यापक कमि/ अभाव।
१४१	२०७७/०२/१९	व्यक्ति/मिडिया	अप्रत्यक्ष	सप्तरी कञ्चनरुप न.पा.मा मलर सदाको मृत्यु भएको।
१४२	२०७७/०२/१९	संचारमाध्यम	अप्रत्यक्ष	सिमाबाट जिल्लामा सोझै पठाँउदा त्रास बढेको।

क्र.स.	मिति	उजुरी कर्ताको नाम/ थर	उजुरीको माध्यम प्रत्यक्ष/अप्रत्यक्ष	उजुरीको विषय
१४३	२०७७/०२/२०	सर्लाही	अप्रत्यक्ष	क्वारेन्टीनमा महिला मैत्री वातावरण नभएको।
१४४	२०७७/०२/२२	जनकपुरधाम धनुषा	अप्रत्यक्ष	प्रहरीद्धारा कुटपिट भएको।
१४५	२०७७/०२/२३	सप्तरी	अप्रत्यक्ष	छिन्नमस्ता गा.पा. मा मन्दिरमा दिसा पिसाव गरेको।
१४६	२०७७/०२/२३	रमेश दास	अप्रत्यक्ष	घरबेटीहरुले घरमा छिर्न दिएन
१४७	२०७७/०२/२३	वी.पी.साह	अप्रत्यक्ष	कृषि T.V को प्रशारणमा अपहेलना।
१४८	२०७७/०२/२३	वी.पी.साह	अप्रत्यक्ष	कारबाही हुनु पर्ने ।
१४९	२०७७/०२/२४	तराई मधेश	अप्रत्यक्ष	नदि जन्य पदार्थको दोहन नरोकिएको।
१५०	२०७७/०२/२४	पत्रकार महासंघ	अप्रत्यक्ष	केही संञ्चार माध्यमहरुले पत्रकारलाई पारीश्रमिक नदिएको।
१५१	२०७७/०२/२४	संचारकर्मी	अप्रत्यक्ष	संञ्चारकर्मीहरुलाई सुरक्षा निकाएकले अप्ठयारो पारेको।
१५२	२०७७/०२/२५	उपेन्द्र ठाकुर महोत्तरी विहार भारत	अप्रत्यक्ष	भारतीय नागरीकले राहत नपाएको।
१५३	२०७७/०२/२६	रुपन्दही तिलोत्तमा न.पा.-१०	अप्रत्यक्ष	तिन जना मुसहर र चार जना चौधरीको हत्या गरेको।
१५४	२०७७/०२/२६	रविन्द्र ठाकुर	प्रत्यक्ष	गंगादेवी कृषि फार्ममा कामदारको हत्या भएको।
१५५	२०७७/०२/२७	नविन मिश्र कलाकार जनकपुर	अप्रत्यक्ष	आपत- विपत परेकोले राहतको आवश्यकता।
१५६	२०७७/०२/२८	देवेस झा सप्तरी	अप्रत्यक्ष	बोक्सिको आरोपमा कुटपिट गरेको।

क्र.स.	मिति	उजुरी कर्ताको नाम/ थर	उजुरीको माध्यम प्रत्यक्ष/अप्रत्यक्ष	उजुरीको विषय
१५७	२०७७/०२/२९	राष्ट्रिय मुसहर संघ चन्देश्वर सदा	अप्रत्यक्ष	शम्भु सदाको प्रहरी चौकिमा मृत्यु भएको सवैला धनुषा।
१५८	२०७७/०२/३१	रंजन कुमार	अप्रत्यक्ष	सर्लाहीको सीमामा झडप APF संग।
१५९	२०७७/०२/३१	संन्जु साह विराटनगर मोरङ	अप्रत्यक्ष	ज्यान मार्ने धम्की दिएको।
१६०	२०७७/०२/३२	प्रदिप यादव	प्रत्यक्ष	प्रदेश-२ मा किट व्यापक अभाव।
१६१	२०७७/०२/३२	जुलि महतो	अप्रत्यक्ष	सवैला धनुषामा अरुण मण्डलको हत्या।
१६२	२०७७/३/०३	मैथिलि साहित्यकार सभा कार्य समिति	अप्रत्यक्ष	सुझाव पत्र सम्बन्धमा।
१६३	२०७७/३/०४	मिडिया / व्यक्ति	प्रत्यक्ष	प्रदेश- १, २, र ५ मा रोपाइको समयमा पनि रासायनिक मलको अभाव।
१६४	२०७७/३/११	राम बालक यादव सिरहा, ईटटार-४	अप्रत्यक्ष	मिटर ब्याजी बाट साहुले दुःख दिएको र बैङले त्रास दिएको सम्बन्धमा ।
१६५	२०७७/३/१२	मिडीया/व्यक्ति	अप्रत्यक्ष	क्वारेन्टीनको अवस्था ससरीमा अत्याधिक बिग्रेको, खाना समयमा नदिने र ढलको व्यवस्था समेत नभएको ।
१६६	२०७७/३/१३	मिडीया/व्यक्ति	अप्रत्यक्ष	धनुषा, हंषपुर न.पा. का १६ बर्षिय राजु सदा मुसहरको आईसोलेसनमा औषधी र जिवनजल नपाएर मृत्यु भएको ।
१६७	२०७७/३/१३	मिडीया/व्यक्ति	अप्रत्यक्ष	कोभिड Removing Card को सम्बन्धमा भ्रम फैलाउने कार्यको रुपमा देखिएको सम्बन्धमा।

क्र.स.	मिति	उजुरी कर्ताको नाम/ थर	उजुरीको माध्यम प्रत्यक्ष/अप्रत्यक्ष	उजुरीको विषय
१६८	२०७७/३/१३	मिडीया/व्यक्ति	अप्रत्यक्ष	(सलह किराबाट भएको त्रास सम्बन्धमा) प्रदेश २,५ र वागमती प्रदेशमा बिनाशकारी किरा सलह भित्रीएकाले समाधानको सम्बन्धमा ।
१६९	२०७७/३/१४	मिडीया/व्यक्ति	अप्रत्यक्ष	खस आर्यलाई ३० प्रतिशत आरक्षण नदिन माग गरेको सम्बन्धमा।
१७०	२०७७/३/१४	नन्दलाल दास सिनुरीया	अप्रत्यक्ष	बिबाह दर्ता नगर्दिएको सम्बन्धमा।
१७१	२०७७/३/१५	रिता साह	अप्रत्यक्ष	बुटवलमा अंगीरा पासी नामको १३ बर्षीय बालिकालाई बलात्कार पछि हत्या गरिएको ।
१७२	२०७७/३/१५	कञ्चना झा	प्रत्यक्ष	निजी विद्यालयले महिला तथा बालबालिकाहरुमा मनोत्रास बढाएको सम्बन्धमा ।
१७३	२०७७/३/१५	कञ्चना झा	प्रत्यक्ष	प्रदेश -२ र ५ का क्वारेन्टिनमा चरम लापरबाही भएको ।
१७४	२०७७/३/१६	रिता साह	अप्रत्यक्ष	प्रेम बिवाहको कारण श्याम लाल रामलाई आत्महत्या गर्न बाध्य बनाईएको।
१७५	२०७७/३/१७	मिडीया/व्यक्ति	अप्रत्यक्ष	महोत्तरी सन्सी गा.पा. मा दाईजोको कारण २२ बर्षीय सुसीला यादव लाई श्रीमान सञ्जीव यादव र ससुरा महेश राय यादवले मारेको भन्ने आरोप ।
१७६	२०७७/३/१९	अधिवक्ता विरेन्द्र कु. ठाकुर	प्रत्यक्ष	नागरिकता विधेयक सम्बन्धमा ।

क्र.स.	मिति	उजुरी कर्ताको नाम/ थर	उजुरीको माध्यम प्रत्यक्ष/अप्रत्यक्ष	उजुरीको विषय
१७७	२०७७/३/१९	राकेश साह	प्रत्यक्ष	अनिता साहलाइ श्रीमान मनिष साह र ससुरा जयनारायण साहले मानसिक तथा शारिरिक यातना दिएको सम्बन्धमा।
१७८	२०७७/३/१९	मिडिया/व्यक्ति	अप्रत्यक्ष	धनुषाको जनकपुरधामको कुर्था टोलमा एक बालिकालाइ बलात्कार पछि हत्या गरेको सम्बन्धमा।
१७९	२०७७/३/२०	राम रोशन दास	प्रत्यक्ष	मन्दिरहरू पुजारी बिहीन बनाएको गुठी संस्थानले ।
१८०	२०७७/३/२०	मिडिया/व्यक्ति	अप्रत्यक्ष	सम्बन्धमा अवैध क्रसर उद्योग सञ्चालन गरेको प्रदेश-२ मा ।
१८१	२०७७/३/२१	नाम खुलाउन नचाहेको	अप्रत्यक्ष	प्रदेश-२ का एफ.एम रेडीयोहरू नविकरण नगरी सञ्चालनमा रहेको।
१८२	२०७७/३/२४	डा. शरद सिंह यादव	प्रत्यक्ष	आवश्यक कारवाही गरि कानुनी उपचार गरि गराइदिने बारे ।
१८३	२०७७/३/३१	रिता महतो	अप्रत्यक्ष	श्रीमानले अरूसँग लागेर गर्भवति श्रीमतिलाइ कुटपिट गरेको सम्बन्धमा ।

टिप्पणी - (क) प्रत्यक्ष भन्नाले आयोगमा स्वयम उपस्थित भई गरेको उजुरी ।

(ख) अप्रत्यक्ष भन्नले हेल्प लाइन, फोन, टोल फ्रि, मिडिया, सामाजिक सञ्जा आदिबाट गरिएको उजुरी ।

अनुसुची ४

अनुगमन तथा स्थानीय स्तरमा भएका कार्यक्रमहरु

अनुगमन समिक्षा र मूल्याङ्कनका लागि आयोगले प्रदेश १, प्रदेश २, बाग्मति प्रदेश, प्रदेश ५ र सूदुरपश्चिम प्रदेशमा स्थलगत अनुगमन गरेको थियो जस्मा प्रदेश सरकार, वुद्धिजिवी, नागरिक समाज, प्रशासनिक निकाय, लक्षित वर्ग लगायतसंग प्रत्यक्ष रुपमा विचारको आदानप्रदान गरेका थिए ।यस बाट सामाजमा रहेका व्याप्त कुरिती, अन्धविश्वास, दाईजो प्रथा, सिमाको अवस्था, जंगली जनावरको कारण उत्पन्न समस्याको न्यूनिकरण तथा स्थानीय सरकारहरु र प्रदेश सरकारहरुवीचको समन्वय र सहकार्यको सम्बन्धमा फलदायी विमर्श भएको थियो । ऐतिहासिक स्थल सर्लाहीको मधुवन गोठको विकासको सम्बन्धमा छलफल भई त्यसका लागि सरोकारवालहरुमा अग्रसारित गरेका थिए साथै झापाको मेची नगरपालीकामा कवर, रेवातिया, मुण्डा, मुसहर, माझी, मल्लाह र कोच जातिहरुको सामाजिक र जातिय सूचीकरणका लागि कार्यक्रममा सहभागिता रहेको थियो ।

सि.नं.	अनुगमनको विषय	अनुगमन स्थान
१	बाढीबाट हुन गएको क्षति	बारा, पर्सा र रौतहट
२	कोशी ब्यारेजको सिमामा भएको अनसन र जङ्गली जनावरको आतंक	सुनसरी जिल्ला
३	बाढीबाट हुन गएको क्षति	धनुषा, सिराहा र रौतहट
४	कोशी नहरको पानी व्यवस्थित गर्ने सम्बन्धमा,	सुनसरी
५	पुर्व सांसद मो. अफ्ताव आलम घटना सम्बन्धमा जानकारी लिन,	रौतहट
६	पुजाको मूर्ती विसर्जन गर्ने बेलामा सामाजिक र धार्मिक विखण्डन भई भएको घटना सम्बन्धमा ।	कृष्णनगर, कपिलवस्तु
७	दलित र गैर दलित समुदायवीच भएको विवाद (भोजभतेर) सम्बन्धमा	सुखिपुर, सिराहा
८	बम विष्फोटन घटनाको अनुगमन सम्बन्धमा,	धनुषा महेन्द्रनगरमा
९	नेपाल भारतको विवादित सीमा को स्थलगत अनुगमन	पुनर्वास, कञ्चनपुर
१०	कोरोना महामारी र लकडाउनले पारेको प्रभाव	प्रदेश २ का विभिन्न जिल्ला
११	राजु सदाको मृत्यू प्रकरण	जनकपुर
१२	कोरोना महामारी र लकडाउनले पारेको प्रभाव र स्थानीय स्तरको कार्यहरु	झापा, मोरङ, सुनसरी

अनुसूची ५

लोक सेवा तयारी कक्षा संचालन सम्बन्धी गोरखापत्रमा प्रकाशित सूचना

मधेशी आयोग

ज्वागल, ललितपुर

लोक सेवा तयारी कक्षा संचालन सम्बन्धी सूचना

प्रथम पटक प्रकाशित मिति २०७६/०८/१८ गते

यस आयोगको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार काठमाडौंमा मिति २०७६ पौष १ गतेबाट निःशुल्क संचालन हुने अधिकृतस्तरको प्रथम पत्रमा सहभागी हुन इच्छुक लोक सेवा आयोगको अधिकृतस्तरको परिक्षामा सामेल हुन योग्य मधेशी समूदायका व्यक्तिहरुबाट छनौट गरी तयारी कक्षामा सहभागी गराउनु परेको हुँदा यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ७ दिन भित्र यस आयोगमा प्राप्त हुने गरि सम्पर्क नं. सहितको निवेदन पेश गर्न हुन अनुरोध छ। उक्त निवेदनसाथ नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी, स्नातक तह उत्तिर्ण शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी र मधेशी समूदायको हो भन्ने प्रमाणित भएको प्रमाण पत्रको प्रतिलिपी पेश गर्न समेत अनुरोध गरिन्छ।

लोक सेवा तयारी कक्षामा सहभागी हुनको लागि निवेदन दिनेहरुको नामावली

क्र.स.	नाम थर	ठेगाना	लिङ्ग
१	पंकज ठाकुर	थापाथली काठमाण्डौ	पुरुष
२	अंशु मिश्र	डल्लु १५	पुरुष
३	रिन्कु शाह	कर्चोवा ४ बारा	महिला
४	रेणु कुमारी शाह	राजविराज ४	महिला
५	राकेश कुमार यादव	गुलरिया १ बर्दिया	पुरुष
६	भूषण कुमार राय	महोत्तरी ४	पुरुष
७	प्रियका पण्डित	सर्लाही ७	महिला
८	अनिल कुमार मण्डल	हरिपुर २ सर्लाही	पुरुष
९	आदित्य पंकज	राजविराज २ सप्तरी	पुरुष
१०	लखिन्द्र साह	फतुवा हर्षाहा ३	पुरुष
११	मनिष्टर यादव	मिर्जापुर ७ पर्सा	पुरुष
१२	ज्ञानेन्द्र प्रसाद शाह	जलेश्वर ६	पुरुष
१३	रोशन नायक	महोत्तरी पिपरा	पुरुष
१४	सुनिल कुमार साह	मटिहानी ८	पुरुष
१५	साजन कुमार सहनी	मटिहानी ७	पुरुष
१६	मुकेश कुमार दिक्षित	मिथिला न.पा	पुरुष
१७	अजय कुमार ठाकुर	सिम्रौनगढ ११ बारा	पुरुष
१८	दिनेश कुमार साह तेली	रामनगरी ७ पर्सा	पुरुष
१९	अरुण कुमार प्रजापति	सर्लाही	पुरुष
२०	आसिस कुमार कंठ	भंगहा न.पा २	पुरुष
२१	विनोद कुमार साह	पर्सा नारायणी	पुरुष
२२	ई. अविनाश अमर	राजविराज ९	पुरुष
२३	विन्देश्वर राय	सर्लाही	पुरुष
२४	निलेश कुमार प्रतिहस्त	पर्सा गा.पा ६ सर्लाही	पुरुष
२५	टेक नारायण दास	दौलतपुर १ सप्तरी	पुरुष
२६	अशोक यादव	लहान २४ सिराहा	पुरुष
२७	जितेन्द्र कुमार साह	रौतहट देवाही गोनाही न.पा	पुरुष
२८	राम किशोर यादव	किर्तिपुर काठमाण्डौ	पुरुष
२९	राम विनय प्रसाद चौधरी	पर्सा	पुरुष
३०	रसना यादव	सप्तरी	महिला
३१	ब्रम्हदेव यादव	सुनसरी	पुरुष
३२	रामनरेश महतो	सर्लाही	पुरुष
३३	नविन कुमार यादव	सर्लाही	पुरुष
३४	रोशन कुमार राउत	नगराइन न.पा	पुरुष
३५	शिव कुमार यादव	डाक्नेश्वरी सप्तरी	पुरुष
३६	बेचन कुमार यादव	छिन्नमस्ता सप्तरी	पुरुष
३७	स्मिता शर्मा	धनुषा	महिला
३८	रामकृष्ण नन्दन सिंह	सर्लाही	पुरुष
३९	ज्ञानेश्वर गुप्ता	राजविराज ५ सप्तरी	पुरुष
४०	रमेश कुमार ठाकुर	इनर्हवा ५ महोत्तरी	पुरुष
४१	दिपेन्द्र कुमार सिंह	बर्दिवास १३ महोत्तरी	पुरुष
४२	प्रेम प्रकाश साह	जलेश्वर ३ महोत्तरी	पुरुष
४३	विसोजित कुमार महतो	ढल्केवर धनुषा	पुरुष
४४	संजय कुमार साह	गट्ठाघर भक्तपुर	पुरुष
४५	सविन सिंह	महोत्तरि २	पुरुष
४६	सुशिल कुमार सिंह	लहान ८ सिराहा	पुरुष
४७	धिरज राउत	रातमाटा ६ सिन्धुली	पुरुष
४८	स्मृति ठाकुर	बलरा ८ सर्लाही	महिला
४९	पवन कुमार यादव	महोत्तरी	पुरुष
५०	इन्द्रदीप यादव	सिराहा २०	पुरुष
५१	बबिता कुमारी साह	झोझिकटैया ६ धनुषा	महिला
५२	विनोद कुमार साह	झोझिकटैया ६ धनुषा	पुरुष
५३	प्रशान्त कुमार कर्ण	जनकपुर १०	पुरुष
५४	निराजन चौरासिया	इटहर्वा ६ महोत्तरी	पुरुष
५५	केशव चन्द्र कुसवाहा	अमृतगंज ३ बारा	पुरुष

क्र.स.	नाम थर	ठेगाना	लिङ्ग
५६	करिश्मा यादव	काठमाण्डौ नयाबानेश्वर	महिला
५७	राम कुमार सिंह	लोहासट्टी ६ महोत्तरी	पुरुष
५८	अनिल कुमार साह	पाटन ढोका ललितपुर	पुरुष
५९	रमेश कुमार साह	गोलबजार ५ सिराहा	पुरुष
६०	सुरेश कुमार साह	धनुषा नगराइन न.पा.	पुरुष
६१	पुष्पाञ्जली यादव	सिम्रौनगढ ९ बारा	महिला
६२	सन्जय कुमार साह	सप्तरी	पुरुष
६३	चन्द्र भानु मण्डल	सुगाननिकाश धनुषा	पुरुष
६४	रोशन साह	रौतहत	पुरुष
६५	सिंहेश्वर पासवान	धनुषा	पुरुष
६६	सरोज साह	कैलाली	पुरुष
६७	राकेश कुमार चौधरी	कपिलवस्तु	पुरुष
६८	राकेश वैठा	सर्लाही	पुरुष
६९	लक्ष्मी शर्मा	धनुषा	महिला
७०	संजीव कुमार पटेल	रौतहट	पुरुष
७१	रामकृष्ण दास	रौतहट	पुरुष
७२	अरविन्द कुमार जैसवाल	रौतहट	पुरुष
७३	सरिता यादव	राजविराज सप्तरी	महिला
७४	रंजित कुमार साह	पर्सा	पुरुष
७५	भवेश ठाकुर	सर्लाही	पुरुष
७६	मनिषा यादव	सप्तरी	महिला
७७	रेखा कुमारी चौधरी	महोत्तरी	महिला
७८	निराजन कुमार मण्डल	सप्तरी, राजविराज १४	पुरुष
७९	राधे श्याम राय	लहान २४	पुरुष
८०	आचल कर्ण	ठिमि	महिला
८१	ममता कुमारी यादव	सर्लाही	महिला
८२	मनोज कुमार साह	रौतहट	पुरुष
८३	रविन्द्र कुमार साह	पिपरा ६ महोत्तरी	पुरुष
८४	केन्सी यादव	सिराहा ६	महिला
८५	राज कुमार राय	जनकपुर ६ धनुषा	पुरुष

क्र.स.	नाम थर	ठेगाना	लिङ्ग
८६	जन्मोजय कुमार मण्डल	सुनसरी	पुरुष
८७	संजीत कुमार साह	गठ्ठाघर भक्तपुर	पुरुष
८८	रोशन कुमार ठाकुर	गठ्ठाघर भक्तपुर	पुरुष
८९	बिगु साह	रौतहट देवाही गोनाही न.पा	पुरुष
९०	राजेश सिंह	सर्लाही	पुरुष
९१	सरोज कुमार ठाकुर	जनकपुर ६ धनुषा	पुरुष
९२	विकास यादव	महोत्तरी	पुरुष
९३	सुरेन्द्र कुमार यादव	सिराहा	पुरुष
९४	वृजेश कुमार देव	राजविराज सप्तरी	पुरुष
९५	बिरेन्द्र कुमार यादव	धनुषा	पुरुष
९६	सन्तोष कुमार दास	रुपनी गा.पा. ५ सप्तरी	पुरुष
९७	पिंकि कुमारी दास	जलेश्वर न.पा. महोत्तरी	महिला
९८	दिलिप कुमार ठाकुर	झापा	पुरुष
९९	गणेश कुमार राय	महोत्तरी	पुरुष
१००	कार्तिकेश झा	रामनगर सर्लाही	पुरुष
१०१	शिवचन्द्र प्रसाद	रौतहट	पुरुष
१०२	रेणु यादव	लाहान	महिला
१०३	शत्रूधन चौधरी	सर्लाही	पुरुष
१०४	राजु राज चौहान	किर्तिपुर काठमाण्डौ	पुरुष
१०५	निकेश प्रसाद चौहान	पर्सा	पुरुष
१०६	कैलाश कुमार यादव	सिरहा	पुरुष
१०७	पशुपति यादव	सिरहा	पुरुष
१०८	लालु प्रसाद राय	सप्तरी	पुरुष
१०९	रंजित कुमार यादव	सप्तरी	पुरुष
११०	जय किशोर महतो	धनुषा	पुरुष
१११	श्याम सुन्दर कुशवाहा	धनुषा	पुरुष
११२	बविता महतो	सुनसरी	महिला
११३	आशा कुमारी मण्डल	धनुषा	महिला
११४	राजेश राय	सर्लाही	पुरुष
११५	चन्दन कुमार अधिकारी	महोत्तरी	पुरुष
११६	राम कुमार महतो	सिरहा	पुरुष

क्र.स.	नाम थर	ठेगाना	लिङ्ग
११७	सन्दिप कहार	नया बानेश्वर	पुरुष
११८	राम विनय प्रसाद	रौतहट	पुरुष
११९	लक्ष्मी तिवारी	महोत्तरी	महिला
१२०	पंकज कुमार सिंह	सिरहा	पुरुष
१२१	मृतुनजय कुमार साह	महोत्तरी	पुरुष
१२२	धर्मेन्द्र पटेल	बारा	पुरुष
१२३	दिपक दास	काठमाण्डौ	पुरुष
१२४	देव कृष्ण साह	सप्तरी	पुरुष
१२५	सन्तोष जैसवाल	रौतहट	पुरुष
१२६	अमरा कुमारी मण्डल	जडिबुटी भक्तपुर	महिला
१२७	ममता यादव	सिरहा	महिला
१२८	संजिता रौनियार	महोत्तरी	महिला
१२९	विनोद साह	सप्तरी	पुरुष
१३०	पुजा कुमारी यादव	जडिबुटी भक्तपुर	पुरुष
१३१	अंश राम साह	सिरहा	पुरुष
१३२	सम्भु कुमार यादव	कमला न.पा. २	पुरुष
१३३	अमल कुमारी मेहता	सुनसरी	महिला
१३४	नेहा साह	मौलापुर	महिला
१३५	वृजेश कुमार पटेल	पर्सा	पुरुष
१३६	प्रशान्त कुमार झा	महोत्तरी	पुरुष
१३७	नविता झा	महोत्तरी	महिला
१३८	सविता झा	महोत्तरी	महिला
१३९	कृत राम	सर्लाही	पुरुष
१४०	मृगेन्द्र प्रसाद साह	पर्सा	पुरुष
१४१	मुकेश कुमार शर्मा	सिराहा	पुरुष
१४२	रंजित कुमार दास	सिरहा	पुरुष
१४३	भेरिल कुमार महतो	सिराहा	पुरुष
१४४	करण कुमार देव	राजविराज सप्तरी	पुरुष
१४५	मनोज कुमार साह	सर्लाही	पुरुष
१४६	दिपेन्द्र साह	सर्लाही	पुरुष
१४७	प्रमोद कुमार महतो	सिराहा	पुरुष
१४८	शत्रूधन महतो	महोत्तरी	पुरुष
१४९	राम कृपाल महतो	महोत्तरी	पुरुष
१५०	रोशन कुमार	सप्तरी	पुरुष
१५१	अशोक कुमार रजक	महोत्तरी	पुरुष
१५२	आशिष यादव	सप्तरी	पुरुष

क्र.स.	नाम थर	ठेगाना	लिङ्ग
१५३	नविन कुमार रजक	सर्लाही	पुरुष
१५४	मुकेश कुमार साह	सप्तरी	पुरुष
१५५	राम कुमार साह	सुनसरी	पुरुष
१५६	रोशन कुमार यादव	सिराहा	पुरुष
१५७	शिव चरन यादव	सप्तरी	पुरुष
१५८	कोमल सिंह	कृर्तिपुर	महिला
१५९	दिप नारायण महतो	गणेशमान चारनाथ न.पा.	पुरुष
१६०	अरुण कुमार पासमान	महोत्तरी	पुरुष
१६१	ई. प्रितेश सिंह	टेकु	पुरुष
१६२	सुवोध कुमार यादव	महोत्तरी	पुरुष
१६३	दीपक कुमार झा	धनुषा	पुरुष
१६४	नविन कुमार सहनी	रौतहट	पुरुष
१६५	अजय कुमार मण्डल	सिराहा	पुरुष
१६६	अर्विन्द्र कुमार कामती	सिराहा	पुरुष
१६७	सन्तोष कुमार झा	सर्लाही	पुरुष
१६८	शिवचन्द्र पटेल	रौतहट	पुरुष
१६९	सुर्य नारायण यादव	किर्तिपुर काठमाण्डौ	पुरुष
१७०	सुरेश कुमार यादव	सिराहा	पुरुष
१७१	सरोज कुमार यादव	सर्लाही	पुरुष
१७२	बिनोद कुमार दास	किर्तिपुर काठमाण्डौ	पुरुष
१७३	सुनिल कुमार मण्डल	पर्सा	पुरुष
१७४	धर्मेन्द्र प्रसाद चौरासिया	पर्सा	पुरुष
१७५	ओम प्रकाश पंडित	बारा	पुरुष
१७६	सन्तोष कुमार साह	सप्तरी	पुरुष
१७७	रघु चन्दन साह	सप्तरी	पुरुष
१७८	प्रतिमा कुमारी साह	सानेपा ललितपुर	महिला
१७९	नविन कुमार साह	धनुषा	पुरुष
१८०	रिपु कुमारी	धनुषा	महिला
१८१	श्याम सुन्दर महतो	सर्लाही	पुरुष
१८२	प्रभास कुमार पाठक	महोत्तरी	पुरुष
१८३	रेणु सिंह	महोत्तरी	महिला
१८४	रवि शन्कर शर्मा	पाटन ढोका ललितपुर	पुरुष
१८५	अमित कुमार साह	काठमाण्डौ	पुरुष

क.स.	नाम थर	ठेगाना	लिङ्ग
१८६	सरोज यादव	सप्तरी	पुरुष
१८७	दिलिप कुमार राउत	ओराही	पुरुष
१८८	चिरञ्जित कुमार यादव	सप्तरी	पुरुष
१८९	श्री राम कुमार गडेरी	महोत्तरी	पुरुष
१९०	राकेश महतो	महोत्तरी	पुरुष
१९१	अनिल कुमार साह	सिराहा	पुरुष
१९२	सम्सद सेख	महोत्तरी	पुरुष
१९३	परमानन्द यादव	सर्लाही	पुरुष
१९४	प्रदिप कुमार साह	धनुषा	पुरुष
१९५	सुरेश कुमार राउत	महोत्तरी	पुरुष
१९६	सन्तोष यादव	सप्तरी	पुरुष
१९७	बाल कुमार यादव	सप्तरी	पुरुष
१९८	शैलेनद्र कुमार मण्डल	सप्तरी	पुरुष
१९९	भुषण देव	सप्तरी	पुरुष
२००	नितु चौरसिया	पर्सा	महिला
२०१	रितु देव	सप्तरी	महिला
२०२	सन्तोष ठाकुर	झापा	पुरुष
२०३	रोशनी चौरासिया	पर्सा	महिला
२०४	विवेक देव	सप्तरी	पुरुष
२०५	शम्भु प्रसाद कुसवाहा	बारा	पुरुष
२०६	श्वेता कर्ण	सिराहा	महिला
२०७	समिक्षा गुप्ता	तुलसीपुर	महिला
२०८	त्रिलोक राय	महोत्तरी	पुरुष
२०९	विरेन्द्र कुमार यादव	सर्लाही	पुरुष
२१०	सरिता कुमारी सिंह	जडिबुटी भक्तपुर	महिला
२११	राम शंकर प्रसाद साह	सिरहा	पुरुष
२१२	राजन झा	धनुषा	पुरुष
२१३	सरोज कुमार यादव	महोत्तरी	पुरुष
२१४	मुरारी कुमार सिंह	सिराहा	पुरुष
२१५	आरती झा	महोत्तरी	महिला
२१६	मनिषा कुमारी	महोत्तरी	महिला
२१७	अशोक कुमार यादव	सप्तरी	पुरुष
२१८	ममता यादव	सप्तरी	महिला
२१९	गोविन्द्र कुमार झा	सर्लाही	पुरुष
२२०	राजु कुमार साह	महोत्तरी	पुरुष
२२१	माधुरी कुमारी झा	महोत्तरी	महिला
२२२	राम कुमार यादव	सप्तरी	पुरुष
२२३	शिव कुमार महतो	सर्लाही	पुरुष
२२४	संगिता कुमारी महतो	सिराहा	महिला
२२५	सरिता कुमारी शर्मा	महोत्तरी	महिला
२२६	असिनेश गुप्ता	रुपन्देही	पुरुष
२२७	विनोद कुमार पासवान	रौतहट	पुरुष
२२८	दिनेश कुमार यादव	रुपन्देही	पुरुष
२२९	रंजित कुमार साह	बारा	पुरुष
२३०	प्रियका सिंह	रौतहट	महिला
२३१	अमित कुमार यादव	पर्सा	पुरुष
२३२	रितु कर्ण	धनुषा	महिला
२३३	रंजित साह	सर्लाही	पुरुष
२३४	कृष्ण कुमार साह	सर्लाही	पुरुष
२३५	रोशन कुमार साह	धनुषा	पुरुष
२३६	पुरषोत्तम कुमार शर्मा	धनुषा	पुरुष
२३७	रमन यादव	सानेपा ललितपुर	पुरुष
२३८	निरंजन कुमार गोइत	सप्तरी	पुरुष
२३९	मो. नसाद हुसेन	सप्तरी	पुरुष
२४०	अजाद हुसेन अन्सारी	बारा	पुरुष
२४१	पंकज कायस्थ	सर्लाही	पुरुष
२४२	राम भगत मण्डल	सिराहा	पुरुष
२४३	विनोद कुमार साह	सप्तरी	पुरुष
२४४	रंजित कुमार साफी	सिराहा	पुरुष
२४५	संजयकुमार साह	धनुषा	पुरुष
२४६	शुभनारायण साह	सिरहा	पुरुष
२४७	ओमप्रकाश साह	सप्तरी	पुरुष
२४८	श्यामकुमार यादव	सप्तरी	पुरुष
२४९	सुजिता चौरसिया	सप्तरी	महिला
२५०	रविन्द्र कुमार शर्मा	सिरहा	पुरुष
२५१	अर्चना कुमारी	सर्लाही	महिला
२५२	अजय कुमार शर्मा	पर्सा	पुरुष
२५३	श्रीराम पंडित	सप्तरी	पुरुष

क्र.स.	नाम थर	ठेगाना	लिङ्ग
२५४	अन्नु सिंह	धनुषा	महिला
२५५	रामनरेश यादव	बारा	पुरुष
२५६	संजय कुमार सिह	महोत्तरी	पुरुष
२५७	किशोर कुमार चौधरी	सप्तरी	पुरुष
२५८	पुजाकुमारी यादव	सुनसरी	महिला
२५९	महेन्द्र गोइत	सिराहा	पुरुष
२६०	कृष्णकुमार ठाकुर	सिराहा	पुरुष
२६१	श्रीदेव ठाकुर	सिराहा	पुरुष
२६२	आरती यादव	बर्दिया	महिला
२६३	विवेक कुमार शर्मा	सप्तरी	पुरुष
२६४	रितेशकुमार यादव	सप्तरी	पुरुष
२६५	प्रमोद कुमार दास	धनुषा	पुरुष
२६६	धर्मेश कुमार दास	धनुषा	पुरुष
२६७	ओमप्रकाश महतो	धनुषा	पुरुष
२६८	सुनिलकुमार चौधरि	सप्तरी	पुरुष
२६९	शिल्पा देव	सप्तरी	महिला
२७०	शिवशरण यादव	सिरहा	पुरुष
२७१	कुलदिप कुमार मेहता	सुनसरी	पुरुष
२७२	चन्द्रकान्त यादव	सप्तरी	पुरुष
२७३	काशिन्द्र प्रसाद अधिकारी	सिराहा	पुरुष
२७४	दिलिप कुमार महतो	सर्लाही	पुरुष
२७५	बुलेन्द्रकुमार साह	रौतहट	पुरुष
२७६	रामकुमार साह	महोत्तरी	पुरुष
२७७	सिर्जना अधिकारी	जनकपुर	महिला
२७८	सत्यदेव मण्डल धानुक	धनुषा	पुरुष
२७९	प्रमोद सहनी	रौतहट	पुरुष
२८०	निवास कुमार झा	बलरा ३ सर्लाही	पुरुष
२८१	कविता यादव	सिरहा	महिला
२८२	शिवकुमार यादव	किर्तिपुर काठमाण्डौ	पुरुष
२८३	दिपेन्द्रकुमार पासवान	धनुषा	पुरुष
२८४	नितेशकुमार मण्डल	महेन्द्रनगर १ धनुषा	पुरुष
२८५	नीरज श्रीवास्तव	कपिलवस्तु	पुरुष
२८६	नवीन यादव	राजविराज ११ सप्तरी	पुरुष

क्र.स.	नाम थर	ठेगाना	लिङ्ग
२८७	आरती चौधरी	मलंगवा १० सर्लाही	महिला
२८८	चन्द्र भुषण कुशवाहा	बारा	पुरुष
२८९	नविन कुमार चोरवार	धनुषा	पुरुष
२९०	लुटो कुमारी	सिराहा	महिला
२९१	रघुलाल कर्ण	धनुषा	पुरुष
२९२	रानी कर्ण	महोत्तरी	महिला
२९३	अमरेश कुमार यादव	सिराहा	पुरुष
२९४	रोशनकुमार झा	पिपरच ४ महोत्तरी	पुरुष
२९५	रंजित कुमार महतो	महोत्तरी	पुरुष
२९६	प्रणव साह	सिरहा	पुरुष
२९७	रंजित पंडित	रौतहट	पुरुष
२९८	ममता कामती	सराहा	महिला
२९९	बर्मा नारायण चौधरी	रौतहट	पुरुष
३००	संजय अहमद हुसैन	धनुषा	पुरुष
३०१	साहिन प्रविन	सर्लाही	पुरुष
३०२	रुपेश झा	धनुषा	पुरुष
३०३	आशाकुमारी शाह	सप्तरी	महिला
३०४	गुरु शरण यादव	सिरहा	पुरुष
३०५	इगलेश कुमार यादव	सप्तरी	पुरुष
३०६	सरोज कुमार यादव	महोत्तरी	पुरुष
३०७	श्रुती देव	सप्तरी	महिला
३०८	स्मृति कुमारी देव	सप्तरी	महिला
३०९	अशोक कुमार साह	महोत्तरी	पुरुष
३१०	प्रमोद कुमार साह	महोत्तरी	पुरुष
३११	बिट्टु कुमार मिश्र	सप्तरी	पुरुष
३१२	इन्द्रनाथ मिश्रा	सप्तरी	पुरुष
३१३	कुसुम कुमारी यादव	महोत्तरी	महिला
३१४	लालु प्रसाद सिंह	सिराहा	पुरुष
३१५	अजय कुमार झा	सर्लाही	पुरुष
३१६	कमलेश कुमार राउत	सर्लाही	पुरुष
३१७	अरविन्द यादव	पर्सा	पुरुष
३१८	कंचन कुमारी	महोत्तरी	महिला
३१९	सुनिता यादव	धनुषा	महिला
३२०	सरिता गुप्ता	बाँके	महिला
३२१	उमाकान्त सिंह	सर्लाही	पुरुष

क्र.स.	नाम थर	ठेगाना	लिङ्ग
३२२	मनोरमा झा	सिराहा	महिला
३२३	रिपेन्द्र लाल कर्ण	धनुषा	पुरुष
३२४	प्रवेश कुमार कर्ण	रुपन्देही	पुरुष
३२५	रेखाकुमारी साह	बारा	महिला
३२६	सुदामा प्रसाद यादव	पर्सा	पुरुष
३२७	रिनाकुमारी मेहता	सुनसरी	महिला
३२८	रोशन चौधरी	सर्लाही	पुरुष
३२९	प्रविणकुमार यादव	महोत्तरी	पुरुष
३३०	निशाकुमारी दास	सप्तरी	महिला
३३१	रन्जम कुमार ठाकुर	धनुषा	पुरुष
३३२	अशाकुमारी साह	सर्लाही	महिला
३३३	प्रवीण कुमार यादव	धनुषा	पुरुष
३३४	नेहाकुमारी दास	सप्तरी	महिला
३३५	कविताकुमारी महतो	सिराहा	महिला
३३६	सुर्यकुमार साह	सिराहा	पुरुष
३३७	सन्तोष महतो	महोत्तरी	पुरुष
३३८	मेघा कर्ण	महोत्तरी	महिला
३३९	हेमलाल साह	रौतहट	पुरुष
३४०	दिपेन्द्र सहनी	पर्सा	पुरुष
३४१	संगिता कर्ण	धनुषा	महिला
३४२	स्नेहा कर्ण	महोत्तरी	महिला
३४३	रविन्द्र प्रसाद यादव	बारा	पुरुष
३४५	अमित कुमार साह	धनुषा	पुरुष
३४६	राम कुमार ठाकुर	रौतहट	पुरुष
३४७	सिता कुमारी	महोत्तरी	महिला
३४८	उमेश कुमार मेहता	सुनसरी	पुरुष
३४९	प्रदिप कुमार यादव	सप्तरी	पुरुष
३५०	पुष्पाञ्जली गुप्ता	रौतहट	महिला
३५१	प्रशान्त ठाकुर	रौतहट	पुरुष
३५२	दिपेन्द्र प्रसाद साह	महोत्तरी	पुरुष
३५३	शकुन्तला यादव	काठमाण्डौ	महिला
३५४	जितेन्द्र कुमार यादव	सप्तरी	पुरुष
३५५	सृजना अधिकारी	महोत्तरी	महिला
३५६	प्रमोद कुमार महतो	सर्लाही	पुरुष
३५७	प्रभाग शेखर सिंह	सप्तरी	पुरुष
३५८	विशल कर्ण	सप्तरी	पुरुष
३५९	सुनिल प्रसाद कुशवाहा	बारा	पुरुष
३६०	सुर्यदिप कुमार गुप्ता	रौतहट	पुरुष

क्र.स.	नाम थर	ठेगाना	लिङ्ग
३६१	उपेन्द्र साह तेली	सम्रौनगढ ८	पुरुष
३६२	प्रिंयसु कुमारी साह	रौतहट	महिला
३६३	लालदेव सराफ	बारा	पुरुष
३६४	मुकेश प्रसाद यादव	पर्सा	पुरुष
३६५	बैजनाथ राय यादव	सर्लाही	पुरुष
३६६	प्रमोद कुमार यादव	महोत्तरी	पुरुष
३६७	अम्रेश अधिकारी	सर्लाही	पुरुष
३६८	फुलेश्वर प्रसाद यादव	सिराहा	पुरुष
३६९	समसुल हक खाँ	बाके	पुरुष
३७०	नरेश कुमार यादव	सप्तरी	पुरुष
३७१	मनिषा यादव	धनुषा	महिला
३७२	उमेश कुमार मेहता	सुनसरी	पुरुष
३७३	शिला कुमारी महतो	सुनसरी	महिला
३७४	अंकिता श्रीवास्तव	कपिलवस्तु	महिला
३७५	विभा यादव	सिराहा	महिला
३७६	राज कुमार महतो	महोत्तरी	पुरुष
३७७	रीता कुमारी महतो	धनुषा	महिला
३७८	दीपेश यादव	रौतहट	पुरुष
३७९	अजय साह	सुनसरी	पुरुष
३८०	अजित कुमार यादव	धनुषा	पुरुष
३८१	संजिप कुमार यादव	धनुषा	पुरुष
३८२	आनन्द ओझा	बारा	पुरुष
३८३	किरण कुमारी यादव	सप्तरी	महिला
३८४	राम प्रवेश मेडल	धनुषा	पुरुष
३८५	हुलास नारायण प्रसाद साह	रौतहट	पुरुष
३८६	प्रिया कर्ण	महोत्तरी	महिला
३८७	ममता यादव	सुनसरी	पुरुष
३८८	मनिष झा	महोत्तरी	पुरुष
३८९	संजिव कुमार यादव	सप्तरी	पुरुष
३९०	नविन कुमार राउत	सर्लाही	पुरुष
३९१	पुजा साह	जनकपुर	महिला
३९२	प्रियका कुमारी दास	सर्लाही	महिला
३९३	विमल कुमार मिश्र	सर्लाही	पुरुष
३९४	रमेश कुमार सिंह	काठमाडौं	पुरुष
३९५	प्रशान्त कुमार मिश्र	धनुषा	पुरुष
३९६	भाग्य नारायण झा	जनकपुर	पुरुष
३९७	श्याम गिरी	महोत्तरी	पुरुष

लोक सेवा तयारी कक्षा संचालनमा सहभागीहरुको नामावली

क्र.स	नाम थर	ठेगाना	लिङ्ग
१	रघुलाल कर्ण	धनुषा	पुरुष
२	अशोक यादव	लहान २४ सिराहा	पुरुष
३	अमरेश कुमार यादव	सिराहा	पुरुष
४	राधे श्याम राय	लहान २४	पुरुष
५	मनोज कुमार साह	रौतहट	पुरुष
६	वृजेश कुमार देव	राजविराज सप्तरी	पुरुष
७	सन्तोष महतो	महोत्तरी	पुरुष
८	दिनेश कुमार साह तेली	रामनगरी ७ पर्सा	पुरुष
९	हेमलाल साह	रौतहट	पुरुष
१०	मनिष्टर यादव	मिर्जापुर ७ पर्सा	पुरुष
११	मनिषा यादव	सप्तरी	महिला
१२	सन्दिप कहार	नया बानेश्वर	पुरुष
१३	कृत राम	सर्लाही	पुरुष
१४	राकेश कुमार चौधरी	कपिलवस्तु	पुरुष
१५	आदित्य पंकज	राजविराज २ सप्तरी	पुरुष
१६	रंजित कुमार साह	बारा	पुरुष
१७	भवेश ठाकुर	सर्लाही	पुरुष
१८	सरिता यादव	राजविराज सप्तरी	महिला
१९	शत्रूधन चौधरी	सर्लाही	पुरुष
२०	श्याम सुन्दर महतो	सर्लाही	पुरुष
२१	विनोद कुमार पासवान	रौतहट	पुरुष
२२	प्रियका सिंह	रौतहट	महिला
२३	धर्मेन्द्र पटेल	बारा	पुरुष
२४	लालदेव सराफ	बारा	पुरुष
२५	सुदामा प्रसाद यादव	पर्सा	पुरुष
२६	देव कृष्ण साह	सप्तरी	पुरुष
२७	अमित कुमार दुवेदी	पर्सा	पुरुष
२८	अरुण कुमार प्रजापति	सर्लाही	पुरुष
२९	धिरज राउत	रातमाटा ६ सिन्धुली	पुरुष
३०	प्रमोद कुमार यादव	महोत्तरी	पुरुष
३१	प्रेम प्रकाश साह	जलेश्वर ३ महोत्तरी	पुरुष
३२	लक्ष्मी शर्मा	धनुषा	महिला
३३	दीपक कुमार झा	धनुषा	पुरुष
३४	अजय कुमार मण्डल	सिराहा	पुरुष
३५	रवि शन्कर शर्मा	पाटन ढोका ललितपुर	पुरुष
३६	अनिल कुमार साह	पाटन ढोका ललितपुर	पुरुष
३७	ममता कुमारी यादव	सर्लाही	महिला
३८	सुर्य नारायण यादव	किर्तिपुर काठमाण्डौ	पुरुष
३९	अमिरा कुमारी मण्डल	जडिबुटी भक्तपुर	महिला
४०	पुष्पाञ्जली गुप्ता	रौतहट	महिला
४१	कविता यादव	सिरहा	महिला
४२	रसना यादव	सप्तरी	महिला
४३	स्मृति ठाकुर	बलरा ८ सर्लाही	महिला
४४	श्रुती देव	सप्तरी	महिला
४५	रेणु सिंह	महोत्तरी	महिला
४६	लुटो कुमारी	सिराहा	महिला
४७	रिपु कुमारी	धनुषा	महिला
४८	रेणु कुमारी शाह	राजविराज ४	महिला
४९	मनिषा कुमारी	महोत्तरी	महिला
५०	बबिता कुमारी साह	झोझिकटैया ६ धनुषा	महिला

वैकल्पिक उम्मेदवारको नामावली

क्र.स.	नाम	ठेगाना	लिङ्ग
१	सरोज साह	कैलाली	पुरुष
२	दिपेन्द्र प्रसाद साह	महोत्तरी	पुरुष
३	मुकेश कुमार दिक्षित	मिथिला न.पा	पुरुष
४	विन्देश्वर राय	सर्लाही	पुरुष
५	भूषण कुमार राय	महोत्तरी ४	पुरुष
६	इन्द्रदीप यादव	सिराहा २०	पुरुष
७	शिव चरण यादव	सप्तरी	पुरुष
८	शुभनारायण साह	सिरहा	पुरुष
९	रंजित कुमार महतो	महोत्तरी	पुरुष
१०	सुरेश कुमार साह	धनुषा नगराइन न.पा.	पुरुष
११	बिरेन्द्र कुमार यादव	धनुषा	पुरुष
१२	अजय कुमार ठाकुर	सिम्रौनगढ ११ बारा	पुरुष
१३	धर्मेन्द्र प्रसाद चौरासिया	पर्सा	पुरुष
१४	बैजनाथ राय यादव	सर्लाही	पुरुष
१५	दिप नारायण महतो	गणेशमान चारनाथ न.पा.	पुरुष
१६	दिपेन्द्र कुमार सिंह	बर्दिवास १३ महोत्तरी	पुरुष
१७	अमल कुमारी मेहता	सुनसरी	महिला
१८	रेखाकुमारी साह	बारा	महिला
१९	रिनाकुमारी मेहता	सुनसरी	महिला
२०	रितु कर्ण	धनुषा	महिला

अनुसुची -६

मधेशी आयोग र सरोकारवालावीच भएका अन्तरक्रिया, विमर्श, वैठक र कार्यक्रमहरु

सि.न.	स्थान	अन्तरक्रिया कार्यक्रमको विषय/निकाय
१	भक्तपुर	मधेशी आयोग र प्रशासनिक निकायवीच अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रम।
२	काभ्रे, धुलीखेल	मधेशी आयोग र प्रशासनिक निकायवीच अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रम।
३	आयोगको सभाहल	पत्राकारहरुसंगको अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रम।
४	आयोगको सभाहल	चलचित्रकर्मीहरु संगको अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रम।
५	आयोगको सभाहल	संवैधानिक निकायका पदाधिकारी र सचिवसंग अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रम।
६	आयोगको सभाहल	ललितकलाकर्मीहरु संगको अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रम।
७	आयोगको सभाहल	जितिया पर्वको सम्बन्धमा गरिएका अन्तरक्रिया कार्यक्रम।
८	सुनसरी, देवानगंज	नागरिक समाज र जनप्रतिनिधीसंगको अन्तरक्रिया कार्यक्रम।
९	मकवानपुर, हेटोडा	युवा वर्ग र नागरिक समाजसंगको अन्तरक्रिया कार्यक्रम।
१०	सिरहा, सुखिपुर	दलित र गैर दलित समुदायवीच अन्तरक्रिया कार्यक्रम।
११	अध्यक्षको कार्यकक्ष	USAID का पदाधिकारीहरुसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम।
१२	धनुषा, महेन्द्रनगर	मधेशी आयोग र मधेशी समुदायवीच अन्तरक्रिया कार्यक्रम।
१३	उदयपुर, गाईघाट	मधेशी आयोग र जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरुसंगको अन्तरक्रिया कार्यक्रम।
१४	उदयपुर, गाईघाट	नागरिक समाज, संचारकर्मी र बुद्धिजिवीहरु अन्तरक्रिया कार्यक्रम।

१५	धनुषा,लालगढ	राष्ट्रिय मानव अधिकारसंग सहकार्यगरि अभिमुखि कार्यक्रम, प्रदेश २ का ८ वटै जिल्लाका अगुवाहरुसँग अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रम।
१६	मकवानपुर, हेटौडा	युवा वर्ग र नागरिक समाजसंगको अन्तरक्रिया कार्यक्रम
१७	भैरहवा, मर्चवार, वुटवल र रुपन्देही	नागरिक समाज, माडवारी समाज, चित्रगुप्त समाज, उघोग व्यवसायी ,नागरिक समाज र मानव अधिकारकर्मी संगको अन्तरक्रिया कार्यक्रम।
१८	नवलपरासी	नागरिक समाज, राजनीतिक दलका प्रतिनिधिहरुसंगको अन्तरक्रिया कार्यक्रम।
१९	आयोगको सभाहल	लोक सेवा तयारी कक्षा संचालन सम्बन्धी ।
२०	ललितपुर	मातृभाषा सम्बन्धमा साहित्यकर्मीहरुसंग अन्तरक्रिया कार्यक्रम।
२१	कैलाली,डोटी र दार्चुला	माडवाडी समाज, प्रशासनिक निकायहरुसँगको अन्तरक्रिया कार्यक्रम।
२२	आयोगको सभाहल	माननीय प्रतिनिधी सभाका सांसदहरुवीच भएको अन्तरक्रिया कार्यक्रम।
२३	आयोगको सभाहल	मधेशी समुदायका वुद्धिजिवीहरुसंग अन्तरक्रिया कार्यक्रम।
२४	सर्लाही, मधुवन गोठ	ऐतिहासिक स्थलाको अध्यवन र अनुगमन।

अनुसूची ७

आयोगको बैठकका निर्णयहरु

२०७६ साल श्रावण १२

१. मधेशी आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकारका सम्बन्धमा राजनीतिक दलहरुसंग र जननिर्वाचित प्रतिनिधिहरुसंग बैठक गरी आयोगको काम कारवाहीमा सहयोग लिन आवश्यक देखिएको हुँदा मधेशी आयोगको आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को वार्षिक योजना र कार्यक्रममा उल्लेखित बैठकहरु समावेश गर्ने निर्णय गरियो |

२. मधेशी आयोग ऐन, २०७४ को दफा ७ (झ) मा भएको व्यवस्था बमोजिम मधेशी समुदायको हक हितको संरक्षण र सम्वर्धन तथा त्यस्तो समुदायको सशक्तीकरणको लागि आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा सचेतनामूलक र सीपमूलक कार्यक्रम अन्तर्गत लोक सेवा आयोगको तयारी कक्षा संचालन गर्न र दलित र विपन्न समुदाय लक्षित सीपमूलक र जनचेतनामूलक कार्यक्रम गर्नका लागि मधेशी आयोगको आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को वार्षिक योजना र कार्यक्रममा उक्त कार्यक्रमहरु समावेश गर्ने निर्णय गरियो |

३. मधेशी आयोग ऐन, २०७४ को दफा २७ तथा सोहि ऐनको दफा २८ मा क्रमश भएको नियम बनाउने अधिकार र निर्देशिका बनाउने अधिकारको प्रयोग गरी मधेशी आयोग ऐन, २०७४ कार्यान्वयन गर्नको लागि आवश्यक नियम तथा निर्देशिकाहरुको निर्माण कार्य आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को प्रथम चौमासिकमा सम्पन्न गर्ने गरी मधेशी आयोगको आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को वार्षिक योजना र कार्यक्रम बनाउने निर्णय गरियो |

४. मधेशी आयोगले आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा सुसम्पन्न गरेका र आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को भाद्र महिनासम्ममा सम्पन्न हुने कार्यक्रमहरुको दस्तावेजीकरण हुन बाँकी Audio, Visual र Live हरुलाई मधेशी आयोग ऐन, २०७४ को दफा ९ मा भएको व्यवस्था बमोजिम विशेषज्ञको सेवा लिई आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को प्रथम चौमासिकभित्र Outsourcing गरी दस्तावेजीकरण गर्नका लागि मधेशी आयोगको आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को वार्षिक योजना र कार्यक्रममा उपरोक्त कार्यक्रम समावेश गर्ने निर्णय गरियो |

५. मधेशी आयोगले सुसम्पन्न गर्नुपर्ने ऐनमा निर्देशित विभिन्न प्रकारका कार्य गर्नका लागि आयोगमा कार्यरत सिमित जनशक्तिबाट सबै प्रकारका काम हुन नसक्ने देखिएकोले मधेशी आयोग ऐन, २०७४ को दफा ९ मा भएको व्यवस्था बमोजिम विशेषज्ञको सेवा लिनका लागि मधेशी आयोगको आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को वार्षिक योजना र कार्यक्रममा

उपरोक्त विषय समावेश गर्ने र विशेषज्ञको सेवा लिनका लागि सूचना प्रकाशन गर्ने निर्णय गरियो |

६. मधेशी आयोगले आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा सुसम्पन्न गरेका कार्यहरुको जानकारी दिनका लागि २०७६ श्रावण महिनाभित्र पत्रकारहरुसंग भेटघाट कार्यक्रम गर्ने निर्णय गरियो |

७. मधेशी आयोगले आफ्नो काम कारवाहीको सम्बन्धमा जननिर्वाचित प्रतिनिधिहरुसंग समेत समन्वय गर्न तथा राय परामर्श लिन आवश्यक देखिएकोले संसद सचिवालय र निर्वाचन आयोगबाट सबै जननिर्वाचित प्रतिनिधिहरुको आवश्यक विवरण माग गर्न पत्राचार गर्ने निर्णय गरियो |

८. आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को संघीय बजेटमा तराई मधेशका जिल्लाहरुमा विनियोजन गरिएको बजेटको विवरण उपलब्ध गराइदिन अर्थ मन्त्रालयसंग पत्राचार गर्ने निर्णय गरियो |

९. यहि असार र श्रावण महिनामा बाढी, सर्पदंश लगायतका प्राकृतिक प्रकोपबाट तराइ मधेशमा हुन गएको जनधनको क्षति र भौतिक क्षतिको विवरण उपलब्ध गराइदिन गृह मन्त्रालयसँग पत्राचार गर्ने निर्णय गरियो |

२०७६ साल साउन १९

१. मधेशी आयोगको आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को वार्षिक योजना र कार्यक्रम स्वीकृत गर्ने निर्णय गरियो |

२०७६ साल भाद्र १९

१. मधेशी आयोगले तयार गर्न गइरहेको प्रदेश Profile निर्माण गर्न गर्नुपर्ने कामहरुको सन्दर्भमा कर्मचारीहरुलाई अभिमुखीकरण गर्न आयोजित कार्यक्रममा प्रदेश Profile का सम्बन्धमा आमन्त्रित विज्ञहरुबाट परामर्श प्राप्त भई विस्तृत रुपमा छलफल गरियो |

२०७६ साल भाद्र २६

१. मधेशी आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकारसँग सम्बन्धित सूचना, जानकारी, ज्ञान र सीप सरोकारवाला निकायहरु समक्ष सरल, सहज र सुलभ रुपमा पहुँच पुर्याउने उदेश्यले E-Library को स्थापना गर्ने र यसका लागि आवश्यक बजेट नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयमा माग गर्ने निर्णय गरियो ।

२. मिथिलाकला/संस्कृति/साहित्यसँग सम्बन्धित कलाकार र विज्ञहरुसँग छलफल आयोजना गरी (जितिया पर्व लगायत) विषयमा राय सुझाव तयार गरी आयोगमा पेश गर्ने निर्णय गरियो ।

२०७६ साल असोज ०१

१. सम्माननीय प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीज्यूको अध्यक्षतामा गठित संविधान दिवस तथा राष्ट्रिय दिवसको मूल समारोह समितिबाट स्वीकृत कार्यक्रम को परिपत्र अनुसार संविधान दिवस (असोज ३, २०७६), भव्यताका साथ मनाउने निर्णय गरियो ।

२०७६ साल असोज ०८

१. मधेशी आयोगमा वित्तिय अनुशासन, पारदर्शिता र विधिको शासनको माध्यमबाट आन्तरिक सुशासन कायम गर्न र उपलब्ध स्रोत साधनको कुशल एंव मितव्ययी ढंगले उच्चतम प्रयोग गर्दै पारदर्शी, उत्तरदायी एंव प्रभावकारी बनाउदै आन्तरिक कार्य प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्न मधेशी आयोगको आन्तरिक (कार्य संचालन तथा व्यवस्थापन) निर्देशिका, २०७६ स्वीकृत गरी तत्काल कार्यान्वयन गर्ने निर्णय गरियो ।
२. मधेशी आयोगले आ.व. २०७५/७६ मा सम्पादन गरेका काम कारबाहीको वार्षिक प्रतिवेदनलाई अन्तिम रुप दिई १५०० थान छपाई गर्ने निर्णय गरियो ।

२०७६ साल कार्तिक २४

१. मधेशी आयोगको कामको प्रकृति अनुसार आयोगमा प्रयाप्त दरबन्दी नभएको हुदा मधेशी आयोग ऐन २०७४ को दफा ९ र मधेशी आयोगको आन्तरिक (कार्य सञ्चालन तथा व्यवस्थापन) निर्देशिका, २०७६ बमोजिम रही तपसिलमा उल्लेखित (१. तथ्याङ्कविद २. कानुनी सल्लाहकार ३. आर्थिक सल्लाहकार ४. सामाजिक सांस्कृतिक विद) पदहरुको विशेषज्ञ सेवा लिने निर्णय गरियो ।

२०७६ साल मंसिर ०२

१. मधेशी आयोगको आ.व. २०७५/७६ को प्रथम वार्षिक प्रतिवेदन आयोगका माननीय अध्यक्षज्यू बाट मिति २०७६/०८/०२ गते दिनको १:०० बजे सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यूले

ग्रहण गर्नुभई सकारात्मक प्रतिक्रिया दिनु भएकोमा सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यू लाई यस आयोगको तर्फबाट हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्ने निर्णय गरियो ।

२. यस आयोगको आधिकारिक लोगो निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने निर्णय गरियो ।

३. विविध कारणले पहिलो चौमासिकमा सम्पन्न हुन नसकेका कार्यक्रमहरु दोश्रो चौमासिकमा सुसम्पन गर्ने निर्णय गरियो ।

४. मधेशी आयोगको (आन्तरिक कार्यसञ्चालन तथा व्यवस्थापन) निर्देशिका २०७६ को खण्ड १४.३ मा "आयोगको अध्यक्षको सुरक्षाकर्मीलाई हवाई यातायातको सुविधा उपलब्ध गराउने" भन्नेशब्द थपिने निर्णय गरियो ।

५. आयोगका अध्यक्ष सहितका सदस्यहरु नियुक्ति भए पश्चात निजहरुको कार्यकालभरी एकपटक मात्र परिवारसहित बसोबास स्थानबाट आउदा र जादाको पारिवारिक भ्रमण खर्च उपलब्ध गराउने निर्णय गरियो ।

२०७६ साल मंसिर २२

१. आयोगको वार्षिक कार्यक्रम अनुसार लोक सेवा आयोगको अधिकृतस्तर र ना.सु स्तरको परीक्षामा सहभागी हुनको लागि यस आयोगबाट यस आ.व. मा संचालन गर्न लागिएको निशुल्क तयारी कक्षामा सहभागी हुन आवेदन पेश गर्ने मधेशी समुदायका आवेदकहरुलाई छनौट गर्दा मापदण्ड निर्धारण गरि छनौट गर्ने निर्णय गरियो ।

२. संवैधानिक आयोगहरुले आ-आफ्नो लोगो बनाउने प्रावधान अनुसार मधेशी आयोगको बैठक नं. १७ ले निर्णय गरे अनुरुप आयोगको आधिकारिक लोगो निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्नका लागि आयोगका शाखा अधिकृत श्री रमेश कुमार दासको संयोजकत्वमा ५ सदस्यीय लोगो निर्माण समिति गठन गर्ने निर्णय गरियो ।

३. मिति २०७६/०९/०५ देखि २०७६/०९/११ सम्म तराईको मोरङ, उदयपुर र सुनसरी जिल्लामा गरिएको स्थलगत अनुगमनमा त्यहाँका स्थानीय मधेशी समुदायहरुले प्रस्तुत गरेका समस्याहरुको समाधानका लागि विभिन्न उपायहरु अपनाउन नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने निर्णय गरियो ।

४. मधेशी आयोगको आन्तरिक (कार्य सञ्चालन तथा व्यवस्थापन) निर्देशिका, २०७६ को दफा १९.१० मा आवश्यकताको आधारमा मात्र अधिकार प्राप्त अधिकारीले वा निजको स्वीकृतिमा एक पटकमा बढीमा मासिक पाँच लिटर इन्धन उपलब्ध गराउने भन्ने व्यवस्था रहेकोमा यस

आ.व.मा ईन्धन शिर्षकमा पुग्ने बजेट रहेकोले प्रति दुई पाङ्ग्रे सवारी साधनलाई प्रति महिना १० (दश) लिटर ईन्धन उपलब्ध गराउने र आवश्यकताका आधारमा मर्मत खर्च समेत उपलब्ध गराउने निर्णय गरियो ।

२०७६ साल माघ ०८

१. मधेशी आयोगको काम कारवाहीलाई अझ बढी स्वतन्त्र बनाउनका लागि लोगो निर्माण गर्न आयोगको बैठक नं. १९ ले गठन गरेको लोगो निर्माण समितिले मिति २०७६।१०।१६ गते आयोगसमक्ष पेश गरेको लोगो स्वीकृत गर्ने निर्णय गरियो ।

२. मधेशी आयोगको हरेक प्रदेश-प्रदेशका युवा तथा नागरिक समाजसँग छलफल तथा अन्तरक्रिया गर्ने कार्यक्रम रहेकोमा प्रदेश नं. ५ मा सो कार्यक्रम माघ २५ र २६ गते रुपन्देही र नवलपरासीमा गर्ने निर्णय गरियो ।

३. यस आयोगमा लामो समयदेखि सचिव तथा उपसचिव पद रिक्त रहेकोले पदपूर्ति गरिदिनका लागि संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयमा अनुरोध गर्ने निर्णय गरियो ।

२०७६ साल फागुन ०६

१. यस आयोगले मधेशी समुदायमा प्रचलनमा रहेका विभिन्न भाषा, कला, लिपी तथा साहित्यको संरक्षण, सम्बर्द्धन तथा प्रवर्द्धनका कार्यक्रमहरु विभिन्न संघसंस्थाहरुसँग लागत साझेदारीमा गर्ने निर्णय गरियो साथै ती कार्यक्रमका विज्ञहरुलाई कार्यक्रममा आमन्त्रण गरेवापत आतेजाते खर्च वापत प्रति सहभागी अधिकतम रु ५००।–(पाँच सय) सम्म प्रदान गर्ने निर्णय गरियो ।

२०७६ साल फागुन ११

१. यस आयोगले प्रदेश तथा जिल्लाहरुमा गर्ने विभिन्न गोष्ठी तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रमहरु गर्दा सहभागीलाई दैनिक भ्रमण खर्च नदिइएको अवस्थामा सम्बन्धित कार्यक्रमबाटै खाना खर्च व्यहोर्नसक्ने तथा सो खर्च रकमको अधिकतम सीमा प्रति सहभागी प्रति पटक रु १०००।– (एक हजार) हुने र सहभागी आतेजाते खर्च वापत प्रति सहभागी अधिकतम रु ५००।–(पाँच सय) सम्म प्रदान गर्ने निर्णय गरियो ।

२०७६ साल फागुन २७

१. यस आयोगका माननीय अध्यक्षज्यूको पदबहाली गरेको दिन चैत्र ७ गतेलाई पदबहाली वार्षिकीको रुपमा हरेक वर्ष मनाउने निर्णय गरियो । चालु आ.व. २०७६।७७ मा प्रथम

वार्षिकी मनाउन प्रशासन तथा योजना शाखा प्रमुखको संयोजकत्वमा तीन सदस्यीय समिति गठन गर्ने तथा सोही दिन आयोग स्थापना देखि हालसम्म निरन्तर रुपमा कामकाज गर्दै आइरहनु भएका कर्मचारीलाई सम्मान गर्ने निर्णय गरियो ।

२. यस आयोगको वार्षिक प्रतिवेदन, चौमासिक बुलेटिन प्रकाशन लगायतका अन्य प्रतिवेदन प्रकाशनको लागि अधिकार प्रवर्द्धन तथा सशक्तीकरण शाखा प्रमुखको संयोजकत्वमा तीन सदस्यीय प्रकाशन समिति गठन गर्ने निर्णय गरियो र उक्त प्रकाशन समितिले आवश्यकताअनुसार विज्ञको सहायता लिन सक्नेछ ।

३. यस आयोगको १० औं बैठकको निर्णय नं १०.४ र १३औ. बैठकको निर्णय नं. १३.१ अनुसार आयोगको e-library तथा audiovisual Display लगायतका कार्य सञ्चालनका लागि सम्बन्धित विषयको प्राविधिक (IT Expert) सँग प्रचलित कानुन बमोजिम प्राविधिक सेवा लिई कार्य गर्ने निर्णय गरियो ।

२०७६ साल चैत्र ०२

१. यस आयोगको वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार मधेशी समुदायको थर सूचीकरण गर्ने कार्यक्रमको मोडालिटी स्वीकृत गरियो ।

२०७६ साल चैत्र ५

१. यस आयोगले आर्थिक वर्ष २०७७।७८ को लागि वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम र मध्यमकालिन खर्च संरचना स्वीकृत गर्ने सन्दर्भमा राष्ट्रिय योजना आयोग तथा अर्थ मन्त्रालयमा तपसिल बमोजिमको बजेट तथा कार्यक्रम स्वीकृतिको लागि पेश गर्ने निर्णय गरियो ।

सि.नं.	ब.उ.शि.नं.	आ.व.	बजेट रकम (रु.लाखमा)
१.	२३०००१	२०७७।२०७८	५६.७६
२.	२३००११-३	२०७७।२०७८	३७२.२४
३.	२३००११-४	२०७७।२०७८	८५
४.	२३०००१	२०७८।२०७९	५८.८१
५.	२३००११-३	२०७८।२०७९	३८६.४६

६.	२३००११-४	२०७८।२०७९	८७.७३
७.	२३०००१	२०७९।२०८०	६०.९४
८.	२३००११-३	२०७९।२०८०	४०२.२३
९.	२३००११-४	२०७९।२०८०	९०.८३

२. यस आयोगको आ.व. २०७५।७६ को वार्षिक प्रतिवेदनमा आगामी आ.व.मा २० वटा कार्यदल बनाउने व्यहोरा उल्लेख भएको र यस आयोगलाई आगामी आ.व. का लागि तोकिएको बजेट सीमा रकम रु. ५ करोड १४ लाख रकमले उक्त कार्यदलहरुका लागि बजेट अभाव हुने भएकाले प्रत्येक कार्यदललाई रु. १ करोड हुने गरी रु. २० करोड थप बजेट माग गर्न राष्ट्रिय योजना आयोगमा लेखि पठाउने निर्णय गरियो ।

२०७६ साल चैत्र १०

१. कोरोना भाइरसको महामारीबाट बच्न प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालयले गठन गरेको राहत कोषमा यस आयोगबाट सहयोग स्वरुप निम्न बमोजिमको राहत उपलब्ध गराउन उपयुक्त देखि सो रकम चैत महिनाको मासिक तलबबाट कट्टा गरी उक्त राहतकोषमा जम्मा गर्ने निर्णय गरियो ।

१. आयोगका अध्यक्ष डा. विजयकुमार दत्तज्यूबाट १५ दिनको तलब उपलब्ध गराउने ।

२. आयोगका कर्मचारीहरुको तर्फबाट नेपाल सरकारले गरेको निर्णय बमोजिमको रकम उपलब्ध गराउने ।

२. विश्वब्यापी महामारीको रुपमा फैलिरहेको नोबेल कोरोना भाइरसको प्रकोपको रोकथाम तथा नियन्त्रणको लागि नेपाल सरकारले चालेको लकडाउनको कारण अति आवश्यक सेवा प्रदाय गर्ने निकायमा कार्यरत बाहेकका अधिकांश राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरु घरमै रहनु भएको सन्दर्भमा Lockdown को समयमा घरमै रहि सरकारको अभियानलाइ सहयोग पुर्याउनुको अलावा विभिन्न जिल्लामा हाल भइरहेका गतिविधिको प्रतिवेदन सहित कम्तिमा ना.सु. वा सो सरह वा सो भन्दा माथिका कर्मचारीहरुले Lockdown खुलेको दिन कार्यालयमा आउदा प्रतिवेदन लिइ आउने ।

२०७६ साल चैत्र ३०

हाल विश्वमा फैलिएको महामारी कोरोना भाईरसको नियन्त्रणको लागि नेपाल सरकारले देशभरिनै लकडाउन गरि रहेको अवस्थामा देशका नेपाली दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुको अवस्था जटिल बन्दै गई रहेको पाईन्छ । यसैले वस्तुस्थिति बुझ्नको लागि आयोगले प्रदेश स्तरमा अनुगमन गरि तराईको अवस्था के छ, संचार माध्यम वा अन्य माध्यमबाट सूचना लिई नियमित अनुगमन समेत गर्नुपर्ने भएको हुँदा कोरोना भाईरस रोकथाका लागि सरकारले चालेको लकडाउनको वास्तविक अवस्थाको अनुगमन र अवस्था पहिल्याई रिपोर्ट आयोगमा पेश गर्न निम्न अनुसारको उच्च स्तरीय अनुगमन समिति गठन गरिएको र प्रदेशको लागि उप समिति गठन गरी कार्य विवरण समेत तोकिएको छ ।

उच्चस्तरीय अनुगमन समिति

१. माननीय अध्यक्ष डा. श्री विजयकुमार दत्त
२. सचिव श्री दीपेन्द्र काफ्ले
३. उप सचिव श्री भुवन बहादुर कार्की
४. उप सचिव श्री सविता डंगोल
५. शाखा अधिकृत श्री रमेश कुमार दास
६. सदस्य सचिव शाखा अधिकृत श्री सुरेश प्रसाद जैसी
७. केन्द्रका पत्रकार महासंघका अध्यक्ष वा प्रतिनिधि र वार एसोसिएसनका अध्यक्ष वा प्रतिनिधि र आवश्यकता अनुसार विज्ञ

आमन्त्रीत सदस्यहरु

१. प्रतिनिधी नेपाल प्रहरी
२. प्रतिनिधी सशस्त्र प्रहरी बल
३. प्रतिनिधी नेपाली सेना
४. प्रतिनिधी राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग

उच्चस्तरीय अनुगमन समितिको कार्य विवरण यस प्रकार हुनेछ ।

१. समग्र देशको स्थलगत अवस्थाको अनुगमन, मूल्याङ्कन,समिक्षा तथा सरोकारवालासंग समन्वय गरी प्रतिवेदन मार्फत आवश्यक कार्याथ नेपाल सरकारमा प्रतिवेदन गर्ने ।

प्रदेशस्तरिय अनुगमन समिति

१. प्रदेश १ - ना.सु. श्री ललित कुमार साह

२. प्रदेश २ - ना.सु. श्री मदन नारायण मल्लीक

३. बागमती प्रदेश - ना.सु. श्री निल कुमार फुंयाल

४. गण्डकी प्रदेश - ना.सु. श्री राम प्रसाद घिमिरे

५. प्रदेश ५ - ना.सु. श्री सुन्दर निरौला

६. कर्णाली प्रदेश - ना.सु. श्री कलम बहादुर खत्री

७ सुदुरपश्चिम प्रदेश - ना.सु. श्री राष्ट्र कुमार के.सी.

८. प्रदेशका पत्रकार महासंघका अध्यक्ष वा प्रतिनिधि र वार एशोसिएसनका अध्यक्ष वा प्रतिनिधि र आवश्यकता अनुसार विज्ञ

प्रदेश स्तरीय अनुगमन समितिको कार्य विवरण यस प्रकार हुनेछ ।

१. उच्चस्तरीय अनुगमन समितिको निर्देशन पालना गर्ने ।

२. आफुलाई तोकिएको प्रदेश भित्रको समग्र वस्तुस्थिति बुझि कम्तीमा ७ दिनको १ पटक आफ्नो प्रतिवेदन वा प्रगती अध्यक्षज्यु वा सचिवलाई बुझाउने ।

३. समितिले नियमित रुपले अध्यक्षज्यु वा सचिवको सम्पर्कमा रहने ।

२०७७ साल बैशाख ०२

१. मिति २०७६।१२।३० मा उच्चस्तरीय समन्वय समिति र प्रदेश स्तरीय उपसमिति गठन भएको र गठन भएका समितिहरु सक्रिय भैरहेको अवस्थामा उप समितिबाट के कस्ता काम भैरहेको छ , उच्चस्तरीय समितिसंग समन्वय गरेको छ छैन सम्पुण अनुगमन गरी समन्वयकारी भूमिका निभाउने कार्यका लागी शा.अ. रमेशकुमार दासको संयोजकत्वमा समन्वय समिति गठन गर्ने र उक्त समितिलाई प्रदेश स्तरीय उप समितिसंग समन्वय गरी उच्चस्तरीय समितिमा नियमित सुझाव र प्रतिवेदन पेश गर्न निर्देशित गर्ने गरी यो निर्णय गरिएको छ ।

२०७७ साल बैशाख ०५

१. आयोगमा लिखित, सामाजिक सञ्जाल, फोन, मिडिया, प्रविधि र आयोगको हेल्पलाईन नम्बर ११५२ बाट प्राप्त हुने उजुरीहरु लिपिबद्ध गरी आयोगको बैठकमा पेश गर्ने प्रयोजनको लागि यस आयोगका सचिवको संयोजकत्वमा पाँच सदस्यीय उजुरी व्यवस्थापन समिति गठन गर्ने निर्णय गरियो । उक्त समितिले आफै कार्यविधि बनाई उजुरीको कामकारवाही छिटो टुङ्गो लगाउने व्यवस्था गर्न अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने निर्णय समेत गरियो ।

२. कोभिड १९ तथा अन्य विषय सम्बन्धी अनुगमन गर्न गठन भएको उच्चस्तरीय अनुगमन समितिको वैठकमा उपस्थित महानुभावहरुलाई आयोगले नियमानुसार भत्ता दिने र सो रकम चालु आ.व.मा विनियोजित पदाधिकारीको वैठक भत्ताको वचत रकमबाट व्यहोर्ने निर्णय गरियो ।

२०७७ साल आषाढ ०५

१. संघीय संसदको दुबै सदनको बैठकबाट संविधान संशोधन विधेयक सर्व सम्मतीबाट पारित भई सम्माननीय राष्ट्रपतिबाट मिति २०७७/०३/०४ मा प्रमाणीकरण समेत भइसकेको हुँदा यस आयोगले सो अनुरुप निशान छाप र आयोगको लोगो समेत परिवर्तन गर्नुपर्ने भएको हुँदा नेपालको संविधानमा व्यवस्था भएबमोजिम आयोगको लेटर प्याड लगायतका सबै दस्तावेजमा अंकित हुने निशान छाप र आयोगको लोगो अद्यावधिक गर्ने निर्णय गरियो ।

२. आयोगको ऐनको दफा ९ अनुसार विशेषज्ञको सेवा लिन सकिने व्यवस्था भए अनुसार बैठकमा विज्ञ नियुक्ति गर्न सकिने प्रावधान भए बमोजिम आयोगको अर्थ सम्बन्धी छलफल हुने बैठकमा अर्थविद् श्री बद्रि प्रसाद भट्टराईलाई आमन्त्रण गर्ने निर्णय गरियो ।

३. आयोगको लोगो र निशान छापमा नेपालको संविधान बमोजिमको नेपालको नक्सा राखिएको लोगो पेश गर्न आयोगको लोगो निर्माणका लागि तोकिनु भएका ई. विद्यानन्द यादवलाई अद्यावधिक गरी ३ दिन भित्र पेश गर्न अनुरोध गर्ने निर्णय गरियो ।

२०७७ साल आषाढ ०९

१. आ.व. २०७७/७८ मा आयोगलाई छुट्याएको बजेट अत्यन्त न्यून रहेकोले आयोगले आफ्ना क्रियाकलाप गर्न र मधेशी समुदायलाई आयोगले दिनु पर्ने विभिन्न किसिमका कार्यक्रम पनि

गर्न नपुग्ने किसिमबाट बजेट दिइएको प्रति आयोगको गम्भिर ध्यानाकर्षण भएको छ। यसैले आयोगले गर्न खोजेका कार्यक्रम आयोगले पुष्ट्याई सहित थप बजेटको व्यवस्था गर्न मनासिब देखि सरोकारावाला निकायलाई अनुरोध गरि पठाउने निर्णय गरियो ।

२. आयोगबाट मिति २०७६/१०/०८ मा स्विकृत गरिएको आयोगको लोगो अद्यावधिक गर्ने सम्बन्धमा छलफल हुँदा उक्त लोगोको निर्णय गर्न मौखिक आदेश बमोजिम ई. श्री विद्यानन्द यादवले मिति २०७७/०३/०६ पेश गर्नु भएको हाल नेपालको संविधानमा भएको संशोधनले निशान छाप समेत परिवर्तन भएको हुँदा सो बमोजिमको आयोगको लोगो समेत अद्यावधिक गर्नुपर्ने भएको हुँदा ई. श्री विद्यानन्द यादवले पेश गर्नु भएको आयोगको लोगो उपयुक्त भएको हुँदा सो सर्वसम्मतीबाट स्विकृत गर्ने निर्णय गरियो । साथै आयोगको लोगो निर्माण गर्ने ई. श्री विद्यानन्द यादवलाई ख.शि. नं. २२७११ विविधबाट रु. १२०००/- (अक्षेरुपी बाह्र हजार मात्र) पारिश्रमिक समेत दिने निर्णय गरियो ।

२०७७ साल आषाढ १८

१. आ.व. २०७७।७८ मा आयोगलाई विनियोजित बजेट न्युन भएकोले आयोगको कार्यकम संचालन गर्न नसकिने देखिन्छ । आयोगलाई संविधान बमोजिम दिइएको जिम्मेवारी पुरा गर्न न्यूनतम १० करोड आवश्यक पर्नेमा राष्ट्रिय योजना आयोगले दिएको सिलिङ भन्दा पनि निकै कम बजेट स्वीकृत भएकोमा आयोग चिन्तित छ । यसैले आयोगमा यस सम्बन्धी विषयमा ब्यापक छलफल हुंदा संलग्न विवरण अनुसारको बजेट ब्यवस्था हुन हाल विनियोजित बजेटमा थप हुने गरी समायोजन गरी बजेट उपलब्ध गराउन सम्बन्धित सरोकारवाला निकायमा अनुरोध गर्ने निर्णय गरियो ।

२. वर्तमान अवस्थामा पिछडिएको समुदाय (OBC) उत्थान विकास समितिको कार्यालय यस भवनबाट अन्यत्र भांडामा लिई सरेको हुंदा उक्त कार्यालयले यस आयोगलाई काम चलाउनका लागि दिएको फर्निचर, कम्प्यूटर लगायतका सामान फिर्ता लैजाने भएकोले आयोगको कार्यालय संचालनमा कठिनाई हुने हुँदा चालु आ.व.कै बजेटबाट फर्निचर र मेसिनरी औजार लगायतका सामान पूँजीगत शिर्षकबाट खर्च गर्ने गरी सहमति उपलब्ध गराई दिनुहुन अर्थ मन्त्रालयमा अनूरोध गरी पठाउने निर्णय गरियो ।

अनुसुची ८

आयोगको प्रेस विज्ञप्ति

२०७६ साल भाद्र ३१

देशका तराई, मधेश लगायत अधिकांश जिल्लाहरुमा डेंगु महामारीको रुपमा फैलिएको घटना प्रति यस आयोगको ध्यानाकर्षण भएको हुँदा डेंगु संक्रमितको उपचारमा संलग्न सबै सरोकारवाला निकाय, व्यक्ति र संघसंस्थाहरुले प्रभावकारी समन्वय सहकार्य गरी उपचारमा कुनै कसर बाँकी नराख्न र डेंगु एडिस एजिप्टाइ जातको लामखुट्टेको टोकाइबाट सर्ने एक प्रकारको सरुवा रोग भएकोले सरोकारवालाहरुले नियन्त्रण तथा रोकथामको लागि समयमै प्रभावकारी कदम उठाई नागरिकहरुको जिउज्यानको सुरक्षा सुनिश्चितमा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारहरुको पहललाइ थप प्रभावकारी र नेतृत्वदायी बनाई प्रभावकारिता हासिल हुनेछ भन्ने अपेक्षा सहित नागरिक समाज लगायत सरोकारवाला सबैमा आयोगका तर्फबाट अपिल गरेको सम्बन्धमा ।

२०७६ साल असोज ०८

२०७६ सालको शुभ दिपावली र छठ पर्व लगायतको सार्वजनिक विदाको दिनहरुमा समेत मधेशी समुदायहरुको उजुरी/गुनासो संकलन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिने हेतुले मधेशी आयोगको कार्यालयमा दिनको ११ बजे देखि १ बजे सम्म गुनासो/उजुरी संकलन गर्ने व्यवस्था मिलाइएको व्यहोरा जानकारी गराइएको सम्बन्धमा ।

२०७६ साल मंसिर ०२

नेपालको संविधानको धारा २६२ एवम् धारा २९४ को उपधारा १ बमोजिम र मधेशी आयोग ऐन २०७४ को दफा २२ अनुसार यस मधेशी आयोगले आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा सम्पादन गरेका परिभाषित कामकारबाही सम्बन्धी आयोगको वार्षिक प्रतिवेदन आयोगका माननीय अध्यक्ष डा. विजयकुमार दत्तबाट सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यू समक्ष मिति २०७६/०८/०२ गते पेश गर्नु भएको व्यहोराको सम्बन्धमा ।

२०७६ साल मंसिर २०

मिति २०७६/०८/१८ गते Janakpur Today को Youtube Channel को Today Khoj मार्फत आ.ब. २०७५/०७६ को वार्षिक प्रतिवेदनको विषयमा प्रसारित सामाग्री साथै यसै विषयमा

Ratopati Online Portal ले समेत केहि भ्रामक समाचार छापी प्रकाशन गरेको देखिएकोले आयोगद्वारा गम्भीर ध्यानाकर्षण गराइएको सम्बन्धमा ।

२०७६ साल मंसिर २६

जाडो र शितलहरको प्रकोप शुरु हुन लागेकोले त्यसबाट जोगिन सर्वसाधारणलाई शतर्क रहन अपिल गर्दै उक्त अवस्थामा मधेशी समुदाय बढी प्रभावित हुने भएकोले उनीहरुको जीवन रक्षाको लागि तिनै तहका सरकारलाई समन्वयात्मक ढंगले अघी बढ्न अपिल गरेको सम्बन्धमा ।

२०७६ साल चैत्र ०५

कोरोना भाइरससंग सम्बन्धित जानकारी र त्यसको संक्रमणबाट बच्ने उपायका सम्बन्धमा जनतामा जानकारी गराउदै सरकारलाई समेत पूर्वतयारी अवस्थामा बस्नका लागि अपिल गरिएको सम्बन्धमा जारी गरिएको प्रेस विज्ञप्ति ।

२०७६ साल चैत्र १६

कोरोना महामारी र लकडाउनका कारण मजदुरी गरी जिविकोपार्जन गर्ने व्यक्ति, एकल महिला, अशक्त, वृद्ध लगायत मधेशी समुदाय बढी प्रभावित भएकाले उनीहरुलाई सम्बोधन हुने गरी राहतको प्याकेज ल्याउन तथा कोरोना बाहेकका बिरामीको उपचारमा समेत ध्यान दिनुका साथै विदेशबाट आएका नेपालीहरु र शंकास्पद बिरामीहरुलाई सुरक्षित क्वारेन्टाइन र आइसोलेसनको व्यवस्था गर्न सरकारको ध्यानाकर्षण र सरकार बाहेकका अन्य क्षेत्रलाई समन्वय र सहकार्यका लागि अपिल गरिएको प्रेस विज्ञप्ति ।

२०७६ साल चैत्र २८

भारतबाट लुकिछिपी आउने माथी कडा निगरानी गर्न, लकडाउनका कारण महिला तथा बालबालिकामाथी हुने हिंसाका घटनाको न्यूनीकरणतर्फ कदम चाल्न, किसानको उत्पादनको उचित बजारको प्रबन्ध गर्न, कोरोना बाहेकका अन्य रोगका बिरामीलाई चेकजाँच नगर्ने स्वास्थ्यसंस्थालाई आवश्यक निर्देशन दिन र अस्पतालसम्म पुर्याउन यातायातको प्रबन्ध गर्न, रोजगार गुमाएर अलपत्र परेका नागरिकलाई सुरक्षित गन्तव्यसम्म पुर्याउन वा उचित बसोबासको व्यवस्था गर्न, खाद्यान्नको अभाव झेलिरहेका नागरिकका लागि राहतको प्याकेज ल्याउन, चोरी निकासी रोक्न र सुरक्षाकर्मी तथा स्वास्थ्यकर्मीको मनोबल बढाउन नेपाल सरकार लगायत प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई उपयुक्त कदम चाल्नका लागि अपिल गरिएको विज्ञप्ति ।

२०७६ साल चैत्र ३०

कोरोना महामारी र नेपाल सरकारद्वारा गरिएको लकडाउनले सिर्जना गरेको परिस्थितिको अनुगमन गर्न र आवश्यक सुझाव दिनका लागि उच्चस्तरीय अनुगमन समिति र प्रदेशस्तरीय अनुगमन उपसमिति गठन गरिएको सम्बन्धमा सरोकारवालामा जानकारीका लागि जारी गरिएको प्रेस विज्ञप्ति ।

२०७७ साल वैशाख २३

विद्यमान परिस्थितिलाई बुझ्न आयोगका अध्यक्ष सहितको टोली मधेशका विभिन्न जिल्लामा भ्रमणमा गएका वखत देखिएका समस्या समाधानका लागि विभिन्न उपाय जस्तो PCR परीक्षण गर्ने मेसिन सबै पालिकास्तरसम्म पुर्याउनुपर्ने, नियमित खोप लगाउनुपर्ने, स्वास्थ्य क्षेत्रको जनशक्ति र उपकरणमा ध्यान दिनुपर्ने, राहत वितरणलाई मर्यादित र लक्षित वर्गसम्म पुर्याइनुपर्ने, अनलाईन शिक्षाको प्रबन्ध गरिनुपर्ने, स्थानीय प्रशासन र सुरक्षा निकायका प्रमुखहरुको सरुवा व्यवस्थित गर्नुपर्ने स्वास्थ्य र मानव क्षेत्रका ११ "**T**" लाई लागु गरि कोरोना महामारीसँग लड्न सकिने लगायतका सुझाव सरकारलाई दिएको सम्बन्धमा जारी गरिएको प्रेस विज्ञप्ति ।

२०७७ साल वैशाख २६

उच्चस्तरीय अनुगमन समितिको पहिलो बैठक बसेको र सो समितिले पत्रकार जगत र कानुन व्यवसायीसँग निरन्तर सम्पर्कमा रही अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाउनुपर्ने छलफल भएको विषय र कोरोना भाइरसको संक्रमणबाट बच्नका लागि नेपाल सरकार र विश्व स्वास्थ्य संगठनबाट जारी गरिएका सुझावहरुलाई मध्यनजर राखी शतर्क र सजग रहन सबैमा आयोगले अपिल गरेको सम्बन्धमा जारी गरिएको प्रेस विज्ञप्ति ।

२०७७ साल जेठ १

उच्चस्तरीय अनुगमन समितिको भर्चुअल बैठक बसी भएका छलफलबाट जनमानसको डर हटाउने खालका सूचना प्रवाह गरिनुपर्ने, कोरोना परीक्षणको दायरा बढाउनपर्ने, लकडाउनको कडा परिपालना गर्नुपर्ने, राहतलाई रोजगारीसँग आबद्ध गरिनुपर्ने, सीमामा कडाई र क्वारेन्टाइनस्थलहरुको प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्नुपर्ने सुझाव आएकोले सबैको जनकारी र सरोकारवालाको ध्यानाकर्षणका लागि प्रेस विज्ञप्ति जारी गरियो ।

२०७७ साल जेठ ८

कृषि टेलिभिजनबाट मिति २०७७ /०२/०६ गते 'कोरोना बिर्साउने गफगाफ' कार्यक्रममा मधेशी समुदायप्रति गरिएको अपमानजनक प्रस्तुतीप्रति आयोगको गम्भिर ध्यानाकर्षण भएको र प्रस्तोताले गल्ती महसुस गरी माफी मागेको र प्रस्तोतालाई कारर्वाही भएको जानकारी प्राप्त भएको, कालिमाटीमा घनश्याम झालाई नेपाली सेनाले दुर्व्यवहार गरेको घटनामा समेत आयोगको ध्यानाकर्षण भएको तथा भविष्यमा यस्ता घटना नदोहोरिने तर्फ सम्बन्धित सबैलाई सचेत गराइएको सम्बन्धी जारी गरिएको प्रेस विज्ञप्ति ।

२०७७ साल जेठ ९

उच्च स्तरीय अनुगमन समितिको दोस्रो बैठक बसि छलफल भएका विषयहरुबाट क्वारेन्टाइनलाई चिकित्सकिय मापदण्ड अनुसार संचालन गर्नुपर्ने सीमामा अलपत्र नागरिकलाई सुरक्षित रुपले घर पठाउनु पर्ने समाजिक सदभाव कायम गर्नुपर्ने विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कानून प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वय गर्नुपर्ने र अपराध न्यूनिकरण गर्नुपर्ने, जनतलाई मनौवैज्ञानिक परामर्शको व्यवस्था गर्नुपर्ने जस्ता सुझाव तथा सिफारिस दिएको सम्बन्धमा जारी गरिएको प्रेस विज्ञप्ति ।

२०७७ साल जेठ १३

सुस्मिता सापकोटा (देवी खड्काले) Tik Tok मार्फत मधेशी समुदायलाई अपमान र नीच शब्द प्रयोग गरी सामाजिक सञ्जाल दुरुपयोग गरेको सम्बन्धमा माननीय अध्यक्षबाट प्रहरी महानिरीक्षकलाई कारबाहीको लागि भिडियो सहित जानकारी गराउनु भएको र निजलाई कारबाही गर्न गृह मन्त्रालयलाई समेत पत्राचार गरिनुका साथै संचार माध्यम प्रयोग गरी विभिन्न टेलि सिरियल र अन्य हास्यव्यंग कार्यक्रमहरुमा मधेशी समुदाय प्रति अफवाह फैलाउने कार्य प्रति आयोगले आपत्ति जनाई पत्राचार गरिएको सम्बन्धमा ।

२०७७ साल जेठ २०

कोरोना महामारी र लकडाउनका कारण श्रृजत अवस्था बुझ्न आयोगका मा. अध्यक्ष मोरङ्ग र सुनसरी जिल्ला स्थलगत जानुभएकोमा देखिएका समस्याहरुलाई सम्बोधन गर्न नेपाल भारत सीमामा रहेका नागरिकहरुलाई सुरक्षित तरिकाले घरसम्म पुर्याउनु पर्ने नीजि अस्पतालहरुलाई समेत कोरोना रोकथाम र निदानमा परिचालन गर्नुपर्ने लकडाउनको अवस्थालाई परिमार्जित गर्नुपर्ने

र कृषकहरुको दैनिक क्रियालकलापलाई सहज वातावरणमा संचालन गर्न दिनुपर्ने लगायतका सुझावहरु सम्बन्धित निकायको ध्यानआकर्षणका लागि जारी गरिएका प्रेश विज्ञप्ति ।

२०७७ साल जेठ २३

उच्चस्तंरीय अनुगमन समितिको बैठक बसी पिसीआर परिक्षणमा नीजि अस्पताललाई संलग्न गराउनु पर्ने लकडाउनमा शैक्षिक क्रियाकलापमा पनि ध्यान दिनुपर्ने स्वास्थ्य सुरक्षाका उपायहरु अपनाउनु पर्ने घरेलु हिंसा र आत्महत्या जस्ता क्रियाकलापमा पनि सरकारको ध्यान जानु पर्ने लगायतका सुझावहरु नेपाल सरकार र सम्बद्ध निकायहरुको ध्यानाकर्षणका लागि जारी गरिएको प्रेस विज्ञप्ति ।

२०७७ साल जेठ २७

एन्फा अध्यक्ष कर्मा छिरिङ शेर्पाले अनलाईन न्यूज पोर्टललाई दिनुभएको अन्तर्वार्ता व्यक्त विचारले मधेशी समुदायको भावनामा ठेस लागेको विषयमा निजले आयोगसमक्ष आफुले खेल भावना बाहेक कुनै मनसाय राखेर वा कुनै क्षेत्र, प्रदेश र भूगोललाई होच्याउने र नकारात्मक सन्देश प्रवाह गर्न खोजेको होइन भनि स्पष्टिकरण पेश गरेको, अन्तरवार्ताका क्रममा व्यक्त शब्दावलीबाट त्यस क्षेत्रका नेपालीहरुमा कुनै चोट वा ठेस पुग्न गएमा क्षमायाचना गर्ने प्रतिवद्धता गरेकोले भविष्यमा यस्ता अभिव्यक्ति नदोहोरिउन भनि सचेत गराइएको र आयोगमा काम गर्ने कर्मचारी उपर साम्प्रदायिक रुपमा कपोकल्पित आक्षेप लगाउनु दुखद कुरा भएकोले त्यस्ता टिप्पणी प्रति खेद जनाउदै आयोगले प्राप्त गरेको संवैधानिक दायित्व प्रति पूर्ण निष्ठाका साथ काम गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्ने सम्बन्धमा साथै रुपन्देही जिल्लाको तिलोत्तमा १० मा पशुफार्ममा भएको ५ जनाको निर्मम हत्या घटनामा आयोगको गम्भिर ध्यानाकर्षण भएको र मृतकको परिवारलाई राहत र क्षतिपूर्ति दिई दोषिलाई कडा कारवाही गर्न र भविष्यमा यस्ता घटना दोहोरिन नदिन सरकारलाई अपिल गरेको सम्बन्धमा ।

२०७७ साल अषाढ १

उच्च स्तरीय अनुगमन समितिको बैठक बसी बालबालिका शिक्षाको उज्यालो घामबाट बंचित रहेको अवस्थामा सुलभ शिक्षा प्रदान गरिनु पर्ने, स्वास्थ्य सामग्री लगायतका उपकरणहरु देशको सबै जिल्लामा तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मी सहित पठाउनु पर्ने, राहत वितरणको कार्यलाई लक्षित

वर्गमा पुग्ने गरी वितरणका कार्यक्रम पारदर्शि तवरले ल्याउने र कोरोनाबाट मृत्यु भएका व्यक्तिहरुको सहज दाहसस्कारको ब्यवस्था गर्नुपर्ने लगायतका सुझावहरु नेपाल सरकार समक्ष पेश गरिएको बारे प्रेस विज्ञप्ति ।

२०७७ साल अषाढ ३१

कोरोना महामारी र प्राकृतिक प्रकोपमा परि ज्यान गुमाउने व्यक्तिहरु प्रति श्रद्धान्जली सहित मृतकका घर परिवार प्रति संवेदना प्रकट गर्दै संकटको बेलामा मानव सेवाको लागि सबैलाई एकजुट हुन हार्दिक अपिल व्यक्त गरेको र यस्तो विपदको बेलामा तत्काल उद्दार तथा उपचार, उचित क्षतिपूर्ति, पारदर्शी राहत वितरण र प्रभावकारी सचेतनाका लागि सरकार र सम्बद्ध सबैको ध्यानाकर्षण गराइएको सम्बन्धमा ।

अनुसूची -९
विज्ञको सूची दर्ता सम्बन्धी प्रकाशन गरिएको सूचना

मधेशी आयोग

ज्वागल, ललितपुर, नेपाल

(प्रथम पटक प्रकाशित : २०७६/०४/१७)

मधेशी आयोगले आ.व. २०७६/०७७ मा संचालन गर्ने विविध गतिविधिका लागि आवश्यक पर्ने विज्ञहरुको सूची तयार गरिरहेकोले न्युनतम स्नातकोत्तर उत्तीर्ण ईच्छुक व्यक्तिले आवश्यक कागजात सहित सूचना प्रकाशित भएको मितिले २१ दिन भित्र आयोगले तोकेको ढाँचामा निवेदन पेश गर्न हुन यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरणको लागि यस आयोगमा सम्पर्क गर्नुहुन वा आयोगको वेबसाइट www.madheshicommission.gov.np मार्फत प्राप्त गर्नुहुन अनुरोध छ ।

विज्ञहरुको नामावली

क्र.स.	फारम पेश गर्नेको नाम/थर	ठेगाना
१	रामचन्द्र यादव	मिथिला- ५, धनुषा
२	श्रीराम मिश्र	सिरहा- ३
३	विष्णु देव दास केवरत	सुनवर्षी (४, मोरङ
४	डा. श्री भगवान ठाकुर	गौर (९, रौतहट
५	भगवान कुमार मिश्र	पर्सा-५, सर्लाही
६	योविन कुमार यादव	विदेह-२, धनुषा
७	डा. घनश्याम प्रसाद साह	ब्रह्मपुरी (३, सर्लाही
८	सुनिल कुमार महतो	मिथिला- १, धनुषा
९	अनिल कुमार मिश्र	पिपरा-१, महोत्तरी
१०	श्याम सुन्दर राम	भगवानपुर-२, सिराहा
११	राजिव कुमार कर्ण	महोत्तरी
१२	पुष्प रेखा कर्ण	एगडारा महोत्तरी
१३	प्रमोदानन्द झा	वलान विहुल-४, सप्तरी
१४	रिता कुमारी साह	सप्तरी
१५	हरि बाबु तिवारी	विराटनगर-७, मोरङ
१६	प्रदिप कुमार दत्त	जनकपुरधाम (४, धनुषा
१७	सुवर्ण कुमार कर्माचार्य	महालक्ष्मी (१, ललितपुर
१८	रविन्द्र प्रसाद दास	शहिदनगर-७, धनुषा
१९	विक्रम मणि त्रिपाठी	यशोधरा-२, कपिलवस्तु
२०	संतोष कुमार सिंह	औराही-६, महोत्तरी
२१	सुशीला पौडेल	लालबन्दी-८ सर्लाही
२२	इन्द्र देव यादव	वरियापट्टी-५ सिराहा
२३	कंचन झा	राजविराज-४, सप्तरी
२४	मुक्तिनाथ झा	जलेश्वर-२,महोत्तरी
२६	विष्णु लुइटेल	काठमाण्डौ
२५	मोहन प्रसाद पोखरेल	सूर्यविनायक-४, भक्तपुर

क.स.	फारम पेश गर्नेको नाम/थर	ठेगाना
२७	देवानन्द झा	वलान विहुल-३, सप्तरी
२८	शिवनाथ महतो	वटेश्वर-३, धनुषा
२९	प्रिती कुमारी मण्डल	कल्याणपुर-८ सिरहा
३०	चतुर्भुज लालदास केवरत	सुनवर्षि-६, मोरङ
३१	रमेश कुमार दास	वरियारपट्टी-२, सिरहा
३२	पिंकी कुमारी	जलेश्वर-१०, महोत्तरी
३३	चितरंजन दास	वरियारपट्टी-२, सिरहा
३४	प्रमोद दास	वरियारपट्टी-२, सिरहा
३५	शिवनन्दन जयसवाल	मर्चवारी-०८, रुपन्देही
३६	अरुण कुमार मिश्र	जनकपुर-२०, धनुषा
३७	देव कुमार महतो	वटेश्वर-१, धनुषा
३८	राम वावु यादव	धनुषाधाम-३, धनुषा
३९	हेमन्त कुमार झा	विदेह-३, धनुषा
४०	रजिंत कुमार झा	नगराइन-०६, धनुषा
४१	रामविलास मेहता	इनरुवा-४, सुनसरी
४२	दीपक कुमार गुप्ता	परेखा सुगौली-०५, पर्सा
४३	डा. घनश्याम ठाकुर	दुर्गा भगवती-०२, रौतहट
४४	कृष्णकुमार साह	सिराहा-०६, सिराहा
४५	मनोजकुमार चौधरी	विदेह-०९, धनुषा
४६	नरेन्द्रनारायण साहु	बोदे बर्साइन (०९, सप्तरी
४७	दिपक चौधरी	राजविराज, सप्तरी

अनुसूचि १०

मधेशी आयोग

कोभिड-१९ को सन्दर्भमा अनुगमन समितिको

कार्यविधि

कोभिड-१९ बाट उत्पन्न वर्तमान जटिल अवस्थावाट सिर्जना भएका कठिनाई तथा यथार्थ अवस्थावारे अनुगमन गरी नेपाल सरकारसहित सरोकार निकाय समक्ष ध्यानाकर्षण गर्न मधेशी आयोग, नेपाल बार एसोशियसन र नेपाल पत्रकार महासंघ बीच उच्च स्तरीय अनुगमन समिति गठन गर्न सहमति भएबमोजिम समिति अन्तर्गतका विभिन्न समितिले गर्ने कार्यलाई व्यवस्थित गर्ने उद्देश्यले यो कार्यविधि बनाई लागू गरिएको छ।

१. कार्यविधिको नाम :

(क) यो कार्यविधिको नाम कोभिड-१९ को सन्दर्भमा मधेशी आयोग अन्तर्गत उच्च स्तरीय अनुगमन समितिको कार्यविधि, २०७७ रहेको छ।

(ख) यो कार्यविधिको समयावधि समितिले कार्य सुरु गरेपश्चात कोभिड-१९ को अनुगमन प्रतिवेदन प्रकाशन नभएसम्म रहनेछ।

२. समितिहरुको गठन :

कोभिड-१९ बाट उत्पन्न वर्तमान जटिल परिस्थितिमा व्यक्तिको हक, हित र अधिकार विशेषतः मधेशी समुदायको अधिकार अवस्थाको अनुगमन गर्न मधेशी आयोग, राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग, नेपाल बार एसोशियसन र नेपाल पत्रकार महासंघका प्रतिनिधिसहित निम्नबमोजिम दुई तहको समिति निर्माण हुनेछ :

(क) उच्चस्तरीय मधेशी अधिकार अवस्था अनुगमन तथा समन्वय समिति

(ख) प्रदेशस्तरीय मानव अधिकार अवस्था अनुगमन समिति

- मधेशी आयोगका अध्यक्षको संयोजकत्वमा ९ सदस्यीय उच्चस्तरीय मधेशी अधिकार अवस्था अनुगमन तथा समन्वय समिति गठन गरिने छ। समितिमा राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग, मधेशी आयोगका सचिव, नेपाल बार एशोसियसन र नेपाल पत्रकार महासंघका अध्यक्ष वा निजले तोकेका प्रतिनिधि सदस्य रहने छन्। संयोजकले मनोनित गरेका १ महिला अनिवार्यसहित २ जना विज्ञ सदस्य रहने छन्। मधेशी आयोगले तोकेका कर्मचारी समितिको

सदस्य सचिव रहने छन् ।

- प्रदेशस्तरीय अनुगमन समितिमा आयोगले प्रदेश समन्वय गर्नेगरी तोकेका आयोग कर्मचारीको संयोजकत्वमा नेपाल बार एशोसियसन र नेपाल पत्रकार ममहासंघका प्रदेश संयोजक/अध्यक्ष वा निजले तोकेको प्रतिनिधि तथा १ महिला सहित २ विज्ञ रहने गरी प्रत्येक प्रदेशमा ५ सदस्यीय मानव अधिकार अवस्था अनुगमन समिति गठन हुनेछ । २ जना विज्ञ समिति आफै ले मनोनित गर्नेछन् ।
- अनुगमन समितिहरुमा आवश्यकता अनुसार क्रियाशील अधिकारकर्मीलाई आमन्त्रण गर्न सकिनेछ ।
- समितिहरुको वैठक कम्तिमा १५ दिनमा प्रत्यक्ष सहभागी भएर, कम्तिमा हप्ताको एक पटक भिडियो कन्फ्रेस गरी बस्ने र आवश्यकता अनुसार थप पनि बस्न सकिनेछ ।

३. अनुगमनका क्षेत्र

समितिहरुले कोभिड-१९ बाट उत्पन्न जटिल परिस्थितिको सेरेफेरोमा तपसिल बमोजिमको अवस्था अनुगमन गर्नेछन् ः

- कोभिड-१९ को सन्दर्भमा नेपाल सरकारबाट भइरहेका कार्यहरु,
- स्वास्थ सामग्रीको उपलब्धता, औषधीहरुको अभाव, स्वास्थ्यकर्मीको मनोबल, निजी अस्पतालको भूमिका, क्वारेण्टाइनको मापदण्ड,
- निम्न वर्गको जिवनयापनको समस्या, राहत वितरण र उपभोक्ताको समग्र अधिकार,
- न्याय प्रशासनमा पहुँच,
- आवत जावतमा परेको समस्या, सीमामा आइपुगेका नेपालीको समस्या,
- सञ्चार माध्यमको भूमिका, सामाजिक सञ्जालको प्रयोग/सदुपयोग/दुरुपयोग,
- मधेशी अधिकार, मधेशी जनतामा सचेतना, मधेशी समुदायको कर्तव्य
- नागरिक समाज र मानव अधिकारकर्मीको भूमिका,
- कोभिड-१९ र लकडाउनका कारण प्रभावित अन्य अधिकारहरु ।

४. अनुगमन र प्रतिवेदन विधि :

- लकडाउनको समयावधिमा भिडियो कन्फ्रेन्स, टेलिफोन वार्ता, स्थलगत अध्ययन तथा अन्य

उपलब्ध माध्यमबाट सूचना संकलन गर्नेछन् ।

- प्राप्त सूचनाको पुष्ट्याइँ गर्नु पर्ने छ ।
- लकडाउनपश्चातको अवस्थामा अतिआवश्यक परेमा उच्चस्तरीय समिति आफै वा मातहत समितिले अनुमति लिई फिल्ड अनुगमन गर्न पनि सकिनेछ ।
- स्थानीय तहमा देखा परेका समस्यालाई समन्वय गरी समाधान गर्न समितिहरुले भूमिका खेल्नेछन् ।
- कुनै विषयमा राज्यका निकायलाई लिखित ध्यानाकर्षण गराउनुपर्ने भएमा आयोगको तर्फवाट लिखित पत्राचार गरिनेछ ।
- आवश्यकता अनुसार प्रेस विज्ञप्ति जारी गरिने छ ।
- कोभिड-१९ को सन्दर्भमा गरेका समग्र कार्यहरुको प्रदेश समितिहरुले प्रतिवेदन तयार गरी उच्चस्तरीय समितिमा पेश गर्नेछन् ।
- लक डाउन अवस्था सकिएपछि समग्र अवस्था अनुगमन गरी अन्तिम अनुगमन प्रतिवेदन तयार पारिने छ । प्रतिवेदन नेपाल सरकारलाई बुझाइनुका साथै सार्वजनिक समेत गरिने छ ।

५. विविध

- यस कार्यविधिमा उच्च स्तरीय समितिको निर्णयवाट आयोगले आवश्यकता अनुसार संशोधन गर्न सक्नेछ ।
- कार्यविधिका बुँदाहरुमा विवाद भएमा अन्तिम व्याख्या गर्ने अधिकार मधेशी आयोगमा रहने छ ।

अनुसूचि ११

आयोगको भौतिक सम्पति

आ.व.२०७६/७७ मा खरिद गरिएका जिन्सी सामानको विवरण

सि.नं.	सामानको ववरण	परिमाण	कैफियत
१	मोटरसाईकल	६	
२	स्कुटर	२	
३	ल्यापटप	३	रा.म.आ.बाट १ थान हस्तान्तरण भै अएको
४	डेक्सटप	५	
५	प्रिन्टर	५	
६	टेलिभिजन	१	
७	आईप्याड	१	
८	रेफ्रिजेरेटर	१	
९	काठको दराज २ स्लेप	२	
१०	सोफा सेट	४	
११	कुर्सि काठको	१	
१२	रिभल्वीङ चियर	१५	सानो ठूलो सबै गरेर
१३	अफिस टेबुल	१२	
१४	स्टिल दराज	८	
१५	गलैचां	३	
१६	टाटा ईण्डिका कार (Secondhand)	१	गृह मन्त्रालयबाट हस्तान्तरण भै अएको
१७	ग्यास सिलिण्डर	३	
१८	एयर कण्डिसन (A/C)	३	
१९	खाट	२	
२०	सूचना पाटी	१	
२१	उजुरी पेटीका	१	
२२	ईन्टरकम	१	

अनुसूची- १२

आयोगको आर्थिक विवरण

नेपाल सरकार
मधेशी आयोग
मधेशी आयोग

मधेशी आयोग, पुल्चोक

दातृ निकायगत बजेट र खर्चको आर्थिक विवरण

म. ले. प. फा. नं. २१४

आर्थिक बर्ष:- २०७६/७७
बजेट उपशीर्षक : २३००००११४ / मधेशी आयोग

पूंजीगत खर्च

खर्च संकेत नं	खर्च शिर्षक	शुरु विनियोजित बजेट		थप तथा घट वजेटबाट		रकमान्तर वाट		श्रोतान्तर वाट		अन्तिम बजेट		निकासा		खर्च		निकासा बाँकी		वजेट बाँकी		कैफियत
		नेपाल सरकार नगद	जम्मा	थप	घट	थप	घट	थप	घट	नेपाल सरकार नगद	जम्मा	नेपाल सरकार नगद	जम्मा	नेपाल सरकार नगद	जम्मा	नेपाल सरकार नगद	जम्मा	नेपाल सरकार नगद	जम्मा	
३११११३	निर्मित भवनको संरचनात्मक सुधार खर्च	४००,०००.००	४००,०००.००							४००,०००.००	४००,०००.००	३५,९२०.००	३५,९२०.००	३५,९२०.००	३५,९२०.००		०.००	३६४,०८०.००	३६४,०८०.००	
३११२१	सवारी साधन	२,०००,०००.००	२,०००,०००.००							२,०००,०००.००	२,०००,०००.००	१,९८०,०००.००	१,९८०,०००.००	१,९८०,०००.००	१,९८०,०००.००		०.००	२०,०००.००	२०,०००.००	
३११२२	मेशिनरी तथा औजार	१,८००,०००.००	१,८००,०००.००							१,८००,०००.००	१,८००,०००.००	१,२८१,३०७.००	१,२८१,३०७.००	१,२८१,३०७.००	१,२८१,३०७.००		०.००	५१८,६९३.००	५१८,६९३.००	
३११२३	फर्निचर तथा फिक्चर्स	१,०००,०००.००	१,०००,०००.००							१,०००,०००.००	१,०००,०००.००	९९४,९६५.००	९९४,९६५.००	९९४,९६५.००	९९४,९६५.००		०.००	५,०३५.००	५,०३५.००	
३१५११	भैपरी आउने पूंजीगत	३,३००,०००.००	३,३००,०००.००							३,३००,०००.००	३,३००,०००.००							३,३००,०००.००	३,३००,०००.००	
जम्मा			८,५००,०००.००								८,५००,०००.००		४,२९२,९९२.००		४,२९२,९९२.००		०.००		४,२०७,८०८.००	

मौज्दातको अवस्था

विवरण

श्रेस्ता अनुसार बांकी :
बैंक अनुसार बांकी रु :
नगद मौज्दात :
जम्मा हुन बांकी रकम :
भूक्तानी हुन बांकी चेकको रकम :

श्री कोलेनिका ललितपुरबाट ।
आ.व. २०७६/०७७ को विनियोजन तर्फको
आ.वि.को निकासा र खर्च भिडेको प्रमाणित भयो ।

बैंक खाता नं :
बैंकको नाम र ठेगाना :
फछर्यौट हुन बाँकी पेश्की : -
क) बिगत आर्थिक वर्षको : -
ख) यस आर्थिक वर्षसम्मको : -
जम्मा : -
म्याद नाघेको पेश्की : -
म्याद ननाघेको पेश्की : -

तयार गर्ने :-

पेश गर्ने :-

स्वीकृत गर्ने :-

नेपाल सरकार
मधेशी आयोग
मधेशी आयोग

मधेशी आयोग, पुल्चोक

दातृ निकायगत बजेट र खर्चको आर्थिक विवरण

मधेशी आयोग
ज्वागल, ललितपुर

म. ले. प. फा. नं. २१४

आर्थिक बर्षः- २०७६/७७
बजेट उपशीर्षक : २३००००१३ / मधेशी आयोग

चालु खर्च

खर्च संकेत नं	खर्च शिर्षक	शुरु विनियोजित बजेट		थप तथा घट वजेटबाट		रकमान्तर वाट		श्रोतान्तर वाट		अन्तिम बजेट		निकासा		खर्च		निकासा बाँकी		वजेट बाँकी		कैफियत
		नेपाल सरकार नगद	जम्मा	थप	घट	थप	घट	थप	घट	नेपाल सरकार नगद	जम्मा	नेपाल सरकार नगद	जम्मा	नेपाल सरकार नगद	जम्मा	नेपाल सरकार नगद	जम्मा	नेपाल सरकार नगद	जम्मा	
२१११२	पारिश्रमिक पदाधिकारी	३,९००,०००.००	३,९००,०००.००							३,९००,०००.००	३,९००,०००.००	९६८,१५६.००	९६८,१५६.००	९६८,१५६.००	९६८,१५६.००		०.००	२,९३१,८४४.००	२,९३१,८४४.००	
२११२१	पोशाक	१००,०००.००	१००,०००.००							१००,०००.००	१००,०००.००	१०,०००.००	१०,०००.००	१०,०००.००	१०,०००.००		०.००	९०,०००.००	९०,०००.००	
२११३२	महंगी भत्ता	१००,०००.००	१००,०००.००							१००,०००.००	१००,०००.००	२४,०००.००	२४,०००.००	२४,०००.००	२४,०००.००		०.००	७६,०००.००	७६,०००.००	
२२१११	पानी तथा बिजुली	२००,०००.००	२००,०००.००							२००,०००.००	२००,०००.००							२००,०००.००	२००,०००.००	
२२११२	संचार महसुल	१००,०००.००	१००,०००.००							१००,०००.००	१००,०००.००	१४,४००.००	१४,४००.००	१४,४००.००	१४,४००.००		०.००	८५,६००.००	८५,६००.००	
२२२११	इन्धन (पदाधिकारी)	८००,०००.००	८००,०००.००							८००,०००.००	८००,०००.००	२३६,८८२.००	२३६,८८२.००	२३६,८८२.००	२३६,८८२.००		०.००	५६३,११८.००	५६३,११८.००	
२८१४२	घर भाडा	१,१००,०००.००	१,१००,०००.००							१,१००,०००.००	१,१००,०००.००	२१६,०००.००	२१६,०००.००	२१६,०००.००	२१६,०००.००		०.००	८८४,०००.००	८८४,०००.००	
जम्मा			६,३००,०००.००								६,३००,०००.००		१,४६९,४३८.००		१,४६९,४३८.००		०.००		४,८३०,५६२.००	

मौज्दातको अवस्था

विवरण
श्रेस्ता अनुसार बांकी :
बैंक अनुसार बांकी रु :
नगद मौज्दात :
जम्मा हुन बांकी रकम :
भूक्तानी हुन बांकी चेकको रकम :

बैंक खाता नं :
बैंकको नाम र ठेगाना :
फछ्यौंट हुन बाँकी पेश्की : -
क) बिगत आर्थिक वर्षको : -
ख) यस आर्थिक वर्षसम्मको : -
जम्मा : -
म्याद नाघेको पेश्की : -
म्याद ननाघेको पेश्की : -

श्री कोलेनिका ललितपुरद्वारा ।
आ.व. २०७६/०७७ को विनियोजन तर्फको
आ.वि को निकासा र खर्च सिटको प्रमाणित भयो ।

तयार गर्ने :-

पेश गर्ने :-

स्वीकृत गर्ने :-

नेपाल सरकार
मधेशी आयोग
मधेशी आयोग

मधेशी आयोग, पुल्चोक

दातृ निकायगत बजेट र खर्चको आर्थिक बिवरण

मधेशी आयोग ज्वागल, ललितपुर
म. ले. प. फा. न. २१४

आर्थिक बर्ष:- २०७६/७७
बजेट उपशीर्षक : २३०००११३ / मधेशी आयोग

चालु खर्च

खर्च संकेत नं	खर्च शिर्षक	शुरु विनियोजित बजेट		थप तथा घट वजेटबाट		रकमान्तर बाट		श्रोतान्तर बाट		अन्तिम बजेट		निकासा		खर्च		निकासा बाँकी		वजेट बाँकी		कैफियत
		नेपाल सरकार (नगद)	जम्मा	थप	घट	थप	घट	थप	घट	नेपाल सरकार (नगद)	जम्मा	नेपाल सरकार (नगद)	जम्मा	नेपाल सरकार (नगद)	जम्मा	नेपाल सरकार	जम्मा	नेपाल सरकार (नगद)	जम्मा	
२१११११	पारिश्रमिक कर्मचारी	६,७००,०००.००	६,७००,०००.००							६,७००,०००.००	६,७००,०००.००	५,८५८,४२३.४०	५,८५८,४२३.४०	५,८५८,४२३.४०	५,८५८,४२३.४०		०	८४१,५७६.६०	८४१,५७६.६०	
२११२१	पोशाक	१००,०००.००	१००,०००.००							१००,०००.००	१००,०००.००	१००,०००.००	१००,०००.००	१००,०००.००	१००,०००.००		०		०	
२११३२	महंगी भता	३००,०००.००	३००,०००.००							३००,०००.००	३००,०००.००	२६९,०९६.००	२६९,०९६.००	२६९,०९६.००	२६९,०९६.००		०	३०,९०४.००	३०,९०४.००	
२११३४	कर्मचारीको बैठक भता	३००,०००.००	३००,०००.००							३००,०००.००	३००,०००.००	१२०,०००.००	१२०,०००.००	१२०,०००.००	१२०,०००.००		०	१८०,०००.००	१८०,०००.००	
२११३९	अन्य भता	२००,०००.००	२००,०००.००							२००,०००.००	२००,०००.००	१९९,२००.००	१९९,२००.००	१९९,२००.००	१९९,२००.००		०	८००.	८००.	
२११४१	पदाधिकारी बैठक भता	५००,०००.००	५००,०००.००							५००,०००.००	५००,०००.००	२४६,०००.००	२४६,०००.००	२४६,०००.००	२४६,०००.००		०	२५४,०००.००	२५४,०००.००	
२१२१३	योगदानमा आधारित बीमा कोष खर्च	१००,०००.००	१००,०००.००							१००,०००.००	१००,०००.००	५३,६००.००	५३,६००.००	५३,६००.००	५३,६००.००		०	४६,४००.००	४६,४००.००	
२२१११	पानी तथा बिजुली	३००,०००.००	३००,०००.००							३००,०००.००	३००,०००.००	१५०,५२०.००	१५०,५२०.००	१५०,५२०.००	१५०,५२०.००		०	१४९,४८०.००	१४९,४८०.००	
२२११२	संचार महसुल	४००,०००.००	४००,०००.००							४००,०००.००	४००,०००.००	३१३,३७३.००	३१३,३७३.००	३१३,३७३.००	३१३,३७३.००		०	८६,६२७.००	८६,६२७.००	
२२२१२	इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	७००,०००.००	७००,०००.००							७००,०००.००	७००,०००.००	६४३,५६३.००	६४३,५६३.००	६४३,५६३.००	६४३,५६३.००		०	५६,४३७.००	५६,४३७.००	
२२२१३	सवारी साधन मर्मत खर्च	४००,०००.००	४००,०००.००							४००,०००.००	४००,०००.००	३६९,३४१.००	३६९,३४१.००	३६९,३४१.००	३६९,३४१.००		०	३०,६५९.००	३०,६५९.००	
२२२१४	बिमा तथा नवीकरण खर्च	२००,०००.००	२००,०००.००							२००,०००.००	२००,०००.००	१९९,६६१.००	१९९,६६१.००	१९९,६६१.००	१९९,६६१.००		०	३३९.	३३९.	
२२२२१	मेशिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन खर्च	२००,०००.००	२००,०००.००							२००,०००.००	२००,०००.००	६०,५६८.००	६०,५६८.००	६०,५६८.००	६०,५६८.००		०	१३९,४३२.००	१३९,४३२.००	
२२३११	मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री	१,४००,०००.००	१,४००,०००.००							१,४००,०००.००	१,४००,०००.००	१,३९८,९४२.००	१,३९८,९४२.००	१,३९८,९४२.००	१,३९८,९४२.००		०	१,०५८.००	१,०५८.००	
२२३१४	इन्धन - अन्य प्रयोजन	१००,०००.००	१००,०००.००							१००,०००.००	१००,०००.००	४९,४७५.००	४९,४७५.००	४९,४७५.००	४९,४७५.००		०	५०,५२५.००	५०,५२५.००	
२२४११	सेवा र परामर्श खर्च	२००,०००.००	२००,०००.००			६००,०००.००				८००,०००.००	८००,०००.००	१२,०००.००	१२,०००.००	१२,०००.००	१२,०००.००		०	७८८,०००.००	७८८,०००.००	
२२४१३	करार सेवा शुल्क	३,८००,०००.००	३,८००,०००.००							३,८००,०००.००	३,८००,०००.००	३,३३१,२९९.००	३,३३१,२९९.००	३,३३१,२९९.००	३,३३१,२९९.००		०	४६८,७०१.००	४६८,७०१.००	
२२५११	कर्मचारी तालिम खर्च	१००,०००.००	१००,०००.००							१००,०००.००	१००,०००.००	१८,७३०.००	१८,७३०.००	१८,७३०.००	१८,७३०.००		०	८१,२७०.००	८१,२७०.००	
२२५१२	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	१,५००,०००.००	१,५००,०००.००			१,२५०,०००.००				२,७५०,०००.००	२,७५०,०००.००	४९९,९१२.००	४९९,९१२.००	४९९,९१२.००	४९९,९१२.००		०	२,२५०,०८८.००	२,२५०,०८८.००	
२२५२२	कार्यक्रम खर्च					५,१५०,०००.००				५,१५०,०००.००	५,१५०,०००.००	१,१४२,१९६.००	१,१४२,१९६.००	१,१४२,१९६.००	१,१४२,१९६.००		०	४,००७,८०४.००	४,००७,८०४.००	
२२६११	अनुगमन, मूल्यांकन खर्च	१,५००,०००.००	१,५००,०००.००							१,५००,०००.००	१,५००,०००.००	८४४,३१५.००	८४४,३१५.००	८४४,३१५.००	८४४,३१५.००		०	६५५,६८५.००	६५५,६८५.००	
२२६१२	भ्रमण खर्च	१००,०००.००	१००,०००.००							१००,०००.००	१००,०००.००	५४,५७५.००	५४,५७५.००	५४,५७५.००	५४,५७५.००		०	४५,४२५.००	४५,४२५.००	
२२७११	विविध खर्च	९००,०००.००	९००,०००.००							९००,०००.००	९००,०००.००	७२१,६४४.००	७२१,६४४.००	७२१,६४४.००	७२१,६४४.००		०	१७८,३५६.००	१७८,३५६.००	
२८१४२	घर भाडा	२,०००,०००.००	२,०००,०००.००							२,०००,०००.००	२,०००,०००.००	१,६८०,०००.००	१,६८०,०००.००	१,६८०,०००.००	१,६८०,०००.००		०	३२०,०००.००	३२०,०००.००	
२८९११	भैपरी आउने चालु खर्च	१३,३००,०००.००	१३,३००,०००.००				-७,०००,०००.००			६,३००,०००.००	६,३००,०००.००							६,३००,०००.००	६,३००,०००.००	
जम्मा			३५,३००,०००.००			७,०००,०००.००	-७,०००,०००.००				३५,३००,०००.००		१८,३३६,४३३.४०		१८,३३६,४३३.४०		०		१६,९६३,५६६.६०	

मौज्दातको अवस्था

विवरण
श्रेस्ता अनुसार बांकी :
बैंक अनुसार बांकी रु :
नगद मौज्दात :
जम्मा हुन बांकी रकम :
भुक्तानी हुन बांकी चेकको रकम :

बैंक खाता नं :
बैंकको नाम र ठेगाना :
फछर्यौट हुन बाँकी : -
क) बिगत आर्थिक वर्षको : -
ख) यस आर्थिक वर्षसम्मको : -
जम्मा : -
म्याद नाघेको पेश्की : -
म्याद ननाघेको पेश्की : -

श्री कोषतथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय ललितपुरबाट ।
आ.व. २०७६/०७७ को विनियोजन तर्फको
आ.वि.को निकासा र खर्च भिडेको प्रमाणित भयो ।

तयार गर्ने :- पेश गर्ने :- स्वीकृत गर्ने :-

कार्यक्रमको झलकहरू

प्रदेश ५ का प्रदेश प्रमुख मा. धर्मनाथ यादवसँग समसामयिक विषयमा छलफल तथा प्रथम वार्षिक प्रतिवेदन पेश ।

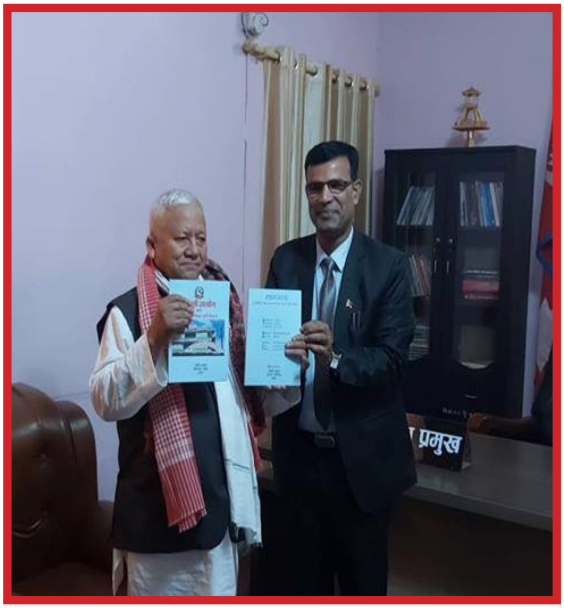

प्रदेश २ का प्रदेश प्रमुख मा. तिलक परियार समक्ष प्रथम वार्षिक प्रतिवेदन पेश ।

वागमती प्रदेशका प्रदेश प्रमुख मा.तिलक प्रसाद प्रसाई समक्ष प्रथम वार्षिक प्रतिवेदन पेश ।

प्रदेश १ का प्रदेश प्रमुख माननीय सोमनाथ प्यासी अधिकारी समक्ष प्रथम वार्षिक प्रतिवेदन पेश ।

तराईमा आएको बाढीको अनुगमन गरिदैं ।

काठमाडौंमा भएको लोक सेवा तयारी कक्षा संचालनका अवसरमा सहभागीहरु

मधेशी आयोगद्वारा गरिएको स्थलगत अनगमनको केही झलकहरू

आयोगका अध्यक्षबाट सिरहा जिल्लाको सुखिपुर नगरपालिका वडा न.३ पोखरियामा दलित माथि सामुहिक मुत्यु भोजमा गरिएको सामाजिक अपमान र त्यसपछि उत्पन्न परिस्थितिको स्थलगत अनुगमन र पिडितसँगको भेटघाट ।

नेपाल भारतको विवादित पुनर्वास कञ्चनपुर सिमाको स्थलगत अनुगमनका सिलसिलामा स्थानीयबासीसँग

मधेशी आयोगको प्रथम वार्षिकोत्सव उद्घाटन कार्यक्रम

मातृभाषा दिवसको अवसरमा सहभागीहरुसँग

धनुषा जिल्लाको हंसपुर, पर्साहीका १६ वर्षिय किशोर राजु सदा मृत्युको सम्बन्धमा स्थलगत अनुगमनका सिलसिलामा स्थानीयबासीसँग अन्तर्क्रिया गरिदैं ।

झापाको मेची नगरपालिकामा स्थानीयद्वारा आयोजित कार्यक्रम

मधेशी आयोगद्वारा गरिएको अन्तरक्रिया कार्यक्रमको केही झलकहरू

सिन्दुरिया समाजसंग हेटौडामा गरिएको अन्तरक्रिया कार्यक्रममा सहभागीहरु

हेटौडामा गरिएको नागरिक समाजसंगको अन्तरक्रिया कार्यक्रममा सहभागीहरु

जिल्ला प्रशासन कार्यालय, भक्तपुरमा गरिएको अन्तरक्रिया कार्यक्रममा सहभागी हुदैं

जिल्ला प्रशासन कार्यालय, काभ्रेको धुलीखेलमा गरिएको अन्तरक्रिया कार्यक्रममा सहभागी हुदैं

मधेशी आयोगद्वारा आयोजित कार्यक्रममा संवैधानिक निकायका अध्यक्ष र आयोगका सचिवहरुसँगको अन्तरक्रिया कार्यक्रममा आयोगको सभाहलमा सहभागी हुँदै ।

प्रशासनिक न्याय, सकारात्मक सोच र सेवा प्रवाह विषयको धनुषामा भएको अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रम ।

आयोगद्वारा ललित कलाकर्मीसँग गरिएको अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रममा कलाकर्मीसँगको सहभागीता हुँदै ।

आयोगद्वारा जितिया पर्वको सम्बन्धमा गरिएको अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रममा सरोकारवालासँग भेटघाट ।

आयोगद्वारा सांसदहरुसँग गरिएको अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रममा सहभागिता हुँदै ।

आयोगद्धारा दलित गैरसरकारी संस्था महासंघका पदाधिकारीहरुसँग गरिएको अन्तरक्रिया कार्यक्रममा सहभागी हुँदै ।

मधेशी समुदायका बुद्धिजीबीसँग आयोगको अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रममा सहभागीता हुँदै ।

सुदूरपश्चिम प्रदेशमा गरिएको कार्यक्रमका अतिथिहरुसंग

कोभिड १९ सम्बन्धमा गठित उच्चस्तरीय अनुगमन समितिको बैठकमा सहभागीहरुसंगको अन्तरक्रिया ।

सम्माननीय उपराष्ट्रपति श्री नन्द बहादुर पुनज्यूसँग भएको भेटघाट ।

सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूसँग भएको भेटघाट तथा छलफल

राष्ट्रिय सभाका सम्माननीय अध्यक्ष श्री गणेश प्रसाद तिमिल्सिनासँग भएको भेटघाट

पूर्व राष्ट्रपति डा. रामवरण यादवज्यूसँग भएको भेटघाट

माननीय उप प्रधानमन्त्री ईश्वर पोखरेलज्यूसँग भेटघाट

पूर्व प्रधानमन्त्री शेरवहादुर देउवाज्यूसँग भएको छलफल।

पूर्व प्रधानमन्त्री पुष्प कमल दाहालज्यूसँग भएको भेटघाट

पूर्व प्रधानमन्त्री माधव कुमार नेपालज्यू समक्ष प्रथम वार्षिक प्रतिवेदन पेश तथा भेटघाट।

पूर्व प्रधानमन्त्री झलनाथ खनालज्यूसँग भएको भेटघाट।

पूर्व प्रधानमन्त्री डा.बाबुराम भट्टराईज्यूसँग भएको भेटघाट।

रा.ज.पा.का शिर्षनेता श्री महन्थ ठाकुरज्यूसँग भएको भेटघाट।

पूर्वमन्त्री श्री लालबाबु पंडितसँग भएको भेटघाट।

माननीय सांसद श्री रघुविर महासेठसंगको भेटघाट

नेपाली काग्रेसका उप सभापति विमलेन्द्र निधिसँग भएको छलफल

संघीय संसद प्रतिनिधिसभाको महिला तथा सामाजिक विकास समितिसंग आयोगको प्रथम वार्षिक प्रतिवेदन सम्बन्धमा छलफल हुँदै

आयोगका कर्मचारीको साथमा